

IMPIVAARASTA ISOLLE KIRKOLLE
Alueellisuus Ylen ja MTV3:n valtakunnallisissa uutisissa

Petra Thurén

Journalistiikan pro gradu -tutkielma

Kevät 2013

Viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
1.1 Onko alueellisuuden tutkiminen vanhanaikaista?.....	5
1.2 Tutkimuksen kulku	6
2 YLEISRADIO	8
2.1 Ylen ja STT:n uutisia	8
2.2 Televisiotaival alkaa	10
2.3 Julkinen palvelu ja valtion monopoli	11
2.4 Onko susirajalla uutisia?	12
3 MAINOSTELEVISIO	16
3.1 MTV kasvaa isoksi.....	16
3.2 Kotimaisuudesta ase uutiskisaan.....	17
3.3 Kolmas kanava ja uusjako.....	18
4 NYKYPÄIVÄN ALUEELLISUUS	20
4.1 Ylen alueellinen uutislähetys	20
4.2 Yhtiöt maakunnissa.....	21
4.3 Miten valtakunnan uutiskynnys ylitetään?.....	22
5 TEORIAA.....	25
5.1 Alueellisuuden käsite	25
5.2 Alueuutisia Ruotsissa.....	25
5.3 Uutinen on uutinen.....	26
5.4 Uutinen on tulkittava tuote.....	29
5.5 Joku päättää, mikä on uutinen.....	31
6 AINEISTO JA MENETELMÄ	33
6.1 Aineistona televisiouutiset	33
6.2 Sisällön erittely laadullisella lisävärillä	34
7 JUTUT, AIHEET JA LUOKAT	37
7.1 Alueet suhteessa kotimaahan	37
7.2 Uutisten aiheuokat kotimaan uutisissa.....	39
7.3 Aluejuttujen aiheet	46
7.4 Alueilta tulee juttuja, Maikkarilla kevennyksiä	48
7.5 Kevyttä asiaa vai asiallista hömppää?.....	49

	3
7.6 Ihmisiä viran puolesta ja kadulta	54
8 RUUHKA-SUOMESTA SUSIRAJALLE	58
8.1 Pohjois-Suomen hajanaiset maininnat	58
8.2 Etelässä paino pääkaupungilla	59
9 ALUEELLISUUS VALTAKUNNAN UUTISISSA.....	62
9.1 Aluejuttujen tyyppiesimerkit.....	62
9.1.1 Koskimelontaa ja kuntauudistusta	62
9.1.2 Kameravalvontaa ja katugallupia.....	64
9.3 Eroja ja yhtäläisyyksiä	66
9.3.1 Aiheina ilmiöt ja vapaa-aika	66
9.3.2 Alueuutinen on useimmiten insertti	67
9.3.3 Oikeita uutisia ja loppukevennyksiä	68
9.3.4 Kuuluviissa samat äänet.....	69
9.3.5 Alueuutiset ovat kaupunkiuutisia.....	71
9.4 Alueuutisten merkitys valtakunnan uutisissa.....	73
10 LOPUKSI.....	77
10.1 Vanhanaikaista vai sittenkin ajankohtaista?	77
10.2 Tutkimuksen ja tulosten arviointia.....	78
10.3 Jatkotutkimuksen paikka.....	80
LÄHTEET	82
LIITTEET	85

1 JOHDANTO

Joka ilta suuri joukko suomalaisia istahtaa samanaikaisesti kotisohvilleen tarkoituksenaan luoda katsaus siihen, mitä maailmalla on päivän aikana tapahtunut. Illan televisiouutiset koostavat, taustoittavat ja kertaavat katsojilleen päivän uutisannista olennaisimman, niin kotimaasta kuin ulkomailta. Suomessa televisiouutisten hierarkiassa korkeimmalle voitaneen asettaa Yleisradion TV1:n kello puoli yhdeksän uutiset sekä sen kaupallisen puolen kilpakumppani, MTV3:n Kymmenen uutiset. Ykkösen iltauutisia seuraa päivittäin noin 800 000 ja MTV:n Kymmenen uutisia noin puoli miljoonaa yli kymmenenvuotiasta katsojaa (Finnpanel, 2011). Ainakin katsojalukujen valossa näiden uutislähetysten voitaneen katsoa vakiinnuttaneen paikkansa suomalaisessa uutistarjonnassa.

Ylen ja MTV:n pääkonttorit sijaitsevat rinta rinnan Helsingin Pasilassa, keskellä pääkaupungin ruuhkia, miljoonan ihmisen välittömässä läheisyydessä. Näiden konttoreiden uumenissa, niin sanotuissa Isossa Pajassa sekä Pöllölaaksossa, tuotetaan hyvin suuri osa siitä uutiskattauksesta, joka kansalaisille tv-uutisissa tarjoillaan. Molemmilla TV-yhtiöillä on myös alueellista toimintaa. Yleisradiolla on 18 aluetoimitusta, jotka tuottavat maakuntaradioita ja alueellisia tv-uutisia (yle.fi/alueet). MTV3:lla puolestaan on maakunnissa vakituisia aluetoimittajia kuudella paikkakunnalla (mtvmedia.fi). Tutkimukseni tarkoitus on selvittää, millä tavalla alueellisuus, eli näiden paikallisten toimitusten/toimittajien tuottama sisältö, näkyy valtakunnan pääuutisissa.

Kiinnostuin aiheesta työskennellessäni itse Ylen Keski-Suomen toimituksessa. Töissä olen kiinnittänyt huomiota siihen, että joka kerta, kun oman toimituksen tv-juttu ”pääsee” valtakunnan uutisiin, sitä pidetään eräänlaisena voittona. Käytän sanaa päästä lainausmerkeissä, koska itse asiassahan kyse on siitä, että paikallistoimituksen uutispäällikkö ehdottaa juttua Pasilaan, missä alueiden tuotannosta vastaava koordinaattori seuloo läpi päivän tarjonnan ja valitsee sille päivälle sopivat aluejutut.

Tarkoitukseni on tutkimuksessa selvittää, millaisia ovat ne alueelliset jutut, jotka ”pääsevät” pääuutisiin, mitä ne käsittelevät, ja mikä on niiden merkitys uutislähetysten kokonaisuudessa. Millaiset juttuaiheet maakuntatoimituksista

ylittävät valtakunnan uutiskynnyksen, ja onko alueellisuudessa eroa, kun vertaillaan Ylen ja MTV3:n pääuutislähetysten sisältöä. Lisäksi tarkastelen myös sitä, mistä jutut tulevat ja kattavatko valtakunnan uutiset koko maan, vai onko aineistossa havaittavissa maantieteellisiä poikkeamia.

Tutkimuskysymyksiäni ovat:

- Millaiset jutut (aiheet) päätyvät maakunnan uutisista valtakunnan uutisiin?
- Mikä on alueellisten juttujen merkitys valtakunnallisissa uutisissa? ja
- Miten alueellisuus näkyy verrattaessa julkisen palvelun ja kaupallisen kanavan uutisia?

Tutkimusstrategiani on otteeltaan vertaileva. Tarkastelun kohteena on tässä tapauksessa kahden eri kanavan uutisten alueellinen sisältö. Yleisesti vertailevassa tutkimuksessa voidaan tarkastella vaikkapa erilaisia tapauksia tai prosesseja, tai muuten vertailukelpoisia yksiköitä. Otteeltaan vertaileva tutkimus voi olla puhtaasti määrällistä, pelkästään laadullista, tai eri analyysimenetelmiä yhdistävä (Lähdesmäki et al, 2008). Oma tutkimukseni on lähtökohtaisesti määrällistä, mutta tulkiten materiaaliani myös laadullisella otteella.

1.1 Onko alueellisuuden tutkiminen vanhanaikaista?

Alueellisuutta tv-uutisissa on tutkittu todella vähän. Christensenin (2001, 43) mukaan alueellisuus on yksi vähiten tutkituista osa-alueista esimerkiksi julkisen palvelun uutistutkimuksessa Euroopassa, vaikka erityisesti Pohjoismaissa alueellisuutta pidetään varsin tärkeänä tiedonvälityksen aspektina. Myös Hujanen (2000, 28-29) on todennut, että nykypäivänä *globaalius* tuntuu olevan *lokaaliutta* trendikkäämpää. Saman ilmiön huomaa silmäilemällä kymmenen viime vuoden aikana tehtyjen opinnäytetöiden otsikoita: varsinkin televisiouutisten alueellisuus tai paikallisuus on keskiössä hyvin harvoissa tutkimuksissa.

Alueradioiden ja toimitusten yhteistyöhön ja käytäntöihin liittyen on tehty joitakin tutkimuksia, samoin tv-uutisten sisältöihin ja merkityksiin. Kenties lähinnä omaa tutkimustani, ja myös viimeisin aihetta käsitellyt työ on Malmbergin (2011) proseminaari -työ, jossa hän kartoitti alueiden esiintymistä Ylen valtakunnan uutisissa. Malmbergin lähtökohta oli enemmän maantieteellisestä näkökulmasta omaan

tutkimukseeni verrattuna. Hänen tutkimustuloksistaan selvisi muun muassa, että suuret kaupungit ovat selkeimmin edustettuna maakunnista, ja alueiden jutut painoutuivat lähetyksen lopulle (Malmberg 2011).

Tv-uutisia käsitteleviä graduja ja väitöskirjoja on tehty useita. Listaan tässä uusimmasta alkaen niitä, jotka liittyvät omaan tutkimusaiheeseeni. Mäkinieniemi (2008) vertaili tiedotusopin gradussaan Hämeen uutisten ja Ylen pääuutislähetyksen sisältöä ja tarkasteli eroja ja yhtäläisyyksiä alueellisen lähetyksen ja valtakunnallisten uutisten välillä. Rämetsä (2008) puolestaan tutki Ylen uutisten sisäistä hierarkiaa ja juttujen sijoittumista lähetykokonaisuuteen. Hossi (2004) tarkasteli Ylen alueellisuutta kolmen maakuntatoimituksen näkökulmasta. Salokankaan (2001) pro gradu, jossa käsiteltiin Ylen alueellisten tv-uutisten alkua sekä toimittajien suhtautumista uuteen monimediaalisuuteen, oli tärkeä lähde ja taustoittaja tätä tutkimusta tehdessäni: tutkimus on käytännössä ainoa teksti, joka käsittelee tarkemmin television alueuutisten alkamista. Salmijärven (2001) valtio-opin pro gradun näkökulma poikkesi journalistiikan tutkimuksista, vaikka aiheena olivatkin Keski-Suomen uutiset. Salmijärvi tarkasteli uutislähetysten luomaa kuvaa maakunnallisesta identiteetistä. Kirves (2000) sen sijaan tarkasteli alueuutisten uutiskriteerejä. Hän selvitti pro gradussaan, millainen merkitys alueellisuudella on uutisen valinnassa kolmessa Ylen maakuntaradiossa.

Tämä tutkimus puoltaa paikkaansa ensinnäkin siksi, ettei aihetta ole tältä kantilta juurikaan tutkittu. Toisaalta, esimerkiksi Christensenin ja Hujasen väitöskirjojen julkaisusta ja kannanotoista on aikaa jo yli vuosikymmen, joten kenties tutkimusintresseissäkin on tapahtunut paluuta suuresta globaalista kohti pienempää lokaalia.

1.2 Tutkimuksen kulku

Tämä pro gradu -työ alkaa aiheen historiallisella alustamisella. Perehdyn Yleisradion ja MTV:n historiaan pääkohdittain ja erityisesti tutkimuksen kannalta olennaisista näkökulmista. Keskityn erityisesti yhtiöiden televisiotaipaleen alkuun ja kehitykseen, uutisiin sekä aluetoimitusten ja aluetoiminnan mukaan tuloon. Historialliselta pohjalta ponnistaen kuvaan televisiokenttää tänä päivänä ja näiden kahden yhtiön suhdetta julkisen palvelun kanavana ja kaupallisen yhtiönä. Luvussa 4 kuvailen myös yhtiöiden aluetoimintaa ja tavoitteita alueellisuuden suhteen. Tässä tärkeänä tietolähteenä toimivat

haastattelemani yhtiöiden alueellisesta uutistoiminnasta vastaavat Raisa Lehtivuori Yleltä ja Tapani Pohjala MTV3:lta.

Varsinainen teoriaosuus tässä työssä on tiivis ja monitieteinen. Alueuutisista ja varsinkin televisiouutisten paikallisuudesta on saatavilla varsin vähän tutkimustietoa, joten viitekehystä olen laajentanut journalismin ja uutisten perusteista alueellisuuteen maantieteellisenä ja yhteiskunnallisena käsitteenä. Teoriaa käsittelen luvussa 5.

Tutkimuksen empiirinen osuus alkaa luvusta 6 aineiston ja menetelmän kuvailulla. Selvitän aineistoni rajausta, käsittelyä ja tarkastelua tässä osiossa. Lisäksi kuvailen tutkimusmenetelmäni, joka on sisällön erittely Veikko Pietilän (1974) oppien mukaisesti. Saadakseni tutkimuskysymyksiini vastauksia, olen kuitenkin hieman soveltanut menetelmää, ja määrällisen erittelyn lisäksi tarkastelen sisältöä myös laadullisesti.

Luvuissa 7 ja 8 käsittelen aineistoa tarkemmin ja kuvaan tutkimuksen sisältöä määrällisesti erilaisten taulukoiden ja kuvaajien avulla. Perehdyn aineistoon kuuluvien uutisjuttujen aiheisiin, tyyppeihin ja otteeseen. Tämän lisäksi tarkastelen sitä, kuka tai ketkä jutuissa ovat äänessä ja kartoitan maantieteellisesti, mitkä eri alueet tai paikkakunnat esiintyvät valtakunnallisissa uutisissa.

Sisällönerittelyn avulla muodostamani tiedon kautta pyrin vastaamaan tutkimuskysymyksiini ja luomaan kuvan siitä, millaisena alueet esiintyvät valtakunnallisessa uutislähetyksessä. Luvussa 9 kuvailen sitä, millaiset jutut alueilta olivat ylittäneet valtakunnan uutiskynnyksen ja millainen rooli näillä jutuilla on lähetyskokonaisuudessa. Vertailen myös alueellisuuden eroja Yleisradion ja MTV3:n uutisissa. Näin muodostan kuvan siitä, miten hyvin yhtiöt onnistuvat tavoitteissaan palvella koko kansaa tasapuolisesti.

Tutkimuksen lopusta löytyvät liitteinä taulukko, jossa olen eritellyt tutkimuksen aineiston, taulukko esiintyvistä paikkakuntamaininnoista sekä Suomen kartta, joka kuvastaa alueellisuuden esiintymistä tämän tutkimuksen aineistossa.

2 YLEISRADIO

Luvuissa 2 ja 3 pohjustan tutkimusaiheittani perehtymällä lyhyesti Yleisradion ja MTV3:n lähihistoriaan. MTV:n tarina on lyhyempi, joten se alkaa käytännössä alusta. Ylellä puolestaan on liki 90-vuotinen historia, jota ei ole tässä työssä tarkoituksenmukaista kerrata alusta asti. Niinpä Yleisradion tarina on tässä yhteydessä pääosin yhtä kuin Ylen televisiotoiminnan tarina. Ylen ja MTV:n keskinäinen suhde on perusta, jolle nykyinen tv-kenttä on kokonaisuudessaan rakentunut.

2.1 Ylen ja STT:n uutisia

Katsaus Yleisradion uutisiin on hyvä aloittaa Suomen Tietotoimistosta. STT vastasi Ylen uutisten toimittamisesta ja välitti radion kuulijoille uutiskatsauksia suomeksi ja ruotsiksi. Yleisradiossa laadittiin vuonna 1943 muistio oman radiouutistoiminnan mahdollisuudesta, mutta pohdinnoista huolimatta toiminta jatkui parikymmentä vuotta STT:n vetämänä (Salokangas 1996, 69-70).

Salokankaan (1996, 70-71) mukaan STT:n ja Ylen sopimuksessa oli määritetty, että Tietotoimisto noudattaa Yleisradion toimiluvan mukaista asiallisuutta ja puolueettomuutta uutisissa. Esiin nousi kuitenkin tapauksia, joissa STT:n puolueettomuus sai osakseen kovaa kritiikkiä. Esimerkiksi talvella 1956, yleislakon aikaan, Ylen hallintoneuvostossa nousi mielipiteitä, joiden mukaan STT väritti uutisensa lakkolaisten kannalta epäystävällisempään sävyyn. Näin Yle joutui asemaan, jossa se joutui perustelemaan STT:n palveluiden käyttöä. Johtokunta kääntyi nyt sille kannalle, ettei Ylen suinkaan pidä tavoitella omia uutisia. Ylessä myös tiedostettiin yhtiön oma, poliittinen asema puolueiden kontrollissa: käyttämällä STT:n palveluita vastuu objektiivisuudesta siirtyi taholle, jolla oli laaja lehdistöomistus taustallaan (emt).

Tietotoimisto ei kuitenkaan vielä tänäkään päivänä täyttänyt uutisissaan Ylen asettamia kriteereitä radiomaisuudesta ja monipuolisuudesta: isompi muutos saatiin aikaan 1961, kun STT suostui antamaan kaiken suomenkielisen materiaalin kaukokirjoittimella Ylen käyttöön. 1960-luvulla Ylellä oli seitsemän STT:n uutislähetystä päivässä. Ylimääräiset uutislähetykset olivat mahdollisia, jos jotain erityisen merkittävää tapahtui. Ongelma oli kuitenkin siinä, ettei Yle saanut kertoa uutisia kiinteiden lähetysaikojensa välillä, vaan STT jouduttiin hälyttämään paikalle ylimääräisiä uutislähetystyksiä varten. Tietotoimistolla

säilyi siis käytännön uutismonopoli, joka ei kuitenkaan täyttänyt radion nopeusvaatimuksia (Salokangas 1996, 72-73; Salokangas 1997, 125).

Omien uutisten perustamista puhuttiin ja kiisteltiin Yleisradiossa pitkään. Salokankaan mukaan erään edistävän sysäyksen kerrotaan tulleen johtoa alemmalta portaalta: Moskovan kirjeenvaihtajan Aarre Nojososen kerrotaan kehottaneen pääjohtaja Eino S. Repoa viimein aloittavan oman uutistoimiston. Tuli lopullinen kimmoke Nojoselta tai ei, 1965 Yleen perustettiin uutispäällikön virka, johon palkattiin Rolf Friberg. Hänen tehtävänsä oli ”suunnitella ja organisoida uudelleen Ylen uutispalvelu” (Salokangas 1996, 178-179).

1960-luvun lopulla oltiin tilanteessa, jossa Yle osti kaiken STT:n aineiston, myös näiden kautta tulevan uutistoimisto Reutersin englanninkielisen materiaalin. Ylen omat uutiset olivat mahdolliset sopimuskuvioiden ja materiaalin ansiosta, vaikka myös STT:n uutiset jatkuivat edelleen: radion tuoreessa uutistoimituksessa olo koettiin STT:n kilpailijaksi. Ensimmäiset Ylen omat radiouutiset lähetettiin syyskuussa 1965. Jo seuraavan vuonna Yleisradiolla oli yksitoista uutislähetystä suomeksi ja ruotsiksi. STT:llä oli edelleen neljä uutiskatsausta päivittäin, mutta Revon ja Fribergin julkilausuma tavoite oli saada koko uutistoiminta Yleisradion hoidettavaksi. Niin ei kuitenkaan vielä tapahtunut, vaan esimerkiksi yhtenä kiistakapulana olleet aamukahdeksan uutiset pysyivät yhä STT:llä aina 1990-luvun kanavauudistukseen saakka (Salokangas 1996, 179-183; 1997 127-128).

2.2 Televisiotaival alkaa

Yleisradiossa oli 1950-luvun puolessa välissä kova paine televisiotoiminnan aloittamiselle. Televisioon suhtauduttiin varauksella: insinöörit olivat kiinnostuneita tekniikasta, mutta Yleisradion johtoa arvelutti. Painetta tuli myös useammasta suunnasta yhtiön ulkopuolelta. Vuonna 1954 toimintansa aloittaneen Tallinnan television lähetykset kantoivat eteläiseen Suomeen asti. Tästä katsottiin aiheutuvan poliittinen ja ideologinen uhka Suomelle. Kotimaassa ensimmäisinä liikkeellä olivat innokkaat amatöörit, joiden aloittama TES-TV lähetti mainoksia sisältänyttä ohjelmaa kolmena iltana viikossa vuodesta 1956. Yleisradionkin oli siis pakko tarttua toimeen, ja Ylen Suomen Televisio aloitti vuonna 1957 (Salokangas 2007, 39-41).

Heti televisiolähetysten alusta Ylessä osan ohjelmasta lähetti sen kaupallinen apuyhtiö. OY-Mainos-TV-Reklam-Ab perustettiin niin sanotusti Yleisradion apuyhtiöksi vuonna 1957. Alkujaan sen tarkoitus oli myydä mainoksia ja edelleen ostaa ohjelma-aikaa Ylen verkosta (Lyytinen, 2006, 9). Tälle ”isäntä-renki” -asetelmalle, joka kuitenkin muuttui tasavertaiseksi kilpailuksi myöhemmin, perustuu käytännössä suomalainen tv-järjestelmä.

Vielä tässä vaiheessa pioneerina tv-toimintaan lähtenyt TES-TV pysyi yhä mukana kuvioissa ja lähetti ohjelmaa Tampereelta ohjelmayhtiö Tamvisiona. 1960-luvulle tultaessa kanava jäi kuitenkin lopulta toiseksi, kun siltä loppuivat mainosrahat. Yleisradio osti vaikeuksiin joutuneen Tesvision ja Tamvision vuonna 1964. Kaupan myötä niistä muodostui oma kanava, joka osana Yleäkin jatkoi toimintaansa Tampereella (Salokangas 2007, 44-45).

Uutiset ovat kuuluneet television ohjelmistoon koko sen lähetyshistorian ajan. Aluksi Yleisradion television uutiset olivat kuitenkin itse asiassa radiouutisia: ruudussa näkyi tekstikuva. Ylen uutiset toimitti ja esitti Suomen Tietotoimisto. Radiouutisten lukemisesta televisiossa luovuttiin vasta 1960. Rantalan mukaan varsinaisten TV-uutisten alku on tavallaan hämärän peitossa, sillä niiden aloittamiseen johtaneesta päätöksestä ei ole löytynyt virallista dokumenttia, vaan ainoastaan epämääräisiä sivumainintoja ja marginaalimerkintöjä. Tiedossa on kuitenkin se, että Ylen radiouutistoiminnan alkua vuonna 1965 johtanut uutispäällikkö Rolf Friberg ryhtyi seuraavaksi kehittämään TV-uutisia (Rantala 2007, 163-168).

Alueellisuus ja maakunnalliset ajankohtaisohjelmat hakivat paikkaansa Yleisradion televisio-ohjelmistossa. Osoituksena kysynnästä vaikkapa vuonna 1972 alkanut lauantai-iltojen Aluevartti, joka saavutti korkeat katsojaluvut. Seuraavana vuonna hallintoneuvosto asetti haastavan velvoitteen: viidennes radion ja 15 prosenttia television omatuotantoisesta ohjelmasta tulisi vuoteen 1979 mennessä olla aluetuotantoa. Vuosikymmenen vaihtuessa tavoitteesta iso osa oli kuitenkin jäänyt saavuttamatta (Salokangas 1996, 300-301).

2.3 Julkinen palvelu ja valtion monopoli

Yleisradiotoiminnan julkista sääntelyä on perusteltu niin Suomessa kuin Euroopassakin luonnollisena monopolina. Yhtiön perustamisen aikoihin rajalliset lähetystaajuudet tarjosivat Suomessa sopivasti teknisen selityksen Yleisradion valtiolliselle hallinnolle. Toisaalta Ylen valtiollista monopolia perusteltiin myös kulttuuris-moraalisesta näkökulmasta: kansallinen turvallisuus pakotti pitämään vaarallisena pidetyn propagandavälineen eli radion hallinnon poliittisesti luotettavilla tahoilla. Niin ikään ohjelmatarjonnan piti sisältää ennen kaikkea isänmaallista ja kansaa sivistävää kuunneltavaa (Nieminen & Pantti 2004, 48-49).

Tekniset perusteet monopolille alkoivat murentua jo 1950-luvulla. Kun radio- ja tv-vastaanottimet halpenivat ja ihmisten vapaa-aika ja sen myötä tiedotusvälineiden seuraaminen lisääntyivät, kovenivat vaatimukset sähköisten viestinten valtion monopolin purkamisesta. Ensimmäisenä murtui radiotoiminnan paikallinen monopoli 1980-luvun puolessa välissä, kun ensimmäiset kaupalliset paikallisradiot aloittivat toimintansa. Valtakunnallinen yksinoikeus kuitenkin säilyi vielä Yleisradiolla (emt. 50).

Vielä tänäkin päivänä Ylen toimintaa säännellään lailla. Yleisradiolaki pitää sisällään julkisen palvelun periaatteet, jotka oikeuttavat Ylen toiminnan ja velvoittavat sen palvelemaan koko kansaa. Julkisen palvelun periaatteiden mukaan kansalliset tv- ja radioyhtiöt huolehtivat sellaisista tehtävistä, joita kaupalliset yhtiöt eivät kannattamattomina ottaisi hoitaakseen. Yleisradiolaissa tämä tarkoittaa esimerkiksi kansallisen kulttuurin tukemista, yleisen, yhteiskunnallisen informaation tarjoamista ja sivistävän ja valistavan sekä vähemmistöt huomioivan ohjelman lähettämistä (emt 51).

Niemisen ja Pantin (2004, 42) mukaan julkiseen palveluun liittyy oleellisesti mediadiversiteetin eli monimuotoisuuden käsite. Median pitäisi esittää yhteiskunnasta monipuolinen kuva ja edistää mielipiteiden moninaisuutta. Julkisessa palvelussa diversiteetti on erityisesti laadun kriteeri, kun taas kaupallisessa palvelussa sillä viitataan vapaan kilpailun luomien vaihtoehtojen määrään. Tiivistettynä julkisen palvelun periaate siis tarkoittaa sitä, että median tarjoamien ohjelmasisältöjen tulisi palvella kaikkia ja tuoda erilaiset äänet kuuluviin ja näkökulmat esiin.

2.4 Onko susirajalla uutisia?

Alueellisuus, kuten monet muutkin uudistukset, ovat aiheuttaneet eripuraa Yleisradiossa. Alueellista radiotoimintaa oli jo ennen alueuutistoimintaa harvojen, itseoppineiden toimittajien työpanoksen takia. Pekka Silvola kertoo Kokkosen (1998) haastattelussa, että Ylessä alettiin kuitenkin keskustella mahdollisuudesta tämän alueellisuusaspektin hyödyntämiseen. Hallintoneuvostossa mielipiteet jakautuivat puolesta ja vastaan: skeptisimmät epäilivät, ettei ”susirajalla” mitään uutisoitavaa olekaan (Kokkonen 1998, 4-5).

Radion varhaisista ohjelmatyypeistä alueellisuuteen päin kallellaan olivat maaseutuselostukset. Yleisradiossa oltiin jo 1950-luvulla huolissaan liiasta Helsinki-keskeisyydestä, jota tasapainotettiin kuukausittaisilla Maakunnissa tapahtumakasiineilla. Ongelma oli tuolloin se, että varsin verkkaisesta maaseudun elosta ei kuitenkaan riittänyt aineksia tuottaa kovinkaan paljoa ajankohtaisohjelmaa (Salokangas 1996, 73-74). Vuonna 1950 paikallisten ohjelmapäälliköiden kokouksessa esitettiin ajatus paikallisuuden laajentamista maakunnalliseksi ohjelmaksi. Ongelmana oli, että paikallisohjelma oli pirstaleista ja yhtiön 15 studiota lähetti kukin ohjelmaa silloin tällöin. Maakunnallista suuntaa esitettiin taloudellisena ja laadullisena ratkaisuna alueellisuuden vaikeuksiin, mutta - jälleen kerran- siihen suhtauduttiin kielteisesti (emt 195).

Salokankaan (1996, 195-196) mukaan johtokunta kypsytteli asiaa kymmenen vuotta, ennen kuin se vuonna 1960 esitti paikallisohjelmasta luopumista ja siirtymistä sunnuntai-illan keskitettyyn maakuntaohjelmaan. Uudistuksessa maa jaettiin kolmeentoista alueeseen, joista kolme oli ruotsinkielisiä. Kullakin alueella oli

käytössään studioita ja vähintään pari lähetintä. Maakunnallisten ohjelmien ohjenuoraksi määriteltiin, että ”maakunnan erilaiset harrastukset ja kysymykset tulivat moni- ja tasapuolisesti esille”. Puoluepoliittisia kysymyksiä maakunnalliset ohjelmat eivät kuitenkaan saaneet käsitellä. Käytännössä maakuntaohjelmat olivat 1960-luvulle asti lähetyksen pieniä täyttöpaloja. Vastakkainasettelu maakuntien ja pääkaupungin välillä oli terävä; Helsingissä kyseenalaistettiin muualla tuotetun sisällön valtakunnallinen kiinnostavuus, kun taas maakunnissa asia tulkittiin niin, ettei apua pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tosiasiaa kaivattu lainkaan.

Halu kehittää maakunnallisuutta pysyi kuitenkin voimassa. Samoihin aikoihin televisiopuolella tapahtui edistystä, kun Tampereelle suunniteltiin paikallisen toimintakeskuksen perustamista. Taustalla oli Tesvisio -kauppa ja aikomus lisätä maaseudun näkymistä tv-ohjelmista (kts. luku 2.1). 1960-luvun puolessa välissä asiaa valmistellut toimikunta esitti, että rakentamalla toimintakeskusten verkon Yleisradio voisi kehittää sekä maaseudun radio- että televisiotoimintaa. Jo olemassa olevien Tampereen ja Oulun sekä valmistumassa olleiden Jyväskylän ja Vaasan lisäksi omat keskuksat haluttiin rakentaa myös Turkuun, Rovaniemelle, Kuopioon ja johonkin Kaakkois-Suomen kaupunkiin. Tavoite oli uutis- ja ajankohtaisohjelmien lisääminen sekä maakuntaradioiden tehtävien määrittely (Salokangas 1996, 197-198).

Lopulliseen muotoonsa hiottu muistio hyväksyttiin hallintoneuvostossa vuonna 1967. Mietinnön keskeisenä ajatuksena oli yhdistää erillään kehittyneet radio ja televisio yhteen fyysisesti ja hallinnollisesti, sekä alueellisuuden hyödyntäminen molempien välineiden valtakunnallisissa verkoissa (emt. 198-199).

Päätöstä seurasi lopulta maakuntautisten alku vuonna 1968. Alussa maakunnallisia radiouutisia tuli kolme lähetystä viikossa, mutta jo seuraavana vuonna viikoittaisten lähetysten määrä kasvoi viiteen. Alkuvaiheessa Yleisradiolle muodostui 15 maakunnallista uutisaluetta, kun hallinnollisesti maa jaettiin kymmeneen alueeseen (Kokkonen 1998, 109; Salokangas 1996, 199).

Maakunnallisten uutisten alkuvuosina ongelmia oli paitsi niiden lähetykseen niveltämisessä, myös niiden sisällössä. Uutispäällikkö Friberg ei ollut tyytyväinen

”puffiradioon”; alueelliset uutiset eivät täyttäneet Yleisradion tai Fribergin tyyli- ja arvokkuusvaatimuksia (Salokangas 1996, 199).

Aluetoiminta ja maakunnalliset uutiset vakinaistivat kuitenkin nopeasti paikkansa Ylen (radio)uutisissa. Alla oleva ote on vuoden 1970 mietinnöstä, jossa Ylen ohjelmajohtaja Pekka Silvola ja radion johtaja Eino S. Repo linjasivat alueradioiden tehtäviä pitkällä aikavälillä. Periaatteet voidaan varsin hyvin löytää alueuutistoiminnasta yhä tänä päivänä.

”Alueradion tehtäviin kuuluu jatkuvasti tarjota valtakunnallisille uutisille uutisia alueellisista tapahtumista. _ _ Näissä ohjelmissä käsitellään alueellisia tapahtumia ja ongelmia tai valtakunnallisia aiheita alueellisesta näkökulmasta.”

teoksessa Kokkonen 1998, 22.

Television puolella alueellisuutta haluttiin niin ikään hyödyntää. Pernaan (2009) mukaan 1970-luvun ”suuria teemoja” Yleisradion tv-uutisten puolella olivat uutissuunnittelu sekä aluetoiminnan kehittäminen. Aluetoimintaa kehittämään palkattiin Pasilaan suunnittelutoimittaja, jonka tehtävä oli yhteydenpito aluetoimituksiin. Tehtävään pestattu Ilkka Koskimies ottikin asian hoitaakseen: hän muun muassa halusi aluetoimituksista ennakkoon listan viikon tiedossa olevista uutistapahtumista.

Ongelma oli kuitenkin siinä, että uutislähetysten koonnista vastasi toimitussihteeri, joka työskenteli vakinaisen tuotantotiiminsä kanssa. Näitä tiimejä oli kaksi ja ne työskentelivät kolmen päivän jaksoissa. Tiimeillä ja varsinkin niitä vetäneillä toimitussihteereillä oli Pernaan mukaan hyvin erilaiset näkemykset ja kriteerit lähetyksen sisällöstä. Toinen tiimeistä nosti esimerkiksi maakunnalliset aiheet arvossa toista huomattavasti korkeammalle.

Tämä tiedettiin myös aluetoimituksissa. Juttuaiheiden tarjoaminen suunnittelutoimittaja Koskimiehelle koettiin turhaksi, koska päätökset lähetyksen sisällöstä teki vuorossa ollut toimitussihteeri (Perna 2009, 140-141). Joillakin alueilla kahdenlainen suhtautuminen maakunnalliseen tuotantoon oli omaksuttu niin hyvin, että toimitussihteereiden työvuoroista oltiin hyvin perillä: jutun tekoon ryhdyttiin tai ei ryhdytty sen mukaan, kenen tiedettiin olevan vastuuvuorossa (Perna 2009, 143).

Yhteysongelmia maakuntatoimitusten ja pääkaupungin välillä alettiin ratkoa todenteolla vasta seuraavalla vuosikymmenellä. Yle perusti valtakunnalliseen uutispalveluun keskittyneiden aluetoimittajien verkon, joka toteutui vasta 1980-luvulla, kun kilpailija MTV:n uutisten alkaminen oli jo tiedossa. Kilpailu kiristyi ja Ylen täytyi omalta osaltaan vastata kotimaisuuden haasteeseen panostamalla aluetoimintaansa kunnolla (Pernaa 2009, 145).

3 MAINOSTELEVISIO

Mainostelevisiohistoria on suhteessa hyvin lyhyt verrattuna Yleisradion historiaan. Kirjoitan selkeyden vuoksi MTV:stä, vaikka lyhenne tulikin virallisesti käyttöön varsin myöhään.

3.1 MTV kasvaa isoksi

Kuten jo luvussa 2.2 mainittiin, MTV eli alun perin OY-Mainos-TV-Reklam, perustettiin Yleisradion kaupalliseksi apuyhtiöksi. MTV:n oli siis tarkoitus myydä mainoksia ja ostaa ohjelma-aikaa Ylen verkosta. Perustamisen yhteydessä tehty perussopimus sisälsi pykälän, joka kielsi uudelta yhtiöltä uutisohjelmien lähettämisen (Lyytinen 2006, 9). Perussopimuksessa määritettiin yhtiöiden välinen työnjako, joka tarkoitti sitä, että Yleisradion hoidettavaksi tulivat uutiset ja asiaohjelmat, MTV:lle kaupallisena apuyhtiönä jäi viihdytystehtävä (Hellman 2012, 41).

MTV:n sisällä kupli pian halu laajeta ja päästä eroon ”viihdetalon” leimasta. Saadakseen uskottavuutta yhtiö alkoi suunnitella omia uutislähetystyksiä jo 1970-luvun alussa (Lyytinen 2006, 10). Osoitus kasvamisen halusta oli myös oman toimitalon rakentaminen Pasilaan vuonna 1967 (emt 28).

MTV:n uutishankkeesta syntyi Lyytisen (2006, 40-43) mukaan hanakka puoluepoliittinen vääntö 1970-luvun lopulla. Varsinaiseen keskusteluun asian tiimoilla päästiin vuonna 1977. Toteutuakseen MTV:n uutiset vaatisi Ylen ja MTV:n perussopimuksen muutosta. Edistystä tapahtui seuraavan vuosikymmenen ensimetreillä. Valtioneuvoston asettama radio- ja televisiokomitea esitti vuonna 1980 uutisluvan myöntämistä MTV:lle kahden vuoden koeajalla. Tämä tarkoitti oikeutta lähettää uutisia TV2-verkossa, mutta tarkemmat yksityiskohdat komitea jätti yhtiöiden keskenään sovittavaksi. Suurimmiksi kiistakysymyksiksi muotoutuivat MTV:n uutisten lähetysaika ja lähetysten pituus, sillä Ylen johto suhtautui nuivasti koko uudistukseen. Lopulta sopimukseen kuitenkin päästiin: lähetysajaksi päätettiin kello 22.00 ja kestoksi 20 minuuttia arkipäivisin (Lyytinen 2006, 118-123).

Kymmenen uutiset lähetettiin ensimmäistä kertaa 1.9.1981. Pari vuotta myöhemmin, helmikuussa 1984, uutiset vakinaistettiin (Lyytinen 2006, 130-157).

3.2 Kotimaisuudesta ase uutiskisaan

MTV:n vuonna 1977 tehdyssä uutisesityksessä korostettiin kotimaisuutta ja maakunnallisuutta, jotka alkuvaiheessa olivatkin synonyymeja. Vastatakseen omiin lupauksiinsa sekä ulkomaan uutisten painotuksesta syytetylle Ylelle, MTV perusti kymmenen aluetoimitusta hyvien lentoyhteysien päähän Helsingistä. Uutiset kuvattiin maakunnissa filmille, joka lähetettiin Helsinkiin leikattavaksi (Lyytinen 2007, 190). Kotimaisen uutisisällön aste olikin kova: Kymmenen uutisten ensimmäisenä vuonna kotimaan uutisia oli 77 %, kun Ylellä vastaava lukema oli 62 %. Maakunnallisuuden toteuttaminen ei kuitenkaan ollut helppoa, sillä lyhyen lähetyksajan takia aluetoimittajien juttujen mahdollistaminen lähetykseen oli alusta asti työlästä (Lyytinen 2006, 128).

Lyytisen mukaan MTV:n kotimaisuuslinjaa myös kritisoitiin kilpailijan taholta. Ylen uutispäällikkö Jaakko Heino nimesi MTV:n ajattelutavan ”impivaarafilosofiaksi”: Heinon mukaan MTV:n uutisissa kerrotaan aina kylätapahtumista, vaikka maailmalla tapahtuisi mitä (Lyytinen 2007, 191).

Kotimaisuus ei pian enää riittänyt valiksi uutiskilvassa, vaan MTV:n piti tuottaa omia juttuja. Dilemma oli se, että MTV:n uutisten kriteerit olivat tiukasti linjassa Ylen ohjelmatoiminnan säännösten kanssa, mutta Ylen uutisista piti pystyä erottumaan kaikilla mahdollisilla tavoilla. Juttujen näkökulmien ja jopa kuvituksen piti erota Yleisradiosta, joten esimerkiksi niin sanotut stand upit, joissa toimittaja seisoo kuvassa puhumassa kameralle, kiellettiin (Lyytinen 2007, 191).

MTV:n uutistoimintaa myös rajoitettiin niin sanotulla 24 tunnin säännöllä. 1950-luvulta peräisin oleva sääntö oli kirjattu Ylen ja MTV:n väliseen perussopimukseen. Se tarkoitti sitä, että MTV ei saanut Kymmenen uutisia lukuun ottamatta käsitellä viimeisen vuorokauden aikana tapahtuneita asioita muissa ohjelmissaan. Sääntö esti siis käytännössä esimerkiksi vaaliohjelman lähettämisen. Sääntöä kuitenkin rikottiin paljon, ja Yle antoi rikkeistä välitöntä noottia. 24h-sääntö purettiin vasta 1988 perussopimuksen uudistuksen yhteydessä. Askel oli merkittävä vapautus MTV:lle ja sen pyrkimykselle kohti omaa toimilupaa (Lyytinen 2007, 197; Pernaa 2009, 204).

3.3 Kolmas kanava ja uusjako

Ylen ja MTV:n keskinäinen suhde perustui alusta saakka asetelmalle, jossa valtiollinen yhtiö omistaa lähetysverkon ja valvoo sisältöä, ja kaupallinen apuyhtiö myy mainoksia ja rahoittaa toimintaa. Koska MTV:n lähetysaika Ylen verkossa oli rajallinen, rajoitti se myös mainosten myyntiä. Kolmostelevision perustaminen vuonna 1985 oli yhtiöiden yhteinen liike, mutta molemmilla tahoilla oli omat etunsa valvottavana. Yle halusi turvata johtoasemansa ja varmistaa rahoituspohjansa, kun taas MTV halusi säilyttää yksinoikeutensa mainosmyynissä, mutta myös edistää oman kanavan ja toimiluvan saamista. Kolmoskanavan suuntaan puhallettiin siis tavallaan samassa rintamassa, mutta omissa poteroissa (Hellman 2012, 39-41, 106).

Kolmoskanava ei lopulta ratkaissut emoyhtiöiden Ylen ja MTV:n mainosrahahuolia, päinvastoin. Alueellisen mainonnan suosion kasvaessa se alkoi uhata valtakunnalliseen mainontaan keskittyneen MTV:n tuloja. Seurauksena alettiin huhuta kaiken kaupallisen ohjelman siirtämisestä Kolmoskanavalle (Hellman 2012, 277). Asiasta käytiinkin epävirallisia neuvotteluja, joissa Ylen kanta oli se, että kaikki kaupallinen toiminta voitaisiin siirtää Kolmoskanavalle. Ehtona oli se, että MTV jatkaisi Ylen toimiluvan alaisena sekä rahoittajana. ”Julkisen palvelun tukiraha” ei ollut ongelma MTV:n päässä pöytää, mutta vastavuoroisesti esiin vedettiin oman toimiluvan kortti (Hellman 2012, 279-280).

Hellmanin mukaan kanavajakosopimus oli lopulta osoitus taloudellisesta pragmatismista ja poliittisesta kompromissista: oli todettu, ettei kahden yhtiön ole kannattavaa toimia kolmannella kanavalla. Yleisradio antoi tässä kohtaa periksi ja suostui MTV:n johtaman kaupallisen television muodostamiseen. Toisaalta päätös oli kompromissi, jossa molemmat yhtiöt saivat tahtonsa läpi. MTV:lle se merkitsi kokonaisen kanavan saamista käyttöön, kun Kolmostelevisiosta tehtiin sen tytäryhtiö (Hellman 2012, 293).

Hellmanin (2012, 299) mukaan Kolmoskanavasta muodostui ”tulevan MTV3:n rakennustyömaa”. Parin vuoden aikana vuodesta 1990 alkaen kanavasta rakennettiin pala palalta uutta ja kypsempää. Ohjelmia siirrettiin MTV:ltä Kolmoskanavalle pikkuhiljaa. Tarkoitus oli saada katsojat siirtymään uudelle kanavalle ohjelmien mukana, joten lähetysaikojen ja ohjelmablokkien järjestämisessä ja säilyttämisessä oltiin

tarkkana. Erityisesti vaalittiin Kymmenen uutisia, jotka siirrettiin TV2:n verkosta kolmosverkkoon viimeisenä, vasta lopullisessa kanavauudistuksessa (Hellman 2012, 311-312).

Suuri kanavauudistus toteutui 1993. Kolmoskanava kuopattiin ja sen paikalla toimi uusi MTV3. Uudistus oli Hellmanin mukaan ”Kolmostelevision perustamisen jälkiaalto”, jota ei synnyttänyt valtio, vaan yhtiöt itse. Jo ensimmäisellä viikollaan MTV3 jyräsi katsojaluvuissa ykköseksi kotimaisilla viihdeohjelmillaan, mutta myös Kymmenen uutiset keräsi yhä yli miljoona katsojaa ruudun ääreen päivittäin. Uutiset olivat jo 1990-luvun alussa vakiinnuttaneet asemansa ja jopa ohittaneet Ylen uutiset katsojaluvuissa (Hellman 2012, 360-361; Lyytinen 2006, 130-157; Pernaa 2009, 396).

MTV3 oli Hellmanin mukaan menestys yhdessä yössä. Ylen ja MTV:n 35 vuotta kestänyt isäntä-renki -asetelma muuttui samalla täysiveriseksi kilpailuksi, jossa MTV3 otti heti kunnon kaulan. Hellman (2012, 365) kuvaa MTV3:n ensimmäistä vuotta Yleisradion pahimmaksi lähihistorian kriisivuodeksi: uusiksi meni niin ohjelmisto, organisaatio kuin yhtiön johto.

4 NYKYPÄIVÄN ALUEELLISUUS

Luvussa 4.3 kuvailen sitä, millaisen prosessin kautta aluetoimitusten jutut päätyvät valtakunnan pääuutisiin ja millaisia asioita Ylessä ja MTV3:lla halutaan painottaa. Haastatteluissa hyvien alueellisten uutisjuttujen piirteitä ja toivottuja ominaisuuksia valottivat alueellisesta uutishankinnasta vastaavat henkilöt, Ylen Raisa Lehtivuori sekä MTV3:n Tapani Pohjala (haastattelu 20.1.2012). Ensin kuitenkin katsastan Yleisradion aluetelevisioutisten alkua sekä Ylen ja MTV3:n toimintaa maakunnissa tänä päivänä.

4.1 Ylen alueellinen uutislähetys

1990-luvun alussa valmistellussa kanavauudistuksessa Yleisradio linjasi TV1:n ja TV2:n profiileja ja MTV3 aloitti omana kanavana. Samassa yhteydessä Ylen alueellinen tv-toiminta siirrettiin radiomaisen alue- ja uutisyksikön alaisuudesta TV2:lle.

Suunnitelmissa oli tehdä kakkosverkosta alueilla tuotetun ohjelman päälähetettäjä. Tuotantoresursseja oli tuolloin eniten Vaasassa (FST) ja Jyväskylässä (Kotimaan katsaus). Ylen tavoitteena oli saada kahdelle kanavalleen yhteensä puolet katsojista, MTV:n uumoiltiin vievän 50 prosenttia joka tapauksessa (Salokangas 1996, 422-423).

Alueellisten tv-uutisten aloitus alkoi viimein olla käsillä vuonna 1998, jolloin TV2:n ohjelmajohtajan Arto Hoffrenin asettama työryhmä aloitti mahdollisuuksien kartoittamisen. Tällä kertaa suunnitelma myös eteni poikkeuksellisen nopeasti: työryhmä suositteli tv-uutisten aloitusta ja lähettämistä viitenä päivänä viikossa koealueilla, joiksi ehdotettiin Uttamaata, Satakuntaa ja Keski-Suomea (Salokangas 2001, 27-29).

Valmistelussa aikaan saadussa esityksessä koelähetysten alkuajankohdaksi ehdotettiin talvea 1999-2000. Ylen hallintoneuvosto hyväksyi esityksen, ja kokeilu päätettiin aloittaa Keski-Suomessa, Lounais-Suomessa ja Pohjois-Suomessa. Lopulta aloituspäiväksi täsmentyi loppiainen 2001. Tuohon aikaan Yleisradion alueradioissa työskenteli yli 400 henkilöä, joista 285 oli toimittajia. Television puolella työskenteli 24 toimittajaa. Painopiste oli siis selkeästi radion puolella (Salokangas 2001, 28-30).

Nyky päivänä alueorganisaation henkilöstö on määrällisesti suunnilleen yhtä suuri (Lehtivuoren haastattelu), mutta tilanne täysin eri: samankokoisella henkilöstöllä

tuotetaan tänä päivänä kymmentä uutislähetystä, alueradioita sekä internet-sivuja. Ei siis ole ihme, että jo alueuutisten alkaessa henkilökunta oli Salokankaan mukaan huolissaan töiden lisääntymisestä ja osaamisvaatimusten kasvusta.

Salokankaan (2001, 31) mukaan 2000-luvun alussa, kun alueelliset tv-uutiset oli saatu aluilleen, suunnitelmissa oli laajentaa kolmessa vaiheessa yhteensä kymmenelle alueelle. Kymmenen vuoden takainen suunnitelma poikkeaa nykypäivän tilanteesta melko vähän, mutta joitakin muutoksia on tapahtunut: alueiden määrä on supistunut suunnitellusta kymmenestä kahdeksaan. Pirkanmaalla ei ole omia alueuutisia, vaan ne ovat osa Hämeen uutisia (jotka tuotetaan Tampereella, Hämeenlinnassa ja Lahdessa). Kymmenen vuotta sitten suunniteltiin myös Pohjois-Pohjanmaan (Oulu) ja Kainuun (Kajaani) omia tv-uutisia, mutta tänä päivänä molemmat kuuluvat Ylen Pohjois-Suomen uutisten lähetysalueeseen yhdessä Lapin kanssa (avoinytle.fi).

4.2 Yhtiöt maakunnissa

Julkisen palvelun periaatteen mukaisesti ja lain velvoittamana kansallisesta viestinnästä Suomessa vastaavalla Yleisradiolla on tänä päivänä 18 alueradioita sekä alueelliset tv-uutiset kahdeksalta alueelta. Vain Keski-Suomen uutisia toimittaa yksi aluetoimitus, muita uutisia tuotetaan useamman toimituksen voimin. Kaikkiaan alueorganisaatio työllistää noin 400 henkeä (Lehtivuori, haastattelu 20.1.2012), jotka tuottavat alueradioita, alueellisia tv-uutisia sekä aluetoimitusten verkkosisältöjä.

Tämän päivän MTV3 nimeää itsensä verkkosivuillaan koko kansan tiedon tarjoajaksi. Viihteellä on iso osa MTV:n sisällöstä, mutta uutis- ja ajankohtaisohjelmisto korostetaan ohjelmiston kulmakiveksi. Yhtiö kertoo, että uutisista vastaa oma toimitus. Alueellisesta toiminnastaan MTV3 muistuttaa lähinnä mainostajiaan: yhtiöllä on 11 näkyvyysaluetta, joten mainonnan voi kohdistaa omalle toimialueelle (mtvmedia.fi).

MTV3:n alueellinen uutistoiminta perustuu osin omien, vakituisten aluetoimittajien ja osin yrittäjänä työskentelevien toimittajien työhön. Uutispäällikkö Tapani Pohjala kuvailee yhtiön alueorganisaatiota ”pieneksi, mutta liikkuvaiseksi” (haastattelu 20.1.2012).

Yksi vakituinen toimittaja vasta Kaakkois-Suomen alueesta, mutta hoitaa työtään Helsingistä käsin. Lounais-Suomessa MTV3 ostaa palveluita Turun Sanomat -konserniin kuuluvalta Turku-TV:ltä. Tampereella on yksi vakituinen aluetoimittaja. Joensuun, Jyväskylän ja Kokkolan jutuista vastaavat yhden toimittajan yritykset. Oulussa yhtiöllä on vakituinen toimittaja ja kuvaaja, ja Rovaniemellä kuvaustoimisto, jossa tehdään juttuja itse tai yhdessä Oulun toimittajan kanssa. Yhteensä, kuvaajat mukaan laskettuna MTV3:n alueiden uutistarjonnasta vastaa noin 15 hengen joukko (Pohjala, 20.1.2012).

4.3 Miten valtakunnan uutiskynnys ylitetään?

”Uutismaisuus, omat uutiset, skuupit, sit toisaalta taas visuaalisuus ja kiinnostavuus ja tän tyyppiset asiat on siinä päällimmäisenä. Sit meillä on tämä oma pikku yksityiskohta eli tämä kevennys, eli aika paljon niitä kevennysjuttuja tulee myös alueilta, siellä on ne tavalliset, hersyvät, kiinnostavat ihmiset niin aika monta kertaa niitten ympärillä ne jututkin sitten pyörii.” Uutispäällikkö Tapani Pohjala, MTV3

”Se on uutinen, tai uudenlainen näkökulma, tai uusi ilmiö... mutta kyllä se on myös hyvää jutun teon käsityöläisyyttä, hyvä kuvakerronta, eläväinen toteutus lähellä ihmistä, se on tosi tärkeätä koska lähellä ihmistä olevia juttuja ei Kehä Kolmosen sisäpuolelta juuri tehdä.” Alueellisen uutishankinnan päällikkö Raisa Lehtivuori, YLE

Sekä Yleisradion että MTV3:n valtakunnalliset tv-uutiset pyrkivät tavoittamaan ja puhuttelemaan koko Suomea ja kaikkia suomalaisia. Aluetoimitusten ja -toimittajien tuottamat jutut maakunnista ovat tärkeässä roolissa, kun uutisista halutaan maantieteellisesti ja kulttuurisesti tasapuolinen kokonaisuus. Ylen Lehtivuoren mukaan uutisiin pitää saada muualla kuin Helsingissä tuotettua materiaalia, koska ”muuten ne eivät ole valtakunnalliset uutiset”. Pohjalan mukaan niin ikään MTV3:lla halutaan, että ”Suomi näkyy uutisissa” (haastattelut, 20.1.2012).

Näkyäkseen yhtiöiden lippulaivalähetyksissä, Kymmenen uutisissa ja 20.30 -uutisissa, alueellisten juttujen on kuitenkin täytettävä tietyt kriteerit ja sovittava suunniteltuun lähetyksen ”taittoon”. Molemmat haastateltavat korostivat, että päivän tarjonta ja uutisvilkkkaus vaikuttavat kaikkeen lähetysten sisällössä: tiukkana uutispäivänä

alueellisia juttuja ei lähetykseen välttämättä mahdu. Perinteiset uutiskriteerit, joita käsittelen edempänä luvussa 5.3, toimivat pohjana uutislähetyksen juttujen valinnassa.

Taittoon sopimisella haastateltavat tarkoittavat myös lähetyksen tasapainoisuutta, mitä tulee aiheiden visuaalisuuteen ja ”painavuuteen”. Raisa Lehtivuoren mukaan aluetoimituksilta vaaditaan jutun teon käsityöläisyyttä, mikä näkyy kuvankäytössä, dramaturgiassa ja tarinankerronnassa.

” Politiikka, talous, nämä hard core -sisältöä tekevät tv-uutisjutut, ei ne ole kerronnallisia riemuvoittoja jossa on mieletön kuvallinen tarina, hieno dramaturgia ja mahtava case, vaan ne on tietynlaista kovaa faktaa, puhuvia päitä, talon seinää kuvituksena. Ja se juttu tulee tarvitsemaan siinä tv-uutisten 20.30-lähetyksessä vastapareja, pitää olla muunkinlaista sisältöä, pitää olla hyviä tv-juttuja, hyvää kerrontaa. Ja siksi siltä aluejutulta saatetaan vaatia kuvallisesti enemmän, kun siltä politiikan toimittajan jutulta.”

Raisa Lehtivuori, YLE

Niin ikään MTV3:lla lähetyksiin halutaan väriä ja vaihtelua. Tapani Pohjala korostaa, että myös aluetoimittajat tekevät nimenomaan uutisjuttuja, mutta valtakunnalliseen lähetykseen otetaan mielellään kiinnostavia ja visuaalisia juttuja.

”Voi olla että täällä (Helsingissä) tehdyt jutut riippuen aiheesta joskus vähän enemmän maistuvat puulta kuin ne, jotka tulevat sieltä alueelta. Siellä joudutaan olemaan ihmisten keskuudessa, kun täällä saatetaan ajautua johonkin ministeriöön tai virastoon, jossa haastateltava istuu työpöytänsä takana ja antaa haastattelua ja kuvitus on otettu siitä kadulta.” Tapani Pohjala, MTV3

Aluetoimitusten ja toimittajien juttuaiheista tai -tyypeistä aluevastaavat eivät osanneet sanoa mitään tiettyä piirrettä. MTV:llä toimituspäällikkö on päivittäin yhteydessä kaikkien alueiden toimittajiin aamun konferenssipuhelulla. Tämän ryhmäkeskustelun aikana toimittajat alueilla ja päälliköt Pasilassa käyvät läpi edellisen päivän uutisia, suunnittelevat yhdessä tulevia juttuja sekä tarkastelevat työn alla olevia. Pohjalan mukaan aiheita ehdotellaan puolin ja toisin, ja yleensä ne ovat monenkirjavia. Aluetoimittajat tarjoavat valtakunnallisesti kiinnostavia juttuja, joiden aihe voi olla niin vanhustenhoito, työttömyys kuin postinkanto. Lisäksi MTV:llä tehdään paljon yhteistyötä toimitusten välillä: Helsingissä kotimaantoimittaja käy esimerkiksi

haastattelemassa suuren sähköyhtiön johtajaa, ja alueelta haetaan juttuun tavallisen kuluttajan näkökulma eli niin sanottu case. (Pohjala, 20.1.2012)

Yleisradiossa yhteistyö toimii eri lailla, koska aluetoimitukset tuottavat ensisijaisesti materiaalin omiin alueutisiinsa ja toissijaisesti valtakunnan uutisiin. Ylen organisaatorakenteessa on Lehtivuoren mukaan haastatteluhetkellä noin vuoden verran ollut voimassa käytäntö, jonka mukaan alueilla on velvoite tuottaa materiaalia myös valtakunnan uutisille. Myös Ylessä juttuja ja juttuideoita ehdotellaan puolin ja toisin: aluetoimitusten uutispäälliköt tarjoavat valtakunnan uutisille juttuja, joiden arvelevat olevan kiinnostavia myös oman maakunnan ulkopuolella. Raisa Lehtivuori taas työnsä puolesta ”skannaa” läpi aluetoimitusten suunnittelupäivälistoja ja tekeillä olevia juttuja. Aluetoimitusten juttuideoissa, samoin kuin MTV:llä, korostuu uutismaisuus ja aiheiden kirjo. Lehtivuoren mukaan aluetoimituksissa ollaan ”kaikkien alojen erikoisasantuntijoita” (Lehtivuori, 20.1.2012).

Kummallakaan yhtiöllä ei ole olemassa mitään ennalta sovittua, tavoitteellista kiintiötä, joka pääuutislähetyksissä pitäisi täyttää alueellisilla jutuilla. Kuitenkin pyrkimys vahvaan koko maan kattamiseen kuuluu puheissa. Pohjalan mukaan joitakin vuosia sitten tehdyn selvityksen mukaan MTV3:n jutuista neljännes olisi tehty alueilla, ja painotus olisi säilynyt suunnilleen samana. Hän myös näki alueellisuuden roolin pääuutisissa tärkeänä ja panostamisen arvoisena. Ylellä ei myöskään ole mitään ohjeistusta, tyyliin ”kolme aluejuttua viikossa”, mutta Lehtivuoren mukaan hänellä alueorganisaation edustajana täytyy olla ehdottaa jotakin materiaalia jokaiselle päivälle. Lehtivuoren mielestä aluetoimituksen juttuja pitäisi priorisoida silloin, kun tarjolla on kaksi tasavahvaa perusreportaasia, joista toinen on tehty maakunnassa ja toinen Helsingissä.

”Ne (aluejutut) on yksi meidän olemassa olon legitimisoiija tavallaan.”

Raisa Lehtivuori, YLE

5 TEORIAA

5.1 Alueellisuuden käsite

Yksi tämän tutkimuksen keskeisimmistä käsitteistä on *alueellisuus*, joka voidaan käsittää monella tavalla. Christensen (2001) viittaa väitöstutkimuksessaan Lundbyn (1990) määrittelemiin viiteen konseptiin, joiden perusteella alue (region) voidaan ymmärtää. Alue konseptina voi olla *kulttuurinen*, jolloin rajaavana tekijänä on esimerkiksi uskonto, kieli tai murre; *luonnollinen* alue tarkoittaa esimerkiksi saarta tai vuoriston rajaamaa maantieteellistä aluetta; *käytännöllinen* alue on esimerkiksi kuntakeskusta ympäröivä työssäkäyntialue; *hallinnollisella* alueella tarkoitetaan sellaista aluetta, jota nimensä mukaisesti reunustavat hallinnolliset rajat, kuten valtio tai maakunta; sekä *poliittinen* alue, jonka yhdistävänä tekijänä voi olla historiallisia tai taloudellisia elementtejä, mutta ilman hallinnollisia tekijöitä (Christensen 2001, 44).

Christensenin (2001, 44) mukaan esimerkiksi Ruotsissa uutisia lähetetään sellaisilta alueilta ja alueille, jotka voidaan eri tavoin rajaamalla katsoa kuuluvaksi useampaan, eri tavalla luonnehdittuun alueeseen. Tilannetta voi tarkastella tästä näkökulmasta myös Suomessa. Esimerkiksi Hämeenlinnan kaupunki kuuluu murteen, perinteen ja sijainnin puolesta Hämeen maakuntaan, mutta sillä oli myös hallinnollinen rooli Etelä-Suomen läänin pääkaupunkina.

Tässä tutkimuksessa tarkoitan alueellisuudella yksinkertaisesti sitä, että uutislähetyksessä esiintyvä juttu tai tapahtuma on sijoitettavissa johonkin tiettyyn paikkaan. Paikka, kunta tai kaupunki, joka on jutun tapahtumapaikka, tehdään yleisen käytännön mukaan selväksi ns. TG- tiedoilla, eli kuvan päällä näkyvällä tekstipohjalla. Toisaalta, joskus tapahtumapaikka saattaa olla jokin selkeästi paikannettava tila, kuten esimerkiksi Eduskuntatalo, vaikka juttu käsittelee koko maan laajuista poliittista päätöstä. Jos tämän kaltaisessa insertissä Eduskuntataloa olisi käytetty vain kuvituksena, en laske sitä alueelliseksi.

5.2 Alueutisia Ruotsissa

Christensen (2001) on tutkinut alueellisten uutisten näkymistä valtakunnan lähetyksissä Ruotsissa. Tutkija esittää mielenkiintoisia havaintoja, jotka vastaavat hyvinkin omaa

ennakkokäsitystäni Suomen tilanteesta. Christensenin mukaan alueellisten juttujen lähettäminen valtakunnallisissa uutisissa oli vuosituhaten alussa kasvussa. Valtakunnallisista uutisista sekä SVT:n Nyheterna että TV4:n Rapport olivat kasvattaneet alueellisen materiaalin kokonaismäärää. Suurin osa maakunnallisista jutuista tuli suurista kaupungeista, kuten Göteborgista ja Malmöstä (Christensen 2001, 161-162).

Maakunnallisten uutisjuttujen sisällyttäminen lähetyksiin ei myöskään Ruotsissa ollut ongelmatonta. Tutkijan mukaan resurssien puute paikallisissa toimituksissa saattoi aiheuttaa kyseenalaista työn laatua. Alueilla, joilla uutiset ovat harvassa, ja aikaa ja ihmisiä on vähän, huono juttu on parempi kuin ei juttua lainkaan (Christensen 2001, 45-46). Esimerkiksi Nyheterenalle materiaalia tuottaa 16 asemaa, joista osan materiaalia luonnehdittiin ”kelvottomaksi”. Tästä seurauksena uutiskarttaan jää mustia aukkoja, joiden kattaminen on mahdotonta, kertovat tutkijan haastattelemat uutispäälliköt ja muut lähteet (Christensen 2001, 162).

Tutkimuksesta nousi esiin myös uutisoinnin Tukholma-keskeisyys. Christensenin mukaan Ruotsissa pääkaupunki tuottaa niin sanottuja ykkösjuttuja, eli talouden ja politiikan ”kovia” uutisia, kun taas paikalliset ja maakunnalliset tarinat sijoittuvat lähetyksen kakkos- ja kolmosjuttupaikoille. Näistä juttuaiheista keskusteltiin tutkijan haastatteleminen päätoimittajien mukaan palavereissa niiden potentiaalisen viihdearvon pohjalta (Christensen 2001, 166-167). Kaava vaikuttaa hyvin samankaltaiselta, mikä nousi esiin Pohjalan ja Lehtivuoren haastatteluista (luku 4.2).

5.3 Uutinen on uutinen

Uutisista puhuttaessa tarkoitan tässä tutkimuksessa television päivittäisiä uutiskoosteita, joissa kerrataan tärkeimmät tapahtumat kotimaasta ja ulkomailta. Tarkemmin sanottuna tarkastelussani on kahden suomalaisen tv-kanavan, Ylen TV1:n ja MTV3:n pääuutislähetykset. Nämä koosteet, kuten vastaavasti radion uutiset, sanomalehti tai verkkosivusto, sisältävät useita, yksittäisiä uutisjuttuja. Seuraavaksi avaen *televisioutista* (yksikössä) konseptina ja tuotteena.

Yleisesti kirjallisuudessa käytetyn kuvauksen mukaan uutisen perustehtävä on kertoa, mitä maailmalla on tänä päivänä tapahtunut tai tapahtumassa. Lähtökohtaisesti uutinen vastaa kysymyksiin kuka, mitä, missä, milloin, miksi ja millä seurauksin.

Toivottaessaan hyvää iltaa uutisankkuri toteuttaa osaltaan yhtä joukkoviestinnän perustehtävistä. Joukkoviestintä luo yhtenäisyyttä, ja televisiouutisilla on selkeä rooli tässä tehtävässä. Katsoja tietää, että ankkuri katsoo silmiin yhtä aikaa myös miljoonaa muuta ihmistä. Näin uutiset vahvistavat tunnetta joukkoon kuulumisesta ja kansalaisuudesta. Tämä vahvistaa uutisten rituaalista asemaa (Kunelius, 2009, 19-20).

Pietilän (1995) mukaan (tv)uutiset informoivat todellisuudesta välillisesti, eli niille annettujen merkitysten pohjalta. Uutisessa siis luodaan illuusio todellisuudesta käyttämällä tiettyjä uutisgenrelle tyypillisiä piirteitä, kuten arkijärjen mukaista ja realistista esitystapaa. Pietilän esittämässä *kulttuurisessa* tavassa tutkia uutisia, tutkimuksen pääosassa ei ole siis vain genrelle tyypillinen informaation välitys. Sen sijaan uutista tutkitaan todellisuutta merkityksellistävänä tekstinä. Kulttuurisen tutkimuslähtökohdan vaihtoehtona, jos nyt ei aivan vastakohtana, Pietilä mainitsee uutisten tutkimisen *informaationa*. Merkittävin ero lähestymistavoissa on kysymyksen asettelussa. Tutkittaessa uutisia informaationa, kysytään tyypillisesti *mitä* -alkuisia kysymyksiä: tässä siis tarkastellaan uutisten sisältöä, mitä niissä kerrotaan. Kulttuurisessa lähestymistavassa puolestaan kysytään *miten*: esimerkiksi, miten tämä tai tuo luo merkityksiä tästä tai tuosta asiasta. (Pietilä 1995, 11-12).

Uutista voidaan siis tutkia ympäröivää maailmaa merkityksellistävänä esityksenä. Tämä tarkoittaisi sitä, että katsoja ”ostaa” vaikkapa television esittämän kuva itselleen vieraasta ympäristöstä tai yhteisöstä totena: uutisen luomasta kuvasta tulee siis osa katsojan todellisuutta. Siksi esimerkiksi tässä tutkimuksessa on oleellista kysyä, millaisen kuvan uutiset muodostavat vaikkapa Lapista, jos Etelä-Suomessa asuvan ihmisen ainoa käsitys ja mielikuva pohjoisesta muodostuu muutaman uutisinsertin perusteella. Morley (2000) viittaa kyseiseen ilmiöön termillä ”mobile privatisation”: lähetysvirta tarjoaa yleisölleen mahdollisuuden ”vierailta” kaukaisissa paikoissa jättämättä kuitenkaan kodin tuttuutta. On siis mahdollista yhtä aikaa pysyä kotona ja käydä muualla; äänen ja kuvan avulla kokea erilaisten ympäristöjen eksotiikkaa nousematta kotisohvalta. Morleyn ajatuksen voi perustellusti liittää niin uutisiin kuin

vaikkapa elokuvaan tai sanomalehtiin. Oleellista on pohtia sitä, miten vahvoja mielikuvia ja käsityksiä kukin voi muodostaa jonkin median välityksellä tuntematta autenttista todellisuutta. Ja edelleen, kuinka oikeita tai vääriä mielikuvia tästä tai tuosta asiasta uutisten perusteella voi muodostua?

Pietilän edellä mainitut tutkimuslähtökohdat keskittyvät kumpikin viestiin ja sen sisältöön: mitä esimerkiksi uutinen pitää sisällään tai miten uutinen kuvaa maailmaa. Viestin vastaanottajalle ei kuitenkaan näissä tutkimusstrategioissa jää merkittävä roolia. Pantin (2004) mukaan kulttuurintutkija Stuart Hall kyseenalaisti jo 1970-luvulla viestinnän tutkimuksessa vallinneen mass communication research -perinteen ja sanomien yksinkertaiset siirtomallit. Hallin mukaan valtavirtatutkimus, joka keskittyi yksittäisten viestien vastaanottoon, jätti huomioimatta viestinnän sosiaalisen, yhteiskunnallisen ja historiallisen asiayhteyden. Hall siirsi tutkimuksessaan painopistettä mediatekstin vaikutuksesta kohti sen tulkintaa kehittämällä joukkoviestinnän sisäänkoodaus/uloskoodaus -mallin. Tällä ”merkityksellistämisen käytännöllä” Hall tarkoitti sitä, että sisäänkoodaus eli viestin tuotanto ei määritä ennalta viestin vastaanottoa eli uloskoodausta (Pantti 2004, 238-240).

Hallin mallin mukaan todellinen tapahtuma on ensin sisäänkoodattava, ennen kuin siitä voi tulla viestinnän yksikkö, esimerkiksi uutinen. Käytännössä tämä tarkoittanee sitä, että toimittaja tekee oman tulkintansa tapahtumasta tai asiasta ja ”pakkaa” sen uutisformaattiin sopivaksi. Toisessa päässä on viestin vastaanottaja, uutisen tapauksessa vaikkapa katsoja. Ennen kuin viesti voi vaikuttaa, täytyy vastaanottajan koodata esitys mielekkäästi ulos. Tässä prosessissa vastaanottaja tulkitsee viestin sisältämiä *denotaatioita* ja *konnotaatioita*: ensin mainitut ovat yleisesti hyväksytyjä, kirjaimellisia merkityksiä, jälkimmäiset puolestaan assosiatiivisia ja kokemukseen perustuvia. ”Väärinkäsitykset” ilmenevät erityisesti konnotaatioiden tasolla. Konnotaatio ei kuitenkaan voi olla ”väärin” käsitetty, vaan tässä tapauksessa se voisi tarkoittaa sitä, että vastaanottaja tekee erilaisen tulkinnan, kuin lähettäjä on ajatellut. Vastaanottaja siis tekee omat tulkintansa oman kulttuurinsa ja taustansa pohjalta (Pantti 2004, 241).

Hall määritteli tutkimuksessaan kolme hypoteettista lukutapaa, joilla vastaanottaja voi uloskoodata vaikkapa tv-uutisen. *Hallitsevassa* lukutavassa viesti saavuttaa vastaanottajan sellaisenaan kuin se on sisäänkoodattu; *neuvotteleva* vastaanotto

tarkoittaa sitä, että hegemoniset määritelmät säilyttävät asemansa, mutta joitakin poikkeuksia tai kompromisseja muodostuu; sekä *vastustava* lukutapa, joka sisältää kriittisen uloskoodauksen mahdollisuuden (Pantti 2004, 241-242). Lukutapa siis riippuu vastaanottajan ennakoasenteista ja kontekstista. Yksinkertaistettuna, tv-uutinen voidaan hyväksyä sellaisenaan, vastaanottaa epäröiden tai tyrmätä täysin.

5.4 Uutinen on tulkittava tuote

Uutinen ei vain ole, vaan se tuotetaan. Suurin osa televisiouutistenkin materiaalista on toimituskoneiston päivittäisten rutiinien avulla muokattua ja sanan mukaisesti tuotettua aineistoa. Uutistuotannossa ja valinnassa taustalla vaikuttavat uutiskriteerit, joista siteeratuimmat lienevät Galtungin ja Rugen (1965) laatimat. Uutiskriteerit ovat arvoja, jotka vaikuttavat siihen, miksi jokin tarina on ”uutisempi” kuin toinen. Uutiskriteerejä ovat:

- *Esiintymisen yleisyys* (frequency): harvinaiset, yllättävät tapahtumat päätyvät todennäköisemmin uutisiin kuin pitkäälliset prosessit.
- *Tapahtumakeskeisyys* (event-orientation): tarina, joka voidaan sitoa johonkin tapahtumaan, on helpommin uutisoitavissa kuin esimerkiksi vallitseva trendi.
- *Tärkeys* (importance): ylittääkseen uutiskynnyksen tarinan täytyy olla tarpeeksi merkittävä, esimerkiksi kuolleita täytyy olla tarpeeksi.
- *Tuttuus* (familiarity): uutinen koskettaa ihmisiä juuri ”meidän” alueellamme tai maassamme.
- *Selkeys* (clarity): asiasta voidaan kertoa helpoin ja selvin sanakääntein.
- *Ennustettavuus* (predictability): suunniteltavissa olevat tapahtumat ja tapahtumat, jotka täyttävät odotuksia: esimerkkinä mielenosoitus, jossa odotettavissa levottomuuksia, vetää varmasti tiedotusvälineet paikalle.
- *Epätavallisuus* (untypicality): tavallinen perheväkivalta ei ole uutisoitava rikos, mutta raaka henkirikos on.
- *Negatiivisuus* (negativity): mitä huonompi uutinen, sen parempi uutinen. Sodat, konfliktit ja epäkohdat ovat arvokkaita uutistuottajille.
- *Rakenne* (composition): joskus esimerkiksi huvittavia juttuja otetaan lähetykseen tasapainottamaan rakennetta.

- *Eliittikeskeisyys* (elite-orientation): ns. eliitin – poliitikkojen, julkkisten ja liikemiesten – tekemiset nousevat helpommin otsikoihin kuin tavallisten ihmisten. Heitä myös käytetään usein lähteinä uutistyössä.
- *Human interest*: ihmisiä kiinnostavat ja ihmisen kautta esitettävät asiat.
- *Visuaalinen materiaali*: jos saatavilla on näyttävää kuvamateriaalia, tapahtuma ylittää korkeankin uutiskynnyksen.

(Galtung & Ruge, 1965)

Monet tutkijat ovat tarkastelleet uutiskriteereiden toteutumista erilaisissa konteksteissa. Sipola (1998) sivuaa uutisarvoja ulkomaantoimittajan työtä käsittelevässä tekstissään. Sipolan (1998, 95) mukaan maantieteellinen ja kulttuurinen läheisyys on yksi vaikuttavimmista kriteereistä ulkomaan uutisoinnissa. Pommi-isku vaikkapa Tallinnassa olisi iso uutinen Suomessa, mutta saman suuruusluokan räjähdys vaikkapa Intiassa ei välttämässä olisi. Myös visuaalisuusaspekti vaikuttaa erityisen selvästi ulkomaan uutisoinnissa: saatavilla oleva kuva madaltaa kansainvälistä uutiskynnystä reilusti (Sipola 1998, 88).

Vaikka Sipola puhuu nimenomaan ulkomaan uutisten arvotuksista ja kriteereistä, voisi hänen pointtejaan soveltaa myös valtakunnan uutisten ja alueuutisten akselille. Jos esimerkiksi täysperävaunullinen rekka kaatuu Helsingin keskustassa, uutisoidaan se hyvin todennäköisesti valtakunnallisesti. Jos sama rekka kaatuu Pihtiputaalla, siitä saatetaan uutisoida paikallisesti. Samoin voisi ajatella esimerkiksi kuvallisuuden ja näyttävyyden tärkeyttä: valtakunnan uutisiin saattaisi nousta visuaalisesti hieno juttu, vaikka aihe itsessään ei olisikaan yleisesti kiinnostava. Samalla linjalla olivat myös tätä tutkimusta varten haastatellut Ylen ja MTV3:n aluekoordinoinnista vastaavat henkilöt: Lehtivuoren ja Pohjalan (haastattelut 20.1.2012) mukaan alueiden jutuilta vaaditaan keskimäärin enemmän visuaalista ja dramaturgista ilmettä, kuin kotimaan toimituksen jutuilta. Tämä johtuu pyrkimyksestä tasapainottaa ja värittää lähetysten taittoa.

5.5 Joku päättää, mikä on uutinen

Luvussa 4.3 kuvailin Raisa Lehtivuoren ja Tapani Pohjalan työnkuvaa ja roolia eräänlaisena välikätenä Helsingin ja muiden toimitusten välillä. Haastatteluista kävi ilmi, että näiden kahden henkilön vaikutus siihen, minkälaista sisältöä maakunnista lopulta päätyy valtakunnan uutisiin, on erityisen merkittävä. Koska heidän työnkuvaansa kuuluu aktiivisesti hankkia aluetoimituksilta materiaalia ja tarjota sitä eteenpäin, on olennaista pohtia myös sitä, mikä *ei* ylitä valtakunnan uutiskynnystä. Toisin sanoen, kuinka iso valta on portinvartijoilla.

Gatekeeping eli portinvartijateoria liitetään yleensä uutisvalintaan. Shoemakerin (1991) mukaan saatavilla olevien viestien rajaamisen ja kontrollin lisäksi teoriaan voidaan liittää myös esimerkiksi sisällön muokkaaminen, esittäminen, toistaminen ja jopa viestin välittämisen ajastaminen. Kyse on siis siitä, mitkä viestit, missä muodossa ja miten välitettynä päätyvät vastaanottajalle asti. Shoemaker (1991, 1-2) toteaaakin, että yhden päivän uutiset ovat otanta usean portin ja portinvartijan kautta kulkeneesta materiaalista.

Shoemaker (1991, 13) viittaa McNellyn (1959) tutkimukseen kansainvälisten uutisten tiestä, joka kulkee useiden porttien kautta lähteestä yleisölle. Ulkomaan uutiset käyvät useissa käsissä, jotka kaikki ovat tavallaan portteja: kirjeenvaihtajat, päätoimittajat, toimitussihteerit ja niin edelleen. McNellyn mukaan jokainen portinvartija voi muovata viestiä sen reitillä, mutta matkaan voi mahtua myös erilaisia häiriöitä, yksinkertaisimmillaan käänkövirheitä. McNellyn mallia voi ajatella yhtäläillä myös aluetoimituksen uutisjutun matkaksi kotimaantoimitukseen ja sieltä edelleen valtakunnallisiin uutisiin. Ensimmäiset portit juttuaihe kulkee läpi jo kotitoimituksessaan. Aihetta on todennäköisesti suunniteltu ja näkökulmaa viilattu, ennen kuin toimittaja lähtee juttukeikalle. Jos uutinen on tarkoitus ajaa ulos valtakunnallisesti, kulkee se vielä ainakin aluekoordinaattorin ja toisen uutispäällikön kautta. Kun juttu on hyväksytty valtakunnan ajolistalle, saatetaan sitä vieläkin viilata ja vaikkapa juonto kirjoittaa kokonaan uusiksi. Juttu kulkee siis usean portinvartijan kautta, ennen kuin se lopulta kulkeutuu vastaanottajalle saakka.

Kuitenkin alueyhdyshenkilöiden rooli näyttäisi tässä tapauksessa olevan kaikkein yksiselitteisin ja oleellisin ”portinvartijuus”. Teorian mukaan moni tekijä vaikuttaa siihen, millaiset viestit läpäisevät tämän portin ja mitkä ei. Ensinnäkin, viestin eli tässä tapauksessa uutisen kriteerit vaikuttavat sen merkittävyyteen. Uutiskriteerit ovat yhteiskunnallisia arvoja, jotka vaikuttavat siihen, mikä on tärkeää ja mikä ei; uutiskriteereistä aiemmin luvussa 5.3. Lehtivuori ja Pohjala ovat journalismin ammattilaisia, jotka työskentelevät arvostetuissa mediataloissa, joten institutionalisoituneet ja yleisesti hyväksytyt uutiskriteerit vaikuttavat heidän työhönsä, tiedostetusti tai tiedostamatta.

Shoemakerin (1991, 23-25) mukaan portin edessä ja takana on erilaisia voimia, jotka vaikuttavat viestin kulkuun. Teorian mukaan tällaisia ovat esimerkiksi voimakkaasti asiaansa esittävä pr-firma, joka pystyy lisäämään työntävää voimaa kohti porttia. Myös käytännössä voimia on sekä työntäviä, että vetäviä. Työssään aluekoordinaattoreilla on vastuu hankkia juttuja maakuntatoimituksilta ja tarjota niitä eteenpäin. Aluetoimitusten uutispäälliköt ja toimittaja puolestaan haluavat omille jutuilleen näkyvyyttä. Lisäksi yhtenä vaikuttavana voimana voidaan ajatella yleisöä; aluekoordinaattorit ovat vastuussa katsojille siitä, että Suomea näytetään kiinnostavasti ja tasapuolisesti.

Lisäksi portinvartijan valintoihin vaikuttavat tämän omat arvot ja asenteet. Shoemakerin (1991, 26) mukaan useat tutkijat ovat todenneet, että merkitys on vahva. Vaikka journalismin ihanteisiin ja periaatteisiin kuuluu objektiivisuus, on täydellinen puolueettomuus käytännössä mahdotonta. Portinvartijat joutuvat lisäksi huomioimaan työpaikkansa eli yhtiön arvot ja intressit valinnoissaan: tämä kävi ilmi haastatteluissa, kun sekä Lehtivuori, että Pohjala painottivat visuaalisuuden, mutta kuitenkin perinteisen uutismaisuuden tärkeyttä (kts. 4.3).

Gatekeeping -teoria ei juuri ota huomioon vastaanottajaa, vaan painoarvo on viestillä ja sen välittäjillä. Portinvartijoilla eli medially on oma roolinsa sosiaalisen todellisuuden kuvan luomisessa. Kun jokin tapahtuma on valittu ja se läpäisee uutisportin, siitä tulee osa sosiaalisen todellisuuden kyseistä versiota ja se vaikuttaa katsojan maailmankuvaan (Shoemaker 1991, 27). On siis olennaista pohtia, miten paljon vaikutusta valtakunnan uutisiin päätyvillä alueellisilla uutisilla on siihen, millaisen kuvan katsojat muodostavat itselleen vieraista maakunnista tai alueista.

6 AINEISTO JA MENETELMÄ

Tässä luvussa esittelen aineiston koonnin ja käsittelyn, sekä menetelmät, joiden avulla raakamateriaali on tarkoitus jäsentää ensin taulukkoon, ja edelleen sanalliseen ja graafiseen esitysmuotoon. Lisäksi kuvailen tekemäni valinnat ja rajaukset, jotka vaikuttavat aineistoon. Pääasiallisena menetelmänä tässä tutkimuksessa on sisällön erittely Pietilää (1974) seuraillen.

6.1 Aineistona televisiouutiset

Tämän tutkimuksen kohteena ovat valtakunnan uutisissa esitettävät aluetoimitusten jutut. Tutkimuksen kohteeksi valikoituivat Ylen ja MTV3:n pääuutislähetykset, eli Ylen 20.30 -uutiset sekä MTV3:n Kymmenen uutiset. Päädyin näiden lähetysten tarkasteluun ensinnäkin siksi, että ne ovat kanavien kattavimmat ja katsotuimmat uutislähetykset. (kts. Johdanto). Toiseksi, illan lähetysaika mahdollistaa sen, että aluetoimitusten saman päivän jutut ovat ylipäänsä voineet ehtiä mukaan lähetykseen.

Tutkimukseni aineistonkeruu ajoittui huhtikuulle 2012. Ajankohta määräytyi käytännön syistä, päätin jo etukäteen aloittaa uutisten erittelyvaiheen aprillipäivänä 1.huhtikuuta. Halusin tarkoituksella valita ajankohdan sattumanvaraisesti, tietämättä mitä Suomessa tuona aikana tulee tapahtumaan. Toinen vaihtoehto olisi ollut valita jokin kuukausi tai muu jo mennyt ajanjakso, mutta tuolloin jokin kiinnostava tapahtuma tai muu tekijä olisi voinut vaikuttaa valintaani, tietoisesti tai tiedostamatta. Nyt aineistonkeruu alkoi puhtaalta pöydältä.

Rajasin siis aineistokseni päivittäiset pääuutislähetykset viikon jokaiselta päivältä, kuukauden ajalta. Lisäksi rajasin aineistoni ulkopuolelle kaikki ulkomaan uutiset, jotka ohitin lähetyksiä läpi käydessäni. Näin siksi, että tässä tutkimuksessa tarkoitus on tarkastella alueiden materiaalia suhteessa kotimaan toimitusten uutisiin, ei välttämättä koko uutislähetykseen. Toisaalta yksittäisten juttujen määrä kasvoi tarpeeksi suureksi pelkästään kotimaisella materiaalilla. Toisena rajauksena jätin pois kaikki uutissähkeet, käsitteivät ne sitten kotimaata, jotakin aluetta tai jotain muuta. Tähän päädyin siksi, että sähkeet eivät todennäköisesti ole aluetoimitusten tuottamia, vaikka niissä käsiteltäisiin

jotakin tiettyä kaupunkia tai kuntaa. Toisekseen lähetyksiä eritellessäni huomasin, että alueellisia sähkeitä lähetettiin pääuutislähetyksissä erittäin harvoin.

Tutkimusmateriaalini koostui näin ollen uutisinserteistä eli jutuista, kommenttisähkeistä, studiovieraista sekä MTV3:n kohdalla loppukevennyksistä, jotka useimmiten olivat juttuja. Yhteensä materiaalia on 298 juttuyksikköä.

Käytin aineiston erittelyssä Ylen Areenaa sekä MTV:n Katsomo-verkkopalvelua. Aloitin materiaalin erittelyn käymällä lähetyksen ensin kokonaan läpi, jonka jälkeen palasin alkuun ja kirjasin ylös huomioni juttukohtaisesti. Rakensin ennalta päättämieni sekä analyysissä esiin nousseiden tekijöiden pohjalta Excel-taulukon (liite 1.), johon analyysini määrällinen ja edelleen myös laadullinen osuus perustuu. Seuraavassa luvussa kuvailen aineiston analysoimiseen käytettyjä menetelmiä.

6.2 Sisällön erittely laadullisella lisävärillä

Käytän tässä tutkimuksessa materiaalin analysoimiseen sekä määrällistä että laadullista tutkimusotetta. Ensin käsittelen aineistoani sisällön erittelyllä, jonka jälkeen tarkastelen tuloksiani laadullisella silmällä. Tarkoitus on katsella määrällisesti käsiteltyä aineistoa ikään kuin laadullisten silmälasien läpi ja tarkastella kokonaisuutena taulukoista esiin nousevaa kuvaa. Tämän kaltaisessa monimenetelmäisessä tutkimuksessa käyttämällä täydentäviä menetelmiä kohteesta voi saada monipuolisempia ja kattavampia tuloksia (Lähdesmäki et al. 2008).

Ensisijainen menetelmä, jota käytän tässä tutkimuksessa materiaalin analysoimiseen, on sisällön erittely. Pietilän mukaan sisällön erittelyksi voidaan katsoa sellaiset tutkimukset, joissa kuvataan dokumentteja tai niiden sisältöjä tilastollisesti tai sanallisesti.

Menetelmän avulla tehdään siis havaintoja ja kerätään tietoja valitusta materiaalista (Pietilä 1974, 52-53). Näkemykseni mukaan tilastollinen ja sanallinen kuvailu eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois, vaan tukevat toisiaan. Tilastollinen kuvailu ei olisi yhtä rikasta ilman sanallista, eikä sanoilla ole mitään merkitystä, jos niitä ei perusta tilastollisesti kuvattuun tietoon.

Sisällön erittelyllä aineiston, eli *dokumenttijoukon*, sisältöä voidaan kuvailla, tai sen perusteella tehdä joitakin päätelmiä niiden tuottajista. Toisaalta dokumenttien sisällön

erittelyllä ja kuvailulla voidaan saada selville jotakin aineiston ulkopuolelta (Pietilä 1974, 4). Omassa tutkimuksessani tämä tarkoittaa sitä, että erittelemällä ja kuvaamalla alueellisten uutisten sisältöä, kuvailen itse asiassa sitä mielikuvaa, joka niiden avulla maakunnista välittyy.

Pietilän mukaan kenties perimmäinen tapa tehdä sisällön erittelyä on kuvailla dokumentteja sinänsä. Tällöin eritellään sitä, mitä sisältöä dokumenteissa on, mitä ne käsittelevät ja miten asioihin suhtaudutaan. Tämän tyyppinen tutkimus ei itsessään ole välttämättä kovin kiinnostava, joten *vertaileva ote* on paikallaan. Pietilän mukaan vertailukohteita on useita: mielenkiintoista tietoa voi tuottaa vaikkapa trendivertailulla, jossa tutkimusaineisto koostuisi sama tuottajan eri aikoina tuottamista dokumenteista. Omassa tutkimuksessani kyse on *tuottajapohjaisesta vertailusta*: eri tuottajien dokumenttien sisällön ominaisuuksia verrataan toisiinsa (Pietilä 1974, 24-25).

Myös Bergerin mukaan vertailevalla sisällön erittelyllä saadaan tuloksiin perspektiiviä. Lisäksi tarkat, tilastolliset lukumäärät ovat ehdottoman tärkeitä käyttökelpoisen vertailutuloksen aikaansaamiseksi. Berger (2010) käyttää artikkelissaan esimerkkiä, jossa tutkittaisiin väkivallan määrää yhdysvaltalaisessa ja ruotsalaisessa televisiossa. Tutkija ei voi vain väittää, että ”amerikkalaisessa televisiossa on paljon väkivaltaa”, ilman, että ”paljon” on tarkasti määritelty: määrä voi olla paljon tutkijalle, mutta vähän televisioyhtiön johtajalle. Jos sisällön erittely on tehty huolellisesti, voidaan myös esittää konkreettisia tuloksia, kuten esimerkiksi ”amerikkalaisessa televisiossa on X kertaa enemmän väkivaltaa, kuin ruotsalaisessa” (Berger, 2010).

Varsinaisessa sisällön erittelyssä työjärjestys kulkee hieman eri tavalla riippuen siitä, halutaanko tutkimuksessa kuvailla materiaalia sanallisesti vai tilastollisesti. Pietilä (1974) käyttää esimerkkinä sanomalehden sisällön erittelyä, mutta linja soveltuu myös tähän tutkimukseen. Sanallinen kuvailu alkaisi aineiston, esimerkkitapauksessa sanomalehden, läpi lukemiseen, jonka perusteella muodostuisi yleiskuva. Tämän jälkeen kuvailtaisiin sisältöä, ilmeneviä muutoksia tai yksityiskohtia tarkemmin. Tällaista sanallista kuvailua voisi käyttää Pietilän mukaan vaikkapa tutkimuksessa, jossa tarkoitus olisi kuvailla tietyn tapauksen lehtikirjoittelua.

Tilastolliseen kuvailuun pyrkivässä tutkimuksessa puolestaan alustavan perehtymisen jälkeen aineiston käsittelyä jatketaan luomalla sisältöluokat. Sanomalehden tapauksessa yksinkertaisin luokittelu olisi lehdessä jo valmiina olevien osastojen (ulkomaat, kotimaa jne.) pohjalta tapahtuva jako. Pääluokat on edelleen mahdollista jakaa lukuisiksi alaluokiksi: esimerkiksi ulkomaan uutiset voisi jakaa sen mukaan, käsitelläänkö uutisessa kulttuuria, sotaa, taloutta vai jotain muuta. Valmiin luokittelurungon kanssa aineisto käydään läpi ja yksinkertaisesti jaetaan dokumentit luokkiin. Näin käsitelty materiaali on selkeintä esittää numeerisessa muodossa (Pietilä 1974, 31-32).

Tässä tutkimuksessa sisällön erittelyllä tarkoitetaan hyvin pitkälle samansuuntaista materiaalin käsittelyä, kuin Pietilän edellä esitetyistä kuvauksista jälkimmäinen. Yritän kuitenkin tulkita sisällön erittelyllä saamiani tuloksia edelleen niin, että voisin niiden perusteella kuvailla sanallisesti tutkimani aineiston erityispiirteitä ja niistä kumpuavia mielikuvia. Lopulta tavoitteeni on luoda kuva siitä, millaisena tutkimuksen keskipisteenä olevat alueelliset jutut esiintyvät valtakunnallisissa uutisissa. Seuraavassa luvussa erittelen aineistoni sisältöä ja uutislähetysten sisältöä yksityiskohtaisesti.

7 JUTUT, AIHEET JA LUOKAT

Seuraavissa luvuissa perehdyn tarkemmin tutkimuksen aineistoon. Kuten edellä on jo mainittu, tässä tutkimuksessa käsittelyssä on yhden kuukauden (30 päivän) uutislähetykset, Ylen 20.30 -uutiset sekä MTV3:n Kymmenen uutiset. Aineistoon on rajattu kotimaan uutiset, pois lukien sähkeet. Tarkasteltava aineisto koostuu yhteensä 298 uutisesta, jotka ovat muodoltaan pääasiassa inserttejä ja sähkesatasia. Ylen uutisissa juttuja on yhteensä 146 kappaletta ja MTV:n uutisissa 152 kappaletta.

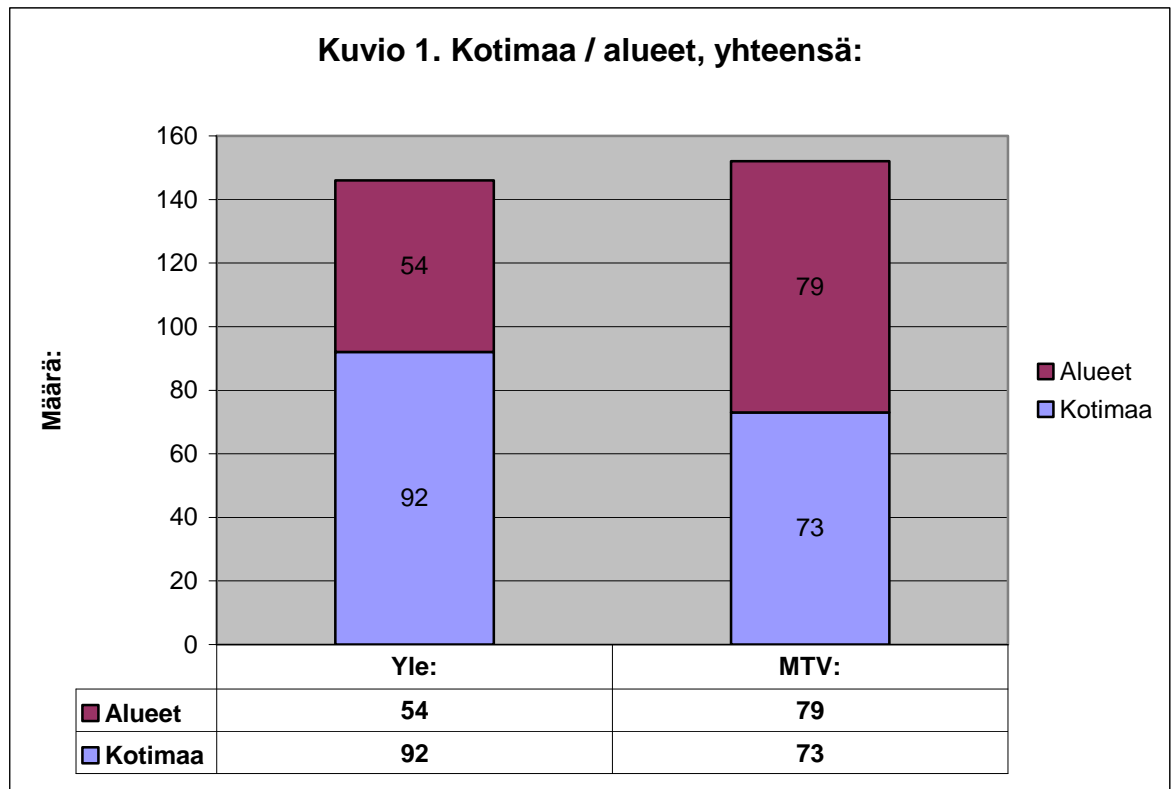
7.1 Alueet suhteessa kotimaahan

Tässä tutkimuksessa yhtenä olennaisimmista kysymyksistä on se, kuinka iso osa kotimaan uutismateriaalista on alueellista. Lisäksi tarkoitusta on verrata, onko alueellisen uutismateriaalin määrässä eroa, kun tarkastellaan julkisen palvelun ja kaupallisen kanavan uutisia.

Kokonaisuudessaan kotimaista uutismateriaalia oli siis 298 juttua. Näistä sellaisia, jotka eivät liity tai niitä ei ole tehty tietyssä paikassa, on 165 kappaletta. Näihin viitataan aineistossa nimellä *kotimaa*. Sen sijaan alueellisia uutisia olivat sellaiset, jotka suoraan koskivat jotakin paikkakuntaa, tai jotka oli tehty jollakin paikkakunnalla. Alueellisuuden määrittelemisestä kerroin luvussa 5.1. Näitä *alueellisia tai paikallisia* uutisia oli koko materiaalista 133 kappaletta. Näistä 11 (Yle 7 ja MTV 4) oli sellaisia, joissa yhdistyivät sekä kotimaa että alueellisuus: esimerkiksi, aihe oli kotimainen, mutta juttuun oli haettu gallup tai tapausesimerkki jostakin kaupungista tai kunnasta. Näiden juttujen aluemaininnat on laskettu ja luettu mukaan, kun käsitellään alueellisia uutisia. Kotimaa-luokkaan sen sijaan olen laskenut vain selkeästi ”paikattomat” uutiset.

Alueellisia uutisia oli siis 133, mutta paikkakuntamainintoja kertyi enemmän, yhteensä 142 kappaletta. Tämä johtuu siitä, että muutamassa aineiston jutussa oltiin useammalla paikkakunnalla. Esimerkiksi Ylen uutisessa 4.4.2012 oli juttu lampaanlihan tuotannosta: haastateltavina oli lihayrittäjä Helsingistä ja lampaiden kasvattaja Laukaasta. Lisäksi aineistossa oli pari juttua, jossa kotimaisen paikkakunnan lisäksi mainittiin ulkomainen paikka. Nämä (esimerkiksi yhden maininnan Pietarista) jätin pois laskuista.

Seuraavassa kuviossa on eritelty Ylen ja MTV3:n kotimaan uutiset. Määrät ovat kappaleita ja pylväät kuvaavat alueellisen materiaalin suhdetta kotimaan yleisaiheisiin.

Kokonaisuudessaan pylväät ovat lähes yhtä korkeat, sillä aineistossa juttuja oli eri yhtiöillä lähes yhtä monta: Ylellä 146 ja MTV:llä 152. Alueellisesti paikannettavia juttuja sen sijaan näyttäisi MTV:n uutisissa olevan enemmän kuin Ylellä. Ylellä paikallista tai alueellista materiaalia kotimaan uutistarjonnasta oli 54 kappaletta eli noin 37 prosenttia. MTV:llä puolestaan paikkakuntaan liitettäviä juttuja uutisissa oli 79 kappaletta, eli vähän yli puolet (52 %).

7.2 Uutisten aiheuokat kotimaan uutisissa

Aineistonani olevan kuukauden uutisista nousi esiin neljätoista luokkaa, joihin ne voidaan jakaa aiheen perusteella. Osa luokista on yksinkertaisia ja tuttuja mistä tahansa sanomalehdestä tai uutisoppaasta. Joitakin luokkia sorvasin kuitenkin aineistosta esille nousseiden aiheiden perusteella, eivätkä ne ole yksiselitteisiä. Lisäksi moni tämänkin aineiston tv-uutinen voisi sopia useampaan kategoriaan, mutta päätin antaa kullekin jutulle vain yhden luokituksen. Selvitän seuraavaksi esimerkkien avulla, miten kategoriat syntyivät ja miten perustelen uutisten niihin jakautumisen.

1 Poliitikka

Aiheluokista *politiikka* on yksi selkeimmistä. Tähän kategoriaan kuuluvat kaikki sellaiset uutisjutut, joissa käsitellään yhteiskunnallista päätöksentekoa niin valtakunnallisella kuin kunnallisellakin tasolla, mutta myös muissa toimielimissä. Poliitikka on yksi uutisten perusaiheista ja tuottaa niin sanottuja kovia aiheita, joten tämän kategorian alle sijoittuvia juttuja on aineistossa paljon. Otantakuukauden aikana käytiin esimerkiksi Keskustan puheenjohtajakilpailua, joten aihe näkyy tässä kategoriassa useina juttuina. Lisäksi politiikkaan luokittelin kuuluvaksi esimerkiksi insertin saamelaiskäräjien avajaisista, koska kyseessä on laajaa toimivaltaa käyttävä toimija. Lisäksi presidentti Sauli Niinistö osallistui tapahtumaan puhujana, mikä oli luonnollisesti huomioitu uutisessa.

2 Ilmiöt

Tähän kategoriaan mahtuu paljon monenlaisia juttuja, jotka voisivat aiheensa puolesta sopia jonkin toisenkin otsikon alle. Ilmiöt ovat ajankohtaisia ja uusia asioita tai puheenaiheita, joista on tehty uutisjuttu yleisen kiinnostavuuden takia. Ilmiöihin luokittelen myös tapahtumauutiset ja niin sanotut kuriositeetit, eli sinällään kiintoisat tapaukset tai yksityiskohdat, jotka kuitenkin koskettavat suhteellisen pientä yleisöä. Tapahtuma-uutisoinnista esimerkkinä mainittakoon insertti pääsiäisen ajan aasikulkueesta Helsingissä. Kyseinen tapahtuma, jossa oli mukana joitakin kymmeniä ihmisiä, oli ylittänyt molempien kanavien valtakunnallisen uutiskynnyksen. Toinen esimerkki on lounasdisco, jollainen järjestettiin Jyväskylässä ensimmäistä kertaa. Tämä maailmalta jo tuttu ilmiö uutisoitiin MTV:n Kymmenen uutisissa.

3 Liikenne

Liikenne-otsikon alle sijoitin kaikki jutut, jotka käsittelivät maantie-, rautatie- ja lentoliikennettä. Kategorian uutiset käsittelivät esimerkiksi autoilun kallistunutta hintaa ja kuukauden alussa tapahtuneita liikennekaaoksia. Jotkin uutiset olivat rajatapauksia: esimerkiksi uutinen Finnairin työntekijöiden potkuista ja ulosmarssista ei päätynyt tähän luokkaan, vaikka toimijana onkin lentoyhtiö. Kyseisessä uutisessa oli kuitenkin kysymys työtaistelusta, joten luokittelin sen Työ(markkinat)-luokkaan (edempänä).

4 Talous

Talousjutut ovat myös uutisten perusmateriaalia ja niin sanotusti kovia uutisia. Tähän luokkaan kuuluvat uutiset koskevat yritysmaailmaa, tuloksia, ennusteita ja raha-asioita. Talous voi olla mikro- tai makrotasoa, eli myös vaikkapa perheiden kulutustottumukset kuuluvat tähän ryhmään siinä missä suuryritysten osavuosisikatsaukset. Tutkimuksen aikaan esimerkiksi matkapuhelinvalmistaja Nokian vaikeudet olivat paljon esillä. Yksilötasoisista taloutta taas käsiteltiin esimerkiksi eläkesäästämisen vähenemisestä kertovassa insertissä.

5 Työ(markkinat)

Työ ja työmarkkinat liittyvät oleellisesti edellä mainittuun talous-luokkaan, mutta aineistostani nousi esille uutisia, jossa työtä tai työttömyyttä käsiteltiin ihmisten tasolla yritystason sijaan. Tämä kategoria on siis hieman rajatumpi, mutta kuitenkin oleellinen. Esimerkiksi Palvelualojen ammattiliitto PAMin kannanotto kesäharjoittelijoiden oikeuksista työelämässä päätyi tähän luokkaan, samoin jo aiemmin mainittu insertti Finnairin työtaisteluista.

6 Kulttuuri

Kulttuuriuutiset ovat myös uutisten perusmateriaalia, jotka esimerkiksi sanomalehdessä sijoitetaan omille sivuilleen. Kulttuuri on monitulkintainen termi, joka tässä yhteydessä viittaa taiteeseen, teatteriin, musiikkiin ja tanssiin. Osa tämän otsikon alle lajittelemistani uutisjutuista olisi voinut sijoittua myös Ilmiö-juttuihin, koska ne kertoivat tapahtumista. Tällaisia ovat esimerkiksi juttu musiikkitapahtuma April Jazzin alkamisesta, joka kuitenkin selkeästi taidetta käsittelevän luonteensa takia kuuluu tässä aiheistossa kulttuuriuutisiin.

7 Ympäristö ja luonto

Tähän juttuaiheluokkaan kuuluvat kaikki ne uutiset, joissa tavalla tai toisella käsitellään eläimiä, ympäristöä ja ympäristön suojelua. Rajatapauksia ovat esimerkiksi maataloutta koskevat uutiset: näkökulmasta riippuen maatalousuutisointi voi sopia ympäristöön ja luontoon, työhön tai politiikkaan.

8 Vapaa-aika

Jutut, joissa aiheena ovat harrastukset tai muu puuhastelu, päätyivät tähän ryhmään. Aiheet ovat ihmisläheisiä ja jutuissa esiintyy yleensä paljon tavallisia ihmisiä. Aineistossa oli juttuja niin juoksukoulusta, laskettelurinteestä kuin veneilystä. Rajatapauksiin kuuluu esimerkiksi leluponien keräilystä kertova insertti, joka kuitenkin kallistui enemmän Ilmiöt-luokkaan.

9 Koti ja perhe

Koti ja perhe-juttuaiheet käsittelevät lapsia, vanhuksia, perheitä ja myös asumista asukkaiden kannalta. Tämän luokan rajaamisen tekee hankalaksi se, että monesti esimerkiksi vanhusten- tai lastenhoitoa käsitellään poliittisissa päätöksissä. Niinpä esimerkiksi vanhuspalvelulakia koskeva uutisointi kuuluu Poliitiikka-kategoriaan, mutta vanhusten kotihoitoa koskeva uutinen tähän luokkaan.

10 Ihmiset

Ihmiset-luokaksi nimesin sellaiset uutiset, jotka kertovat jostakin ihmisestä, toisin sanoen henkilökuvat. Aineistossa on esimerkiksi juttu, jossa nimettömänä esiintyvä pedofiilin uhri kertoo tarinansa. Niin ikään eräässä insertissä vierailaan taiteilija Outi Heiskasen kotona ja puhutaan hänen urastaan, joten juttu kuuluu tähän luokkaan, eikä kulttuuriin.

11 Rikokset ja onnettomuudet

Tämän luokan jutut käsittelevät tapahtuneita rikoksia, rikosepäilyjä ja oikeuskäsittelyjä. Onnettomuudet puolestaan tarkoittavat äkillisiä tapaturmia, jotka ylittävät uutiskynnyksen esimerkiksi kuolonuhrien takia. Tähän ryhmään lajittelin selkeiden tapausten, kuten jengiammuskelun lisäksi esimerkiksi uutiset puolustusministeri Stefan Wallinin asuntokauppasotkuista. Vaikka asuntokaupoista ei lopulta aloitettu rikostutkintaa, ensimmäisissä uutisissa mahdollinen rikosepäily kuitenkin esitettiin.

Juttuaihe ei tässä tapauksessa siis välttämättä tarkoita ainoastaan tuomioon johtanutta rikosta. Myös uutinen, joka kertoi tietyn tapauksen sijaan yleisemmin romanien rikollisuudesta, luokitui tähän ryhmään.

12 Maanpuolustus

Kun uutisessa toimijana tai aiheena on maanpuolustus tai puolustusvoimat, se kuuluu tähän kategoriaan. Luokka on pieni, mutta aineistossa oli muutama juttu, joissa käsiteltiin puolustusvoimia niin, etteivät kyseiset jutut olisi sopineet politiikka-otsikon alle. Tähän juttuluokkaan määrittelin yksiselitteisten armeijauutisten lisäksi myös uutisen, joka koski kasarmien seinillä olevia tasavallan presidentin valokuvia.

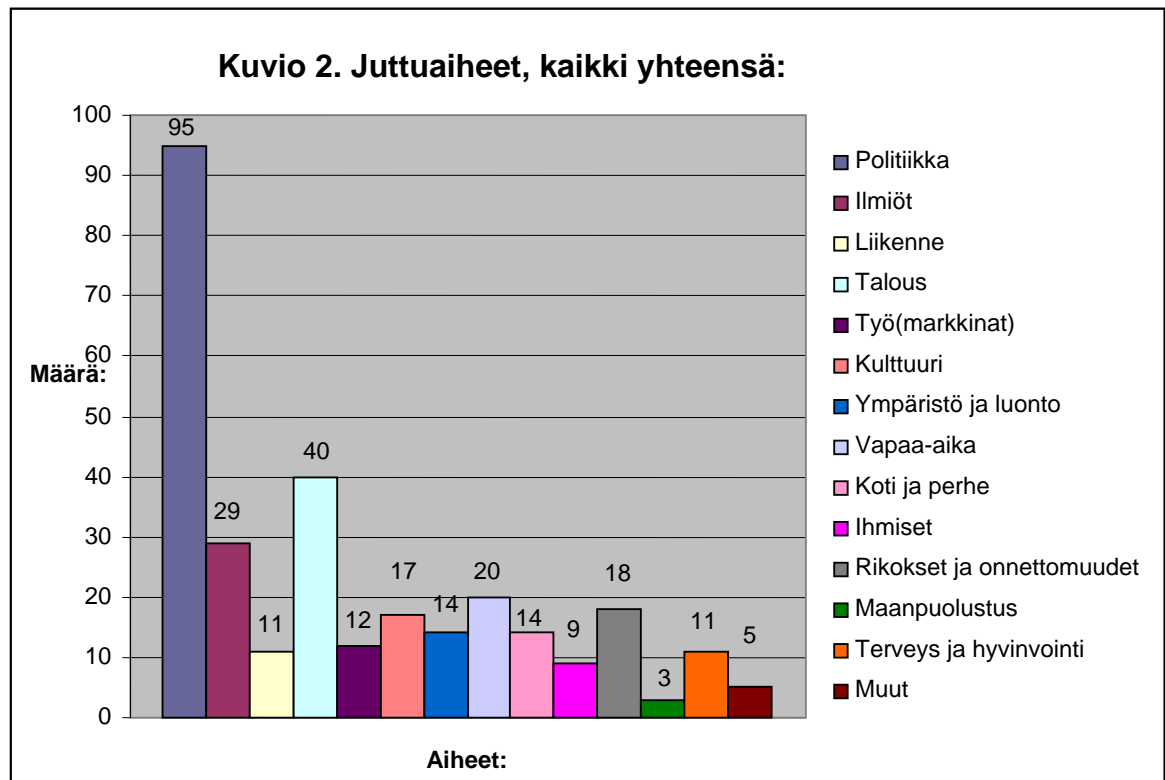
13 Terveys ja hyvinvointi

Uutisjutut, joiden aiheena on sairaus, terveydenhoito, henkinen tai fyysinen hyvinvointi ja niiden hoito. Hyvinvointia käsitellään ihmisten kautta, mutta myös yhteiskunnallisena aiheena. Tähän juttuluokkaan määrittelin esimerkiksi jutun melanooman hoidosta sekä perhesurmien jälkipuinnista. Jälkimmäinen olisi voinut sijoittua myös Perhe-luokkaan, mutta jutussa käsiteltiin suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan nykytilaa kyseisiin tapauksiin liittyen, joten painotus oli hyvinvoinnissa.

14 Muut

Nimensä mukaisesti tähän aihealueeseen kuuluvat ne jutut, jotka eivät sovi mihinkään muuhun kategoriaan. Esimerkiksi Ylen uutisten kommenttisähke, jossa esiteltiin yhtiön uusia verkkosivuja, sijoittuu jaottelussa tähän ryhmään.

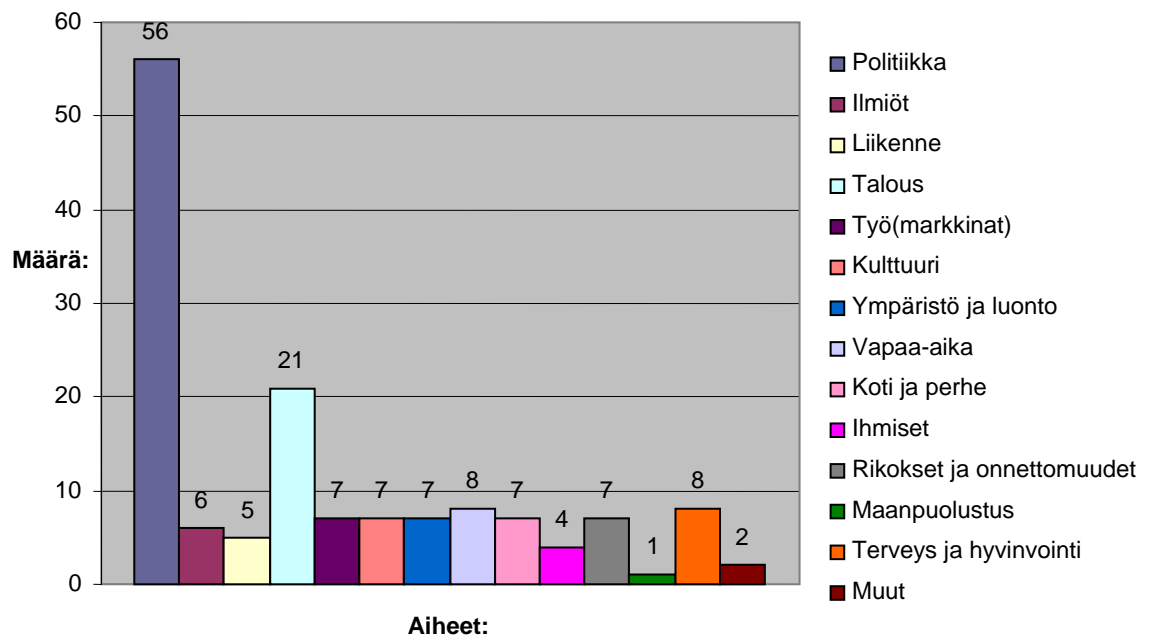
Seuraavat kuviot esittävät aineistooni kuuluvien 298 uutisen jakautumista aiheittain. Kuvio 2 kuvaa kokonaisjakaumaa ja kuviot 3 ja 4 aiheita Ylen ja MTV:n uutisissa.

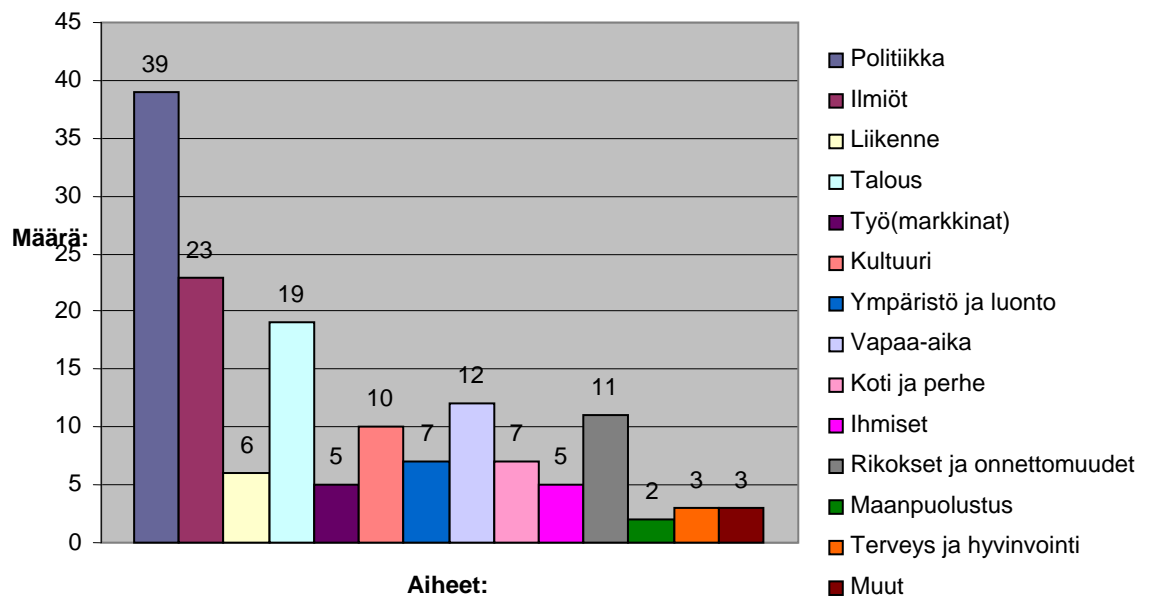
Aineistoni koostui siis yhden kuukauden uutislähetysistä kahdella kanavalla, tarkemmin sanottuna niiden kotimaan uutisaineistosta sähköitä lukuun ottamatta. Yhteensä yksittäisiä uutisia (inserttejä, sähkösatasia jne.) kertyi 298 kappaletta. Kuvio 2 kuvaa molempien kanavien uutisjuttujen jakautumista 14 aihealueeseen, jotka esittelin luvun 7.1 alussa. Määrät on ilmoitettu kappaleina, eli yksittäisinä juttuina.

Kaikkein selkeimmin juttuluokista nousee esiin *politiikka*, johon tässä tutkimuksessa sijoitin yhteensä 95 juttua. Poliittikkaa ja yhteiskunnallista päätöksentekoa käsitteli siis noin kolmannes (31,9 %) kaikista kotimaan uutisista. Niin ikään perinteisiin ”koviin” uutisiin lukeutuvat talousaiheet nousevat vahvasti esille. Kategoriaan *talous* kuuluu 40 kappaletta eli 13,4 prosenttia jutuista. Jos tähän lisätään vielä luokan *työ(markkinat)* 12 juttua, kokonaisuudessaan taloutta ja työmarkkinoita käsittelevien uutisten määrä olisi lähes viidennes (17,4 %). Muihin esiin nousseisiin juttuluokkiin sijoittui uutisia tasaisesti ja selkeästi vähemmän. Poliittikkaa ja taloutta lukuun ottamatta mihinkään luokkaan ei kuulu yli 10 prosenttia aineiston jutuista. Vähiten yksittäisiä uutisjuttuja sijoittui luokkiin *maanpuolustus* (3 kappaletta) ja *muut* (5 kappaletta).

Kuvio 3. Juttuaiheet, Yle:

Kuvio 4. Juttuaiheet, MTV3:

Koko aineistosta (298 kpl) Yleisradion juttuja on 146 kappaletta ja MTV3:n 152 kappaletta. Luvut ovat lähes identtiset (Yle 49 % ja MTV 51 %). Molempien yhtiöiden uutisissa politiikka-aiheet erottuvat yhtä selkeästi kuin kokonaisuudessaan. Ylen uutisissa politiikkaa käsiteltiin kuitenkin hieman enemmän kuin MTV:llä. Ylen uutisista 56 kappaletta eli 38,3 prosenttia sijoittui politiikka-otsikon alle, kun MTV:llä politiikkaa käsitelti vain neljännes (39 kpl eli 25,6 %) kotimaan jutuista.

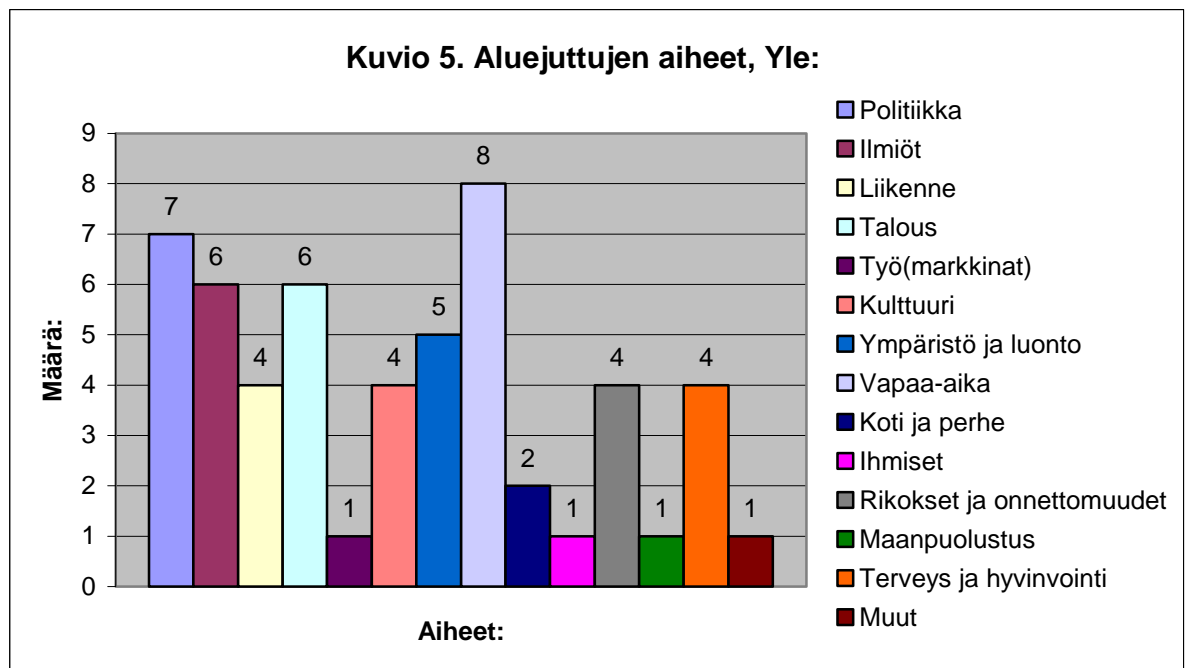
Yhtiöiden uutislähetysten sisältöä verratessa esiin nousee myös ero *ilmiöt*-juttuluokassa. Tähän aihepiiriin luokittelin kuuluvaksi yhteensä 29 juttua, joista Ylen oli vain kuusi kappaletta, kun MTV:n jutuista luokkaan päätyi puolestaan 23 juttua. Yleisradion kotimaan uutisista siis ainoastaan neljä prosenttia käsitelti ajankohtaisia ilmiöitä, kun MTV:llä määrä on peräti 15 prosenttia.

Juttuaiheista myös talous näkyy vahvasti molempien kanavien kotimaan uutisissa. Talousjuttuja on lukumäärällisesti lähes yhtä monta, mutta Ylen uutisista luokka on toiseksi suurin, kun MTV:llä taloutta enemmän oli ilmiö-aiheita. Ylellä taloutta käsitteleviä juttuja oli 21, MTV:llä 19.

Jonkin verran eroa on havaittavissa myös luokissa *terveys ja hyvinvointi* sekä *rikkokset ja onnettomuudet*. Ylellä ensin mainittuun aihepiiriin lukeutui kahdeksan juttua, kun MTV:n kotimaan uutisissa aihetta käsiteltiin vain kolmessa uutisessa. MTV:n uutisissa puolestaan oli jälkimmäisen aihepiirin uutisia 11 kappaletta, kun Ylellä niitä oli seitsemän. Kaikissa muissa aihealueissa hajonta on kohtuullisen tasaista ja erot kanavittain verrattuna pieniä.

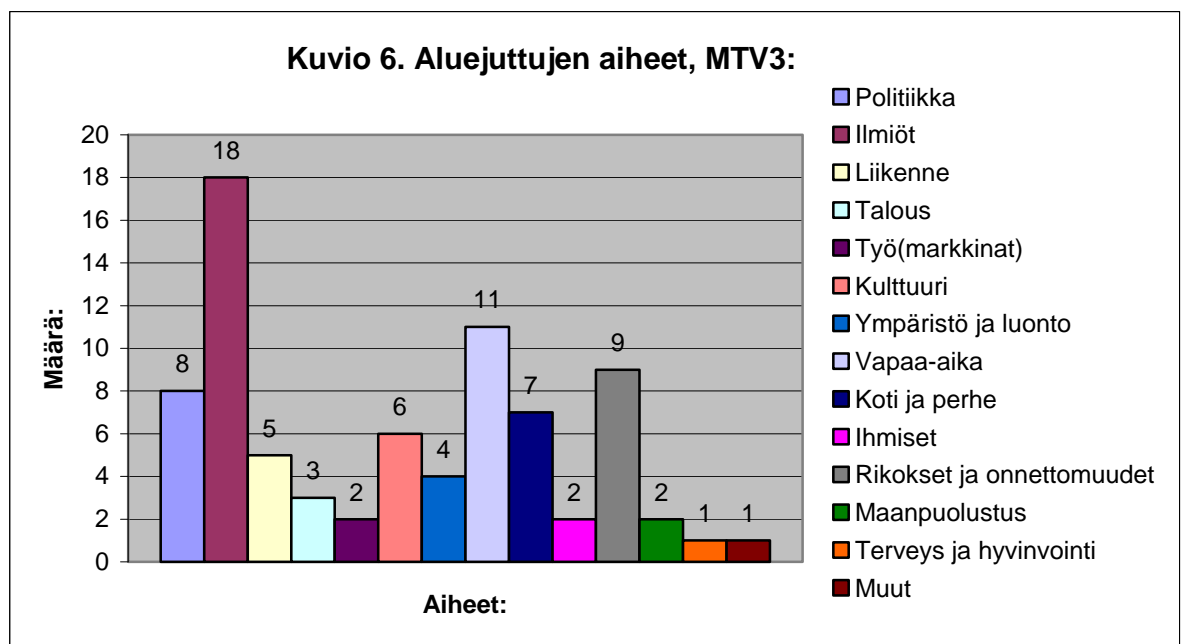
7.3 Aluejuttujen aiheet

Seuraavaksi kuvaan aineistoni alueellisten juttujen aihejakaumaa. Kuviossa 5 on esitettyä Ylen uutisten aluejuttujen aiheet. Lukumäärät kuvaavat jälleen juttujen määrää kappaleina. Alueisiin liitettävissä jutuissa hajonta aiheiluokkien välillä ei ole niin suurta kuin koko aineistossa, mutta erojakin on havaittavissa. Kaikkein eniten eli kahdeksassa jutussa (14,8 %) Ylen uutisista käsiteltiin vapaa-aikaan liittyviä aiheita. Koko aineistossa selvästi eniten aiheita sisältänyt politiikka-luokka nousee myös alueellisista jutuista esiin: Ylen alueellisesta materiaalissa seitsemässä jutussa käsiteltiin yhteiskunnallista päätöksentekoa. Seuraavaksi suurimmat ryhmät ovat ilmiöt ja talous, molemmissa luokissa kuusi juttua. Vähiten (1 juttu) käsiteltiin työmarkkinoihin, henkilöihin, maanpuolustukseen ja muut -kategoriaan kuuluvia aiheita. Myös koti ja perhe -luokkaan kuuluvia juttuja löytyi Ylen alueellisesta materiaalista vain kaksi kappaletta.

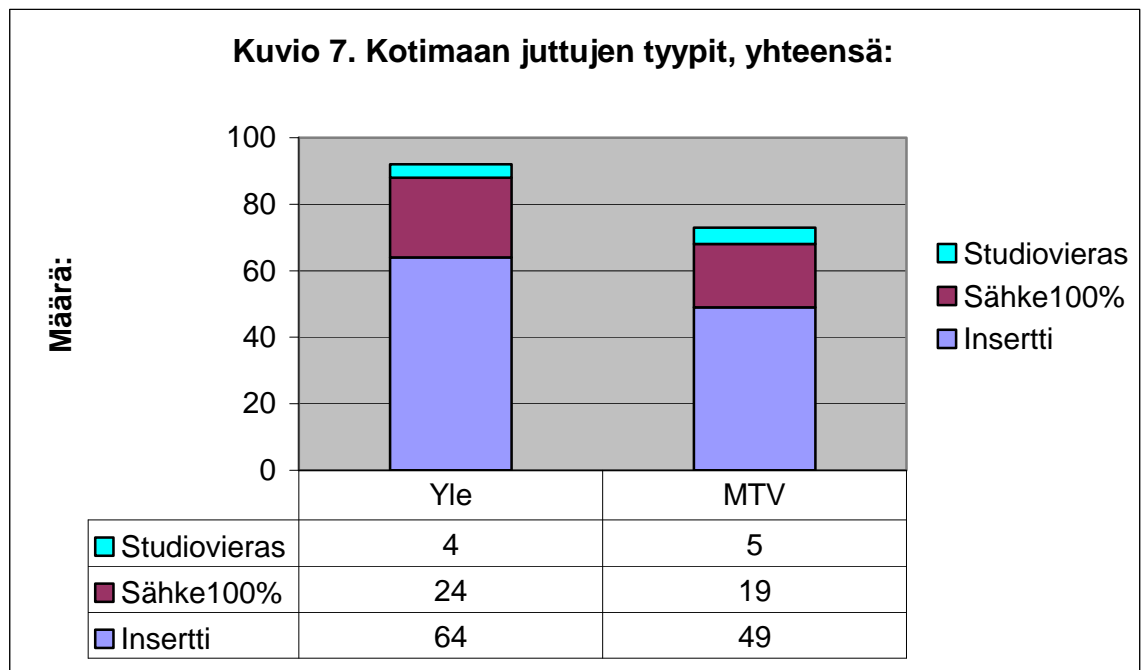
Seuraavassa kuviossa on esitettyä vastaavat tiedot MTV:n alueellisen kotimaan materiaalin aihejakaumasta. Kuvioista voi selvästi havaita, että korkeimmalle nousee ilmiöt -luokkaa kuvaava pylväs. Ilmiö-aiheita oli koko MTV:n aineistossa 23 kappaletta, ja niistä 18 on alueellisesti paikannettavia. Toiseksi eniten MTV:n alueellisessa

materiaalissa uutiset käsittelivät vapaa-aikaa, mikä oli myös Ylellä yleisin aihe. Yleisradiosta poiketen MTV:n aineistossa alueelliset jutut kertoivat paljon myös rikoksista ja onnettomuuksista. Tämä luokka on yhdeksällä jutulla kolmanneksi suurin MTV:n uutisissa, kun Ylellä aihepiirin juttuja oli vain neljä. MTV:n materiaalissa hajonta aiheiluokkien välillä on melko suurta: puolessa aiheiluokista on juttuja neljä tai vähemmän.

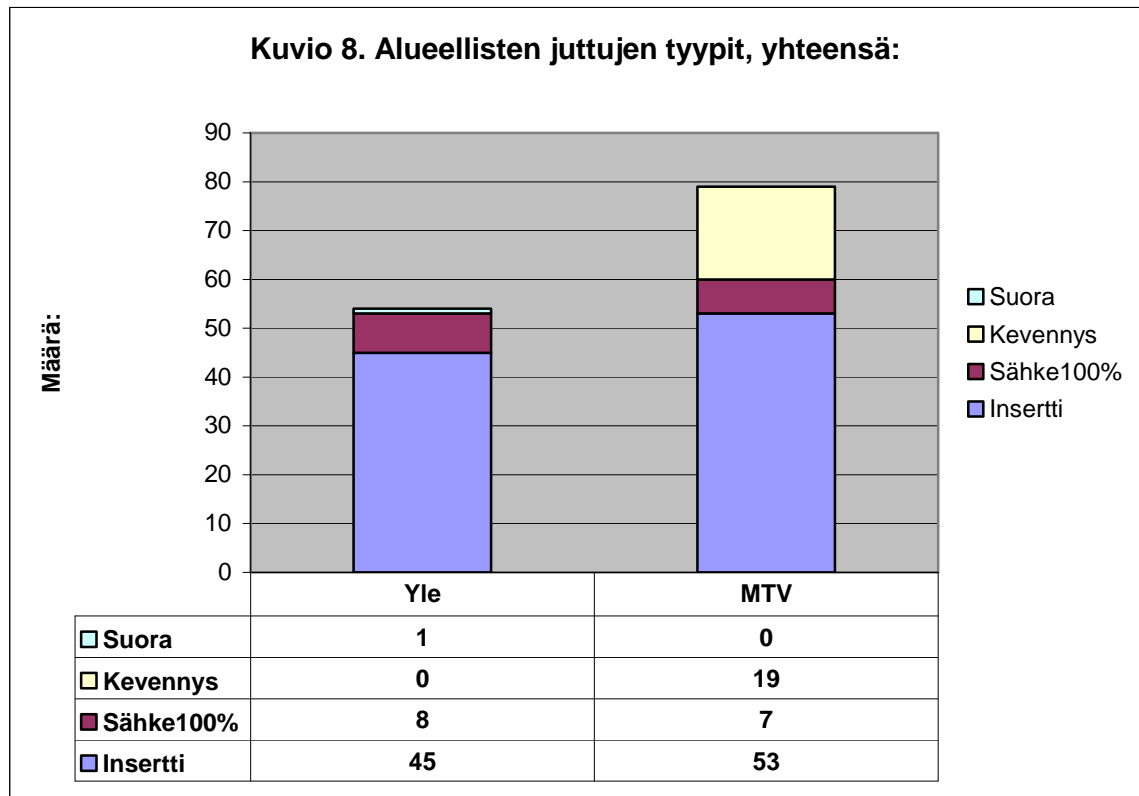
7.4 Alueilta tulee juttuja, Maikkarilla kevennyksiä

Televisiouutisissa esiintyy useita juttuformaatteja, joita seuraavaksi tarkastelen tämän aineiston osalta. Rajasin tutkimusaineistostani pois sähkeet, jolloin jäljelle jäänyt aineisto käsittää kaikki ajallisesti pidemmät juttutyypit. Tässä aineistossa eniten oli inserttejä eli toimitettuja, pitkiä juttuja. Inserttejä olivat myös MTV:n loppukevennykset, mutta niiden tunnistettavuuden ja lähetyksen taiton kannalta erityisen luonteensa takia kevennykset ovat tässä yhteydessä oma luokkansa. Lisäksi aineistossa oli kommenttisähkeitä eli ”sähke-satasia”, studiovieraita sekä yksi suora lähetys. Seuraavat kuviot hahmottavat juttutyypien jakautumista kotimaan uutisissa sekä alueellisessa materiaalissa.

Yleisissä kotimaan jutuissa jakauma juttutyyppeihin näyttäisi olevan hyvin samankaltainen sekä Ylellä että MTV:llä. Vaikka kokonaismäärässä on eroa, vaikuttaisi pylvään jakautuminen eri tyyppisiin hyvin yhteneväiseltä. Molemmilla kanavilla kotimaa-uutisista noin kaksi kolmannesta on inserttejä. Yksi kolmannes on kommentilla jatkettuja sähkeitä ja lisäksi mukaan mahtuu muutama yksittäinen studiovieras. Linjaus näyttäisi kuitenkin olevan se, että lähetykset rakentuvat pääasiassa pariminuuttisista jutuista.

Alueellisten uutisten materiaalista suuri osa näyttäisi niin ikään olevan muodoltaan inserttejä. Ylen uutisten alueellisista jutuista yli 80 prosenttia on juttuja, lisäksi aineistossa on kahdeksan sähkesatasta ja yksi suora lähetys, jossa toimittaja kuvailee tunnelmaa paikan päältä. MTV:n pylvästä erottuu puolestaan loppukevennysten osuus. Alueellisia kevennyksiä oli aineistossa 19, kun yleisesti kotimaisia kevennyksiä ei ollut yhtään (kuukauden loput kevennykset tulivat ulkomailta, joten niitä ei ole laskettu mukaan tämän tutkimuksen aineistoon). Koska myös kevennykset olivat inserttejä, nousee juttujen osuus yhteensä yli 90 prosenttiin. MTV:llä alueellisesta uutismateriaalista siis vajaa kymmenen prosenttia oli lyhyitä kommenttisähkeitä.

7.5 Kevyttä asiaa vai asiallista hömppää?

Uutisjutun aiheen lisäksi sillä, miten aihetta käsitellään, on merkittävä vaikutus aiheen luomaan mielikuvaan. Perinteisesti tv-jutussa pyritään yksiselitteisyyteen, selkeyteen, tiiviyyteen ja asiallisuuteen. Asioita voidaan kuitenkin käsitellä monella tavalla, ja joskus uutisjuttujen kaavaa halutaan kenties rikkoa tietoen tahtoen mielenkiintoisemman kokonaisuuden saavuttamiseksi. Keinoja on monia: kerronnallisia ja kuvallisia,

humoristisia ja dokumentaarisia tai vaikkapa tahallisia ja tahattomia. Olennaista on se, että samasta aiheesta on mahdollista tehdä täysin asiallinen, perinteiset uutisen mitat täyttävä tv-insertti, tai kevyempi, ihmisläheisempi tai koskettavampi juttu. Se, miten kukin katsoja jutun kokee, on tietysti eri asia. Tässä tutkimuksessa olen kuitenkin jakanut aineiston jutut neljään luokkaan sen mukaan, millaisella otteella ja millaista aihetta käsitellään. Luokat eivät ole yksiselitteisiä, ja monen jutun kohdalla luokittelu olisi voinut olla toinenkin. Erityisesti ääripäiden välille sijoittuvien luokkien määrittely ja juttujen sijoittaminen niihin on haastavaa ja tulkinnanvaraista. Selvitän seuraavaksi, miten käsittelyotteiden luokat jakautuivat.

1 Kevyt aihe, rento ote

Ensimmäinen luokka tarkoittaa sellaisia juttuja, jotka ovat aiheeltaan kevyimpiä ja myös käsittelyotteeltaan rennompia. Kevyellä tarkoitan tässä aihepiiriä, joka ei perinteisesti kuulu niin sanottuihin koviin uutisaiheisiin (politiikka, talous jne.) Kevyt juttuaihe on niin sanotusti *human interest*; se on koskettava ja kiinnostava, mutta ei uutiskriteereiden mukaisesti tärkeä. Rento ote puolestaan tarkoittaa sitä tyyliä, jolla aihetta on käsitelty ja siitä on rakennettu tv-juttu. Rentous ilmeni monella tavalla, esimerkiksi huumorina kuvituksessa ja/tai tekstissä tai toimittajan heittäytymisenä. Olennaista on se, että juttu poikkesi jollakin tavalla uutiskerronnan säännöistä ja siitä jäi katsojalle päällimmäiseksi hyvä mieli.

2 Kevyt aihe, asiallinen ote

Tämän luokan jutut poikkesivat ensimmäisistä niin, että aihe oli edellä kuvaillun kaltainen, mutta toteutustapa enemmän ”uutisoppikirjan” mukainen: kevyehköstä aiheesta on siis tehty juttu noudattaen kuitenkin uutisille tyypillistä asiallista ja korrektaa kerrontaa, jossa myös kuvitus on asiaan liittyvä ja perinteistä. Tähän sekä seuraavaan kolmosluokkaan sijoittui tästä aineistosta esimerkiksi kulttuuriuutisia.

3 Asiallinen aihe, kevyt ote

Kolmosluokassa asetelma on päinvastainen kuin edellisessä. Juttuaihe kuuluu uutisten tavallisimpaan materiaaliin ja täyttää merkittävyyden ja tärkeyden kriteerit. Aiheen käsittelyssä on kuitenkin tehty jotakin, joka poikkeaa perinteisestä. Kevyt ote ei tässä yhteydessä välttämättä tarkoita pelkästään humoristista otetta, vaan se voi olla esimerkiksi sarkasmia tai pientä piikittelyä. Myös toimittajan kaikenlainen

heittäytyminen ja persoonan esiin tuominen keventää aiheen käsittelyä. Juttuaihe siis on sellainen, joka ”kuuluu” uutisiin itsestään selvästi, mutta käsittelyssä on rikottu kaavoja.

4 Asiallinen aihe, vakava ote

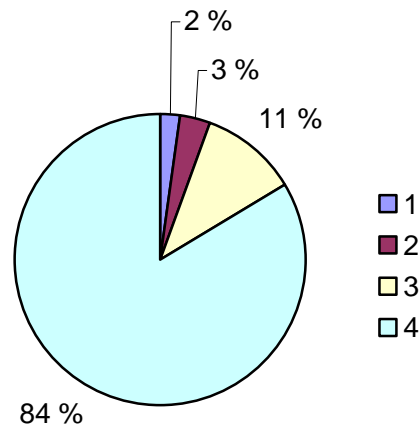
Neljäs oteluokka on kaikkein yksinkertaisin selittää, sillä se tarkoittaa niin sanottua tavallista uutista. Juttuaiheet siis kuuluvat perinteisiin, koviin ja arvostettuihin uutisiin. Aiheita käsitellään tämän luokan jutuissa ”kuten uutisia käsitellään”: jutut ovat siis kaikin puolin objektiivisia, asiallisia ja neutraaleja. Kerronta ja kuvitus eivät erotu keskimääräisestä ja katsojalle tulee selväksi, mistä uutisessa oli kyse. Myöskään toimittaja ei näissä jutuissa ole esillä lukuun ottamatta niin sanottuja stand up -juontoja.

Seuraavat kuviot esittävät aineiston juttujen jakautumista niiden käsittelyotteen mukaan. Jakaumat on esitetty prosentteina ja juttuluokat numeroittain, selitykset edellä. Kuvioissa 9 ja 10 kuvataan yleisen kotimaan aineiston jakautumista Ylellä ja MTV:llä. Kuviot 11 ja 12 puolestaan vertaavat alueellisen kotimaan aineiston jakautumista käsittelyotteen mukaisesti.

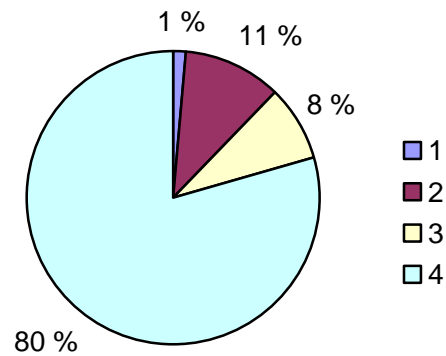
Kotimaan jutuista suurin osa kuuluu käsittelyotteeltaan kaikkein perinteisimpään sekä Yleisradiolla että MTV:llä. Molempien kanavien kotimaa-uutisista, jotka siis eivät liity mihinkään paikkaan, 80 prosenttia tai enemmän kuuluu neljänteen oteluokkaan. Ylellä tähän kategoriaan kuuluu vielä hieman suurempi osa jutuista, 84 prosenttia.

Vähiten kotimaan uutisia sijoittui luokkaan 1, eli kaikkein kevyimpään aihe- ja käsittelykategoriaan: MTV:llä vain yksi prosentti ja Ylellä kaksi prosenttia jutuista. Jonkin verran hajontaa sen sijaan löytyy selkeämpien ääripäiden välistä. Ylen uutisissa otteeltaan tai aiheeltaan rajatapauksiin eli 2- ja 3-luokkiin sijoittui yhteensä 14 prosenttia jutuista. MTV:llä näihin kahteen luokkaan päätyi enemmän juttuja, yhteensä lähes joka viides (19%).

Kuvio 9. Kotimaan juttujen käsittelyote, Yle:

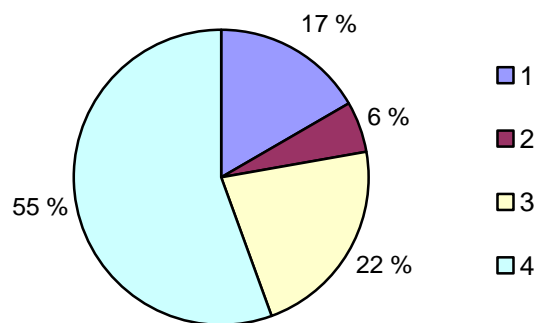
Kuvio 10. Kotimaan juttujen käsittelyote, MTV3:

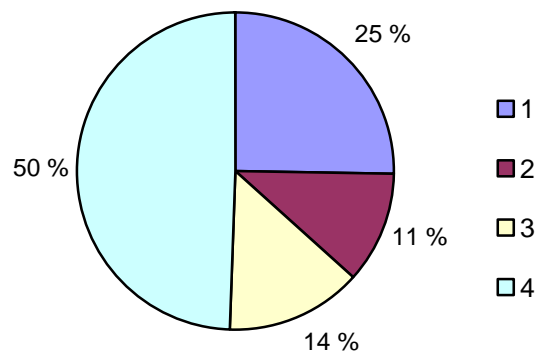
Seuraavat kuviot puolestaan kuvaavat kotimaan aineiston paikka/aluesidonnaisen osuuden jakautumista käsittelyn ja otteen mukaan. Alueellisessa materiaalissa hajonta erilaisten käsittelytapojen välillä on selkeämpää kuin kotimaan aiheissa. Aluejutuissa on jakaumasta päätellen käytetty selkeästi mielikuvitusta ja aiheet tai niiden käsittely poikkeavat perinteisestä uutiskerronnasta kotimaan juttuja enemmän.

Alueelliset uutisetkaan eivät kuitenkaan ole pelkkää kevyttä hupailua, sillä Ylellä vähän yli puolet ja MTV:llä tasan puolet aluejutuista on niin sanottuja ”oikeita uutisia”. Erona kotimaan yleisuutisiin, aluejutuista merkittävästi isompi osa on aiheeltaan ja käsittelyltään rennompia eli kuuluvat luokkaan 1. MTV:llä peräti joka neljäs aluejuttu kuuluu tähän kategoriaan, mitä hyvin pitkälle selittää loppukevennysten alueellisuus (kuvio 8). Toisaalta kuitenkin myös Ylellä näitä kaikkein kevyimpiä juttuja tulee alueilta paljon, sillä vajaa viidennes aluemateriaalista sijoittui ensimmäiseen kategoriaan.

Kuvio 11. Aluejuttujen käsittelyote, Yle:

Kuvio 12. Aluejuttujen käsittelyote, MTV3:

7.6 Ihmisiä viran puolesta ja kadulta

Uutisjutun kenties tärkein elementti ovat siinä esiintyvät ihmiset. Haastateltavien valinta on myös yksi toimittajan tekemistä päätöksistä, joka muokkaa ja rajaa valmista juttua. Lähde on tärkeä jutun uskottavuuden ja objektiivisuuden kannalta: se, kuka sanoo, on monesti tärkeämpää kuin se, mitä sanotaan. Siksi tarkastelen myös tässä yhteydessä sitä, ketkä pääsevät uutisissa ääneen. Koska aineistonani on lähes kolmesataa uutisjuttua, on yksittäisten ihmisten laskeminen ja luokittelu tarpeettoman työlästä. Jos jokaisessa jutussa esiintyisi keskimäärin kolmekin henkilöä, tarkoittaisi se, että ihmisiä olisi jo 900. Laskemisen lisäksi jokainen henkilö pitäisi luokitella sen mukaan, missä roolissa hän jutussa esiintyy.

Käydessäni aineistoa läpi ja kirjatessani huomioita taulukkoon, tarkastelin myös haastateltavia. Jos jutussa oli äänessä useita ihmisiä, niin sanotusti niputin heitä: uutisessa esiintyi vaikkapa ”pääministeri Katainen, kansanedustajia ja tavallisia ihmisiä”. Tai ”ravintoloitsija, tavisaikuisia, nuoria”. Haastateltavat ihmiset olen merkinnyt aineistotaulukkoon (liitteet 1 ja 2).

Tältä pohjalta jaan jutut neljään luokkaan niissä esiintyvien henkilöiden mukaan. Luokat muodostuvat samaan tapaan, kuin juttujen otteen mukainen luokittelu edellisessä luvussa. Kuvaan seuraavaksi, miten jutut jakautuvat ihmisten mukaan ja miten tässä tutkimuksessa luokittelen henkilön roolin haastateltavana.

1 Ihmisiä vain ammattiroolissa

Uutiset, joissa haastatellaan vain virkansa tai ammattinsa puolesta esiintyviä henkilöitä, lasken kuuluvaksi tähän luokkaan. Tarkoitan tällä kaikkia ihmisiä, joita haastatellaan ”virkansa puolesta”. En erottele poliitikkoja, tutkijoita, johtajia, taiteilijoita tai muitakaan ammatinharjoittajia. Jos kukkakauppiasta haastatellaan kukkakauppiaan ominaisuudessa, hän lausuu tässä yhteydessä ammattinsa puolesta. Osa uutisissa esiintyvistä henkilöistä kuuluu selvästi tähän luokkaan, osa vähemmän selvästi. Selventävä tekijä on asiantuntijuus: jos ketä tahansa haastatellaan alansa asiantuntijana tai ammatillisessa roolissa, on hän antanut haastattelun virkansa puolesta. Yleensä haastateltavan asemaa selvennetään TG-tiedoissa mainitulla tittelillä.

2 Ihmisiä ammattiroolin puolesta ja tavallinen ihminen

Niin sanottuja taviksia eli tavallisia henkilöitä haastatellaan jutuissa yleensä kaduilla ja toreilla. Heiltä haetaan ”tavallisen kansalaisen” kommentteja ja näkemyksiä aiheeseen kuin aiheeseen tekemällä gallupeja. Tavalliset ihmiset eivät jutuissa esiinny minkään alan asiantuntijoina, vaan heidän tehtävänsä on kuvastaa niin sanotusti keskimääräistä kansalaisen ääntä. ”Tavikset” valitaan usein kadulta sattumanvaraisesti, mutta luokittelen tähän ryhmään kaikki, jotka eivät esiinny ammattinsa tai asemansa puolesta. Esimerkiksi juoksukoulun osallistuja tai metsänomistaja ei ole ammattiroolissa, koska he eivät tee näitä asioita työkseen (vaikka eräänlaisia asiantuntijoita ovatkin).

Tässä juttutyypissä olisi haastateltu pääasiassa ihmisiä ammattiroolissaan, mutta sen lisäksi haettu vielä kommentti myös ”tavikselta”. Pääosassa ovat kuitenkin virkansa puolesta esiintyvät. Esimerkiksi, tällainen uutisjuttu käsitteli jääkiekon MM-kilpailujen valmisteluja. Haasteltavina oli hotellijohtajan, kilpailusihteerin ja ravintolakokin lisäksi kansalainen kadulla (YLE, 14.4.2012).

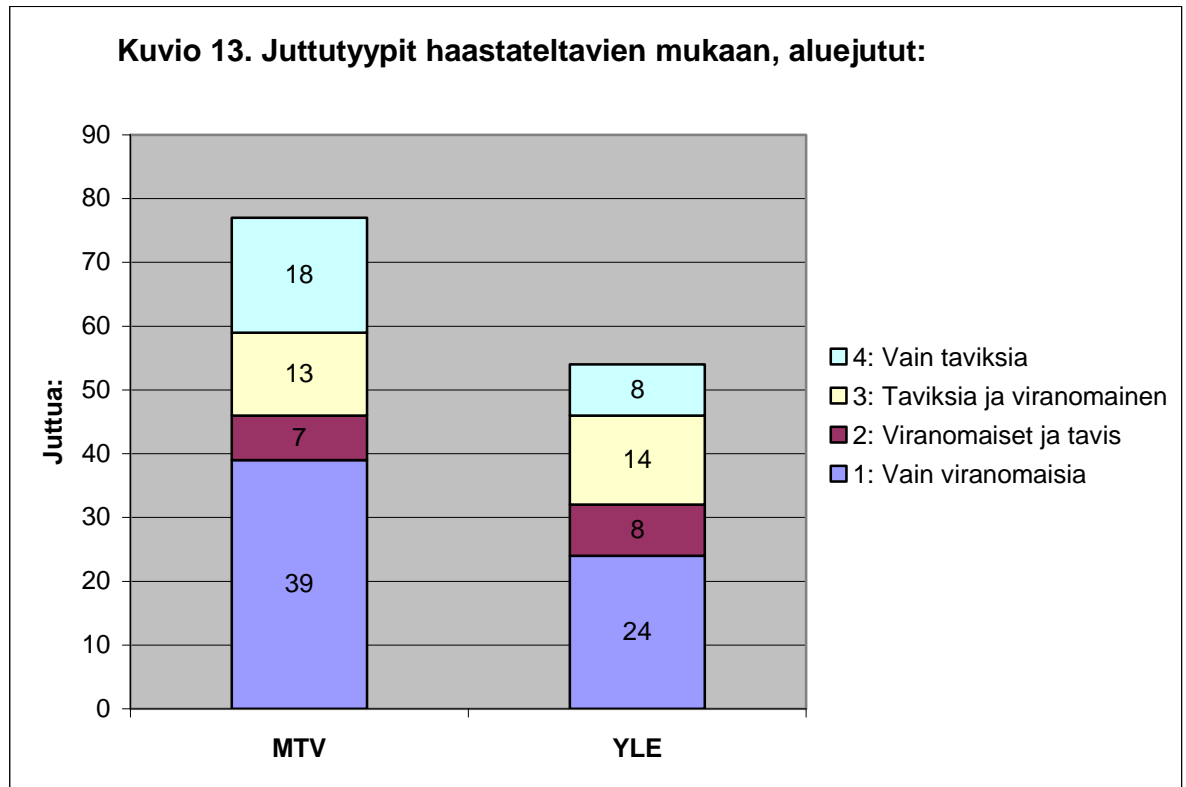
3 Tavallisia ihmisiä ja ammattiroolin puolesta kommentoiva

Edelliseen luokitteluun verrattuna tämän otsikon ero on painotuksessa. Tähän luokkaan määrittelen jutut, joissa pääpaino on tavallisilla kansalaisilla, mutta heidän lisäksi äänessä olisi joku virkansa puolesta haastateltu. Tähän luokkaan kuuluu esimerkiksi juttu, joka käsitteli Varkaudessa tapahtuneen puukotuksen aiheuttamia tunnelmia: haastateltavina oli useita ihmisiä kadulta sekä tutkintaa johtava komisario (MTV3, 26.4.2012).

4 Vain tavallisia ihmisiä

Uutisissa esiintyy joskus juttuja, joissa ääneen pääsevät vain niin kutsutut tavalliset ihmiset. He eivät välttämättä ole kadulta poimittuja gallup-vastaajia, vaan vaikkapa jonkin tapahtuman yleisöä. Yhteistä heillä on se, että he puhuvat kulloisenkin jutun aiheesta omasta näkökulmastaan, eikä haastatteluja ole sovittu etukäteen. Tästä aineistossa tämän kategorian esimerkkinä mainittakoon vapun juhlintaa käsitellyt juttu, jossa äänessä oli useampia juhlikansasta napattuja ihmisiä.

Seuraavat kuviot havainnollistavat aineiston uutisjuttujen jakautumista edellä kuvailtuihin ryhmiin niissä esiintyvien ihmisten mukaan. Kuvio 13 kuvaa molempien kanavien alueellisia juttuja ja kuvio 14 kotimaan uutisia.

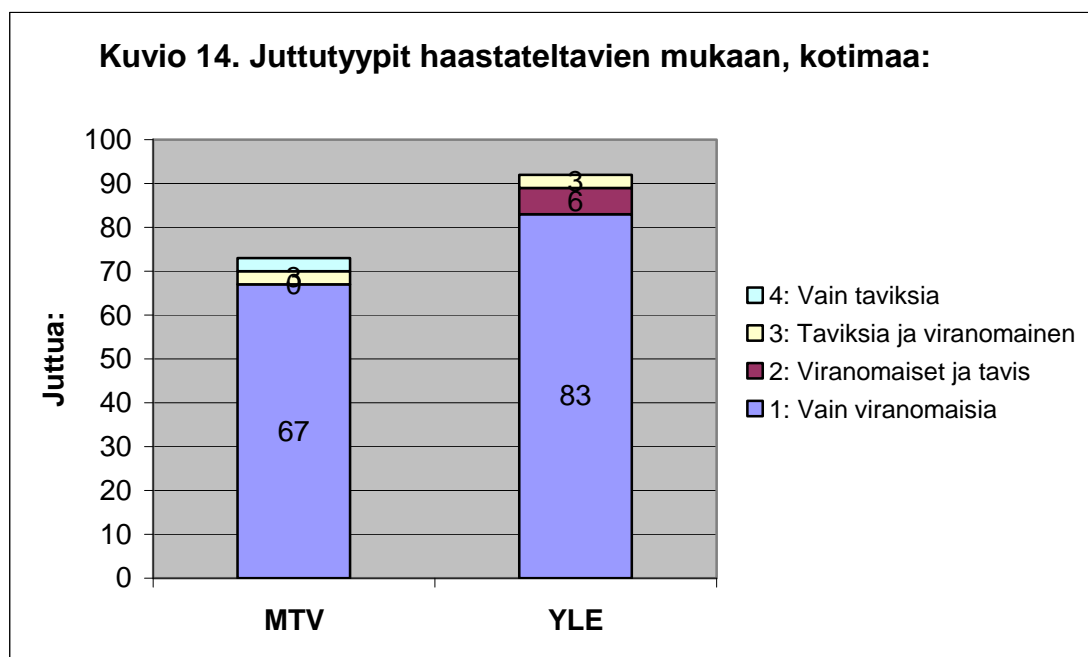

MTV3:n uutisissa oli alueellisia juttuja kokonaisuudessaan enemmän kuin Ylellä. Näissä alueellisissa kotimaan jutuissa jakauma sen mukaan, keitä on haastateltu, näyttäisi olevan suhteellisen tasainen. Molempien kanavien uutisissa korkein on tyyppin 1 palkki, eli jutuista suurimmassa osassa on haastateltu ihmisiä ”vain virkansa puolesta”. Poikkeuksen tekee luokka 4, eli jutut, joissa äänessä ovat vain tavalliset ihmiset. MTV3:lla tämän tyyppisiä juttuja on yli kaksi kertaa enemmän (18 kappaletta) kuin Ylellä (8 kappaletta), MTV:llä luokka on myös toiseksi suurin. Sen sijaan juttuja, joissa on haastateltu sekä ammattiroolissa olevia, että niin kutsuttuja tavallisia ihmisiä, on molemmilla kanavilla käytännössä yhtä paljon. Myös juttuja, joissa haastatellaan vain ammattiroolissa olevia ihmisiä, sekä juttuja, joissa haastatellaan myös tai pelkästään tavallisia ihmisiä, on lähes yhtä paljon. MTV:llä on 39 juttua, joissa äänessä ovat vain ammatin puolesta haastatellut, kun taas tavallisia ihmisiä esiintyy yhteensä 38

(18+13+7) jutussa. Ylellä vastaavat lukemat ovat 24 ja 30 (8+8+14). Ylen alueuutisjutuista siis yli puolessa äänessä on tavallisia ihmisiä, MTV:llä tasan puolessa. MTV3:n uutisissa oli myös yksi juttu (kevennys 26.4.2012) jossa ei ollut haastateltavaa lainkaan. Juttu kertoi jääkarhun poikasesta ja vain toimittaja oli äänessä.

Verrattuna kotimaan uutisiin, selkein ero on tavallisten ihmisten osuudessa suhteessa ammattirooleihin. Kotimaan toimituksen jutuissa asiantuntijat ja virkamiehet ovat ylivoimaisesti enemmän äänessä, ja tavallisille ihmisille jää lähinnä kiintiörooli.

Sekä Ylellä että MTV:llä yli 90 prosentissa kotimaan jutuista ääneen pääsivät vain ammattinsa puolesta haastatellut asiantuntijat. Tavallisia kansalaisia esiintyi vain muutamissa kotimaan jutuissa: MTV3:lla on kolme juttua, jossa haastatellaan vain tavallisia ihmisiä, sekä kolme juttua, joissa esiintyy tavallisten ihmisten lisäksi viranomainen. Ylellä puolestaan paino on vielä enemmän virkansa puolesta haastatelluilla: kuudessa jutussa on ammattiroolissaan olevien lisäksi haastateltu tavallista henkilöä ja kolmessa jutussa painotus on toisin päin. Yhdessäkään Ylen kotimaan jutussa ei haastateltu vain tavallisia kansalaisia.

8 RUUHKA-SUOMESTA SUSIRAJALLE

Tässä luvussa tarkastelen valtakunnan uutisissa esiintyvän alueellisuuden maantieteellistä jakautumista. Aineistonani olevassa kotimaan uutisaineistossa oli siis 133 alueellista juttua. Paikkakuntamainintoja jutuissa oli yhteensä 142, joista Ylen uutisissa 60 ja MTV3:n uutisissa 82 kappaletta. Mainintoja paikoista on enemmän kuin alueellisia juttuja, koska muutamissa jutuissa paikkakuntia esiintyi kaksi tai kolme. Paikan/alueen määrittämisen perusteita kuvailin aiemmin luvussa 5.1.

Lista aineistossa esiintyvistä paikkakunnista mainintojen määrän mukaan on liitteenä 3. Seuraavaksi kuvaan valtakunnan uutisten paikkakuntamainintojen jakautumista maantieteellisesti. Kartat on tehty Google Maps -palvelua hyödyntäen. Punaiset merkinnät tarkoittavat mainintaa MTV3:n valtakunnallisessa uutislähetysessä, siniset puolestaan Ylen.

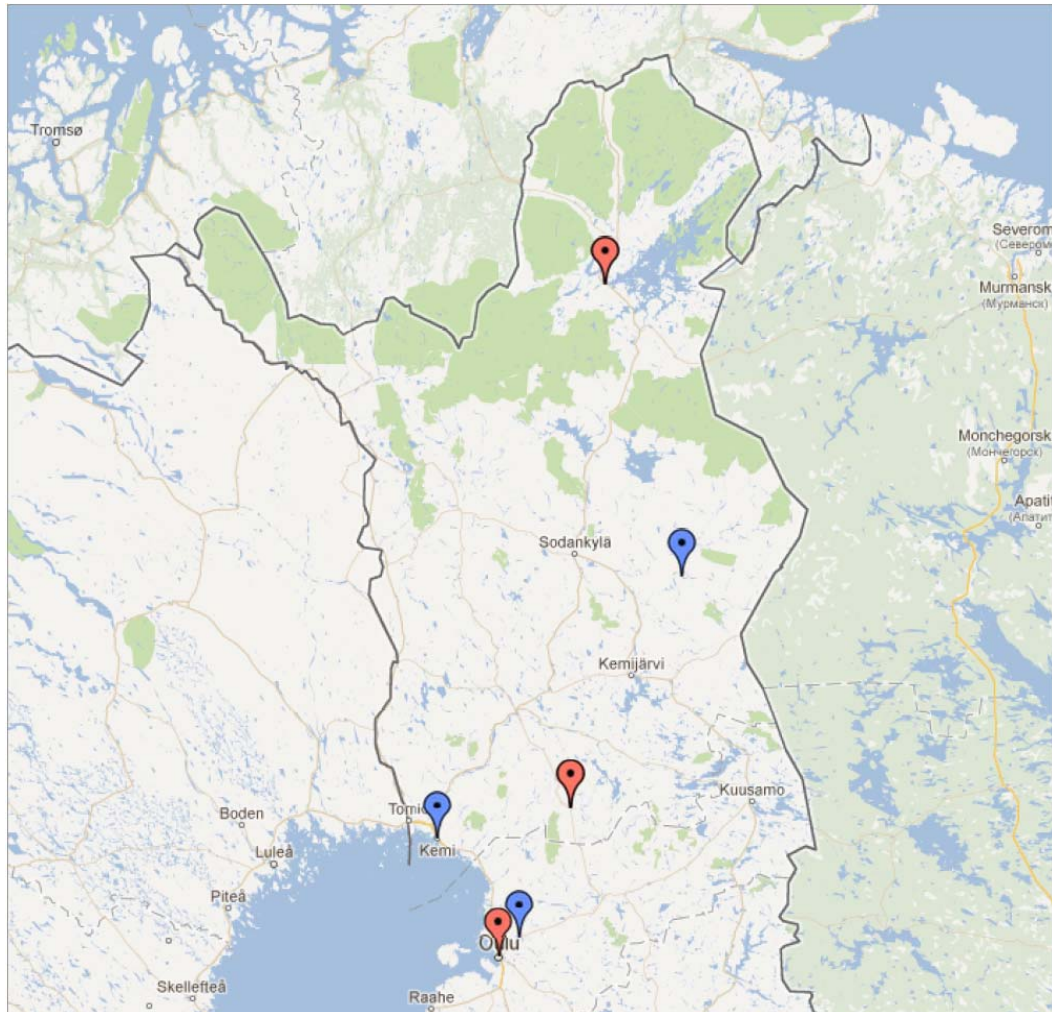
8.1 Pohjois-Suomen hajanaiset maininnat

Kun Suomen jakaa kahtia, jää Oulun korkeudelta pohjoiseen päin sijaitsevalle alueelle vain muutamia merkintöjä. Yksittäiset merkinnät osuvat Ouluun, Kiiminkiin, Kemiin, Savukoskelle, Ranualle ja Inariin (katso liite 3). Suurin osa Lappia sekä Kainuu Kuusamosta etelään jäävät siis täysin ilman mainintoja. Koska Pohjois-Suomea käsitteleviä juttuja oli niin vähän, listaan seuraavaksi niiden aiheet.

Inari mainitaan sekä Ylen että MTV:n uutisissa. Juttuaihe oli molemmilla sama, saamelaiskäräjien avaus ja presidentti Sauli Niinistön vierailu (3.4.2012). Ranua puolestaan sai kaksi mainintaa, molemmat MTV:ltä. Toisen jutun aihe oli eläinpuiston jääkarhun poikanen (26.4.2012) ja toisen pelastuslaitosta työllistävät kuutit (29.4.2012). Oulussa MTV:n toimittaja kävi seuraamassa vapun juhlintaa (30.4.2012).

Kiiminki pääsi Ylen valtakunnalliseen lähetykseen, kun kevään tulvahuippu aiheutti kunnassa harmia (30.4.2012). Savukoskella Yle vieraili 29.4.2012 porokasvattajien petokorvauksia koskevassa mielenosoituksessa. Kemistä puolestaan kerrottiin pohjoisen

teatterin talousahdingosta (2.4.2012). Alla olevassa kuviossa mainitut paikkakunnat näkyvät kartalla.

Kuvio 15. Pohjoiseen Suomeen sijoittuvat jutut.

8.2 Etelässä paino pääkaupungilla

Merkittävästi suurin osa kotimaan uutisten alueellisesta annista tulee Oulun eteläpuoleisesta Suomesta. Yhteensä 142 paikkamaininnasta kahdeksan oli Pohjois-Suomesta, joten etelään osuu 134 mainintaa. Niiden jakauma on kuvattu kuviossa 14. Suurissa kaupungeissa merkintöjä on useita, mikä ei kartan tekniikasta johtuen tule kuvasta täydellisesti esiin. Tarkat lukumäärät löytyvät liitteiden taulukosta 3.

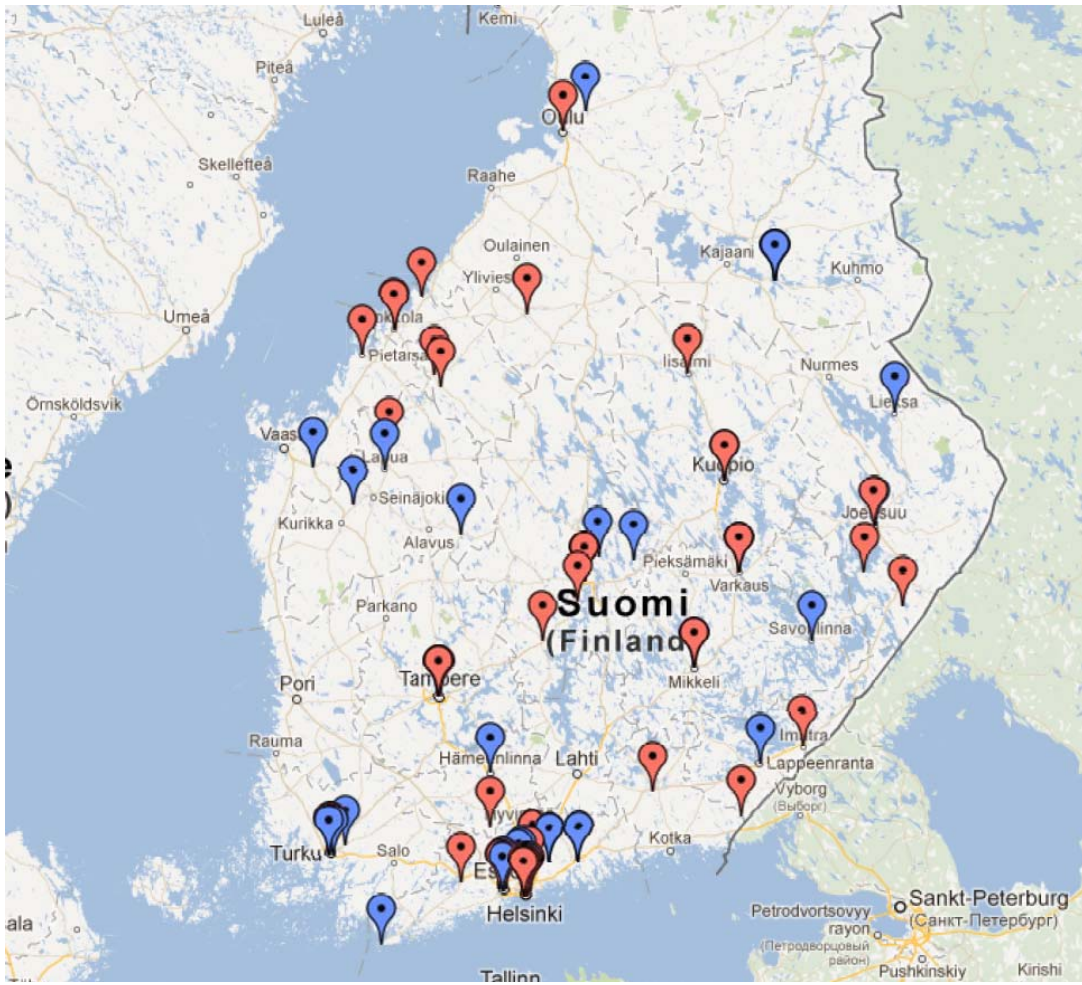
Etelä-Suomen kartasta hahmottaa kuitenkin pääkohdat alueellisuuden esiintymisestä valtakunnan uutisissa. Eniten nastoja on pääkaupunkiseudulla: Helsinki mainittiin Ylen

ja MTV:n uutisissa yhteensä yli 50 kertaa kuukauden aikana. Sen sijaan muu pääkaupunkiseutu sai paljon vähemmän merkintöjä: Espoo yhteensä seitsemän ja Vantaa neljä. Heti Kehä Kolmosen ulkopuolelle mentäessä merkinnät harvenevat. Muun muassa Tuusula ja Porvoo mainitaan vain kaksi kertaa.

Eteläisen Suomen osalta merkintöjä on kohtuullisen hajanaisesti, mutta joitakin keskittymiä sekä toisaalta maakunnallisia aukkoja voi tästä karttakuvasta havaita. Isojen kaupunkien, Turun, Tampereen ja Jyväskylän ympäristöt ovat melko hyvin esillä uutisissa. Turku ja Tampere esiintyvät molemmat uutisissa yhteensä seitsemän kertaa, Jyväskylä neljästi.

Ylen siniset ja MTV:n punaiset nastat sijoittuvat myös keskenään vertailtuna hieman eri tavoin kartalle. Ylen merkintöjä on enemmän ”siellä täällä”, mutta MTV:n merkinnät ovat paikoin tiiviisti. Tämä selittynee MTV:n aluetoimittajien asemapaikoilla: esimerkiksi Kokkolan seutu ja Jyväskylän ympäristö ovat hyvin edustettuina.

Etelä-Suomen karttaan jää myös verrattain laajoja, tyhjiä alueita. Turun ja Vaasan välillä, Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla, ei ole yhtään paikkakuntamainintaa. Niin ikään pohjoinen Keski-Suomi sekä osat Savoia ja Pohjanmaata muodostavat yhdessä maantieteellisesti suurehkon alueen, joka ei ole uutisissa edustettuna. Kaikkiaan merkinnät harvenevat, mitä enemmän itään ja pohjoiseen mennään. Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa maininnat ovat enää yksittäisiä.

Kuvio 16. Eteläiseen Suomeen sijoittuvat jutut.

9 ALUEELLISUUS VALTAKUNNAN UUTISISSA

Tässä luvussa tarkastelen tutkimuksen tuloksia kokonaisuutena sekä aineistosta esiin nousseiden yksityiskohtien kautta. Käsitellyn ja määrällisesti eritellyn aineiston pohjalta tarkoitus on luoda kuva siitä, millaisia olivat aluejutut valtakunnan uutislähetyksissä ja mikä oli niiden rooli lähetysten kokonaisuudessa. Tarkastelen myös eroja ja yhtäläisyyksiä, joita aineiston perusteella ilmeni julkisen palvelun Yleisradion ja kaupallisen MTV:n uutisissa. Poimin myös valtakunnan uutisiin nousseista alueellisista uutisista esimerkkijutut, jotka täyttävät määrällisen analyysin mukaiset keskimääräiset mitat ja kriteerit. Tältä pohjalta pyrin löytämään vastaukset tämän tutkimuksen alussa esitettyihin kysymyksiin.

9.1 Aluejuttujen tyypiesimerkit

Luvuissa 7 ja 8 erittelin aineistonani olevan kuukauden uutisjuttujen sisältöä erilaisten kuviodien avulla numeerisessa muodossa. Kuviot esittävät muun muassa alueellisten uutisjuttujen aiheiden, käsittelyn otteen, haastateltavien ja maantieteellisen sijainnin jakauman. Luomieni luokkien ja jaottelujen perusteella poimin seuraavaksi Ylen ja MTV:n uutisista sellaiset esimerkkijutut, jotka sopivat mahdollisimman hyvin tyypillisen aluejutun raameihin ja kriteereihin. Juttuja, jotka sopisivat kaikissa arviointikohdissa kaikkein tavallisimpaan luokkaan, ei käytännössä ollut. Muutamit jutut kuitenkin täsmäsivät lähes kaikkiin keskiarvoihin.

9.1.1 Koskimelontaa ja kuntauudistusta

Ylen valtakunnan uutislähetyksessä esitetyissä alueellisissa jutuissa yleisin aihe oli *vapaa-aika*. Tähän luokkaan kuului yhteensä kahdeksan juttua. Lisäksi jutut olivat yleisimmin pitkiä juttuja eli inserttejä ja ne tulivat todennäköisimmin eteläisestä Suomesta. Jutuissa oli yleensä äänessä asiantuntija, jota haastateltiin ammattiroolissa, sekä hyvin todennäköisesti myös tavallinen ihminen tai ihmisiä. Jutut olivat yleisimmin otteeltaan perinteisen uutisen kaltaisia, eli asiallisia ja objektiivisia.

Ylen osalta aineistosta ei kuitenkaan löydy yhtään yksittäistä juttua, joka täyttäisi nämä kriteerit. Jutut, jotka käsittelevät vapaa-aikaa, ovat yleensä aiheeltaan ja otteeltaan rentoja ja vauhdikkaita, joten ne eivät siksi sovi esimerkiksi käsittelyotteessaan

yleisimpään, asiallisimpaan luokkaan. Kuvailen esimerkkinä kaksi juttua, jotka ominaisuuksiltaan vastaavat tavallisinta lähes kaikilla osa-alueilla.

Huhtikuun puolessa välissä kevät teki tuloaan Suomeen. Sunnuntaina 15.4. Ylen pääuutislähetys oli lyhyempi kuin arkipäivinä, joten juttuja oli myös keskimääräistä vähemmän. Lähetyksessä käsiteltiin ensin kotimaan toimituksen jutut eläkesäästämisen vähenemisestä sekä kuultiin pääministeri Jyrki Kataisen kommentit Venäjällä pidätetyn suomalaistutkijan tapauksesta. Tämän jälkeen uutislähetyksessä suunnattiin Helsinkiin, missä oli järjestetty vauhdikas koskimelontatapahtuma. Insertissä pääosassa on kuvitus: huimapäiset koskimelot taituroivat kuohuvassa koskessa pikkuruisen näköisillä kanooteilla. Vauhti on hurjaa ja maisemat komeita. Jutussa haastateltiin melontakilpailun järjestäjää tapahtuman kulusta sekä kisaan osallistunutta melojaa. Lisäksi ääneen pääsivät hurjaa lajia ihmettelemään tulleet katsojat, joista yksi oli lapsi. Juttu täyttää lähes kaikki tavallisimmat aluejutun kriteerit: insertti, joka käsittelee vapaa-aikaa, on tehty Etelä-Suomessa ja haastattelussa on ”virkansa puolesta” lausuvia (järjestäjä ja kilpailija) sekä yleisöstä napattuja ”taviksia”. Ylen aluejutuista suurin osa oli kuitenkin käsittelyotteeltaan ja aiheeltaan kaikkein vakavimpaan ja perinteisimpään uutisluokkaan kuuluvia, kun taas tämä esimerkkijuttu oli sekä aiheeltaan että otteeltaan kevyempi.

Toiseksi esimerkiksi Ylen tyypillisestä aluejutusta sopisi perjantaina 13.4 ajettu insertti kuntauudistukseen liittyvästä lausuntokierroksesta. Aihe kuuluu luokkaan *politiikka*, joka oli aluejutuissakin toiseksi yleisin. Tässä esimerkkijutussa täyttyvät myös kaikki muut piirteet. Perinteisessä uutisjutussa on tällä kertaa otettu esimerkkikunnaksi Hanko. Kuvitus on tavallista symbolikerrontaa abstraktiin aiheeseen, kunnantalon seiniä ja torimaisemia. Jutussa haastatellaan Hangon kaupunginvaltuuston puheenjohtajaa, kuntaministeri Henna Virkkusta sekä Kuntaliiton varatoimitusjohtajaa. Kaikki kolme ovat siis äänessä työnsä puolesta, eikä tähän juttuun ole mahtunut kansalaisten kommentteja.

Kuntauudistusjuttu Hangosta ja koskimelontajuttu Helsingistä ovat keskenään hyvin erilaisia, mutta ne antavat hyvän kuvan Ylen uutisissa käytetystä paikallisuudesta. Ensimmäinen on esimerkki lähetystä keventävästä, kuvallisesti kiinnostavasta jutusta, jonka tarkoitus on tasapainottaa muuten tasaista ja painavaa lähetystä. Jälkimmäinen

puolestaan on tyypillinen uutisjuttu, joka olisi voitu tehdä käytännössä missä vain, ja lopputulos olisi todennäköisesti näyttänyt hyvin samanlaiselta. Jutun aihe, kuntauudistus, koskettaa käytännössä koko Suomea, mutta juttuun on valittu yhden kunnan case, johon myös muulla asuvat kansalaiset voivat samastua.

Koskimelontainsertti edustaa sitä juttutyyppeä, johon Raisa Lehtivuori (haastattelu luvussa 4.3) viittasi lähetyksen taittoa värittävä elementtinä. Lehtivuoren mukaan pääuutislähetukseen halutaan kovia uutisaiheita tasapainottamaan kuvallisesti näyttäviä ja ihmisiä kiinnostavia aiheita, ja usein nämä vaatimukset täyttäviä juttuja toivotaan nimenomaan alueilta. Kyseinen juttu oli todennäköisesti tehty kotimaan toimituksessa, koska tapahtumapaikka oli Helsinki ja päivä sunnuntai, mutta sen tarkoitus lähetyksessä oli erottaa sitä edeltäneistä politiikan aiheista.

Hangossa tehty juttu kuntauudistuksesta puolestaan on perinteinen uutisinsertti, jonka tapahtumapaikkana on eteläsuomalainen pikkukaupunki. Aiheesta olisi voitu tehdä juttu myös haastattelemalla ministeriä ja kuntaliiton edustajaa jonkin nimettömän viraston käytävällä tai työhuoneessa, ja kuvittamalla juttu Eduskuntatalon seinällä ja uutisgrafiikalla. Sen sijaan juttu on päätetty viedä niin sanotusti ulos, ihmisten ilmoille ja vieläpä Kehä Kolmosen ulkopuolelle. Näin monimutkaisesta asiasta on saatu helpommin käsiteltävä kertomalla asiasta esimerkin kautta. Jutun käsittelyä ei kuitenkaan näkemykseni mukaan ollut ”maallistettu” loppuun saakka: tästä kertoi esimerkiksi se, ettei jutussa haastateltu tavallisia ihmisiä lainkaan.

9.1.2 Kameravalvontaa ja katugallupia

MTV3:n uutisista löytyi koko aineiston ainoa juttu, joka täytti kaikki keskimääräisen aluejutun luokat. 2. huhtikuuta oli palmusunnuntain jälkeinen ensimmäinen arkipäivä ja aiheiden perusteella kohtuullisen vilkas uutispäivä. Maanantaisessa lähetyksessä MTV:llä selviteltiin ensi huonosta kelistä seurannutta liikenneonnettomuuksien sumaa viikonlopun liikenteessä. Tämän jälkeen pureuduttiin kahden insertin ajaksi käynnissä olleeseen Keskustan puheenjohtajakisaan. Seuraavaksi käsittelyyn tuli ajankohtaista ilmiötä, koulujen turvallisuutta ja sen puutteita, käsittelevä juttu. Aiheen taustalla vaikutti maaliskuun puolella tapahtunut ampumavälikohtaus Orivedellä sijaitsevassa koulussa: uutisjutussa pohdittiin, voitaisiinko koulujen turvallisuutta parantaa lisäämällä kameravalvontaa. Juttu oli tehty Mikkeliissä sijaitsevassa koulussa, jonka rehtori kannatti

kameroiden käyttöä. Toisena haastateltavana oli rehtoreiden yhdistyksen puheenjohtaja, kuvitus oli mikkelilässä koulusta. Tämä uutisjuttu oli niin aiheeltaan kuin kerronnaltaankin perinteisen asiallinen. Haastateltavat oli valittu juttuun virka-asemansa puolesta ja jutun aihe kuului MTV:n aluejuttujen tavallisimpaan luokkaan. Näin ollen se siis täsmäsi kaikilta osin tavallisimman tyyppisen aluejutun kriteereihin.

Koulujen kameravalvonnasta kertonut insertti todentaa Tapani Pohjalan kommenttia siitä, että myös aluetoimituksilta halutaan ennen kaikkea uutisia. Jutun ulosajopäivänä, 2.4.2012, Kymmenen uutiset näyttävät olleen jopa poikkeuksellisen maakuntapainotteiset, sillä seitsemästä jutusta neljä on alueellisia. Lisäksi kevennystä lukuun ottamatta kaikki tuon päivän uutiset ovat aiheeltaan ja otteeltaan niin sanotusta kovemmassa päästä. Kameravalvontajuttu oli tyyppiesimerkki uutisesta, jossa valtakunnallisesti kiinnostava aihe on toteutettu paikallisesti esimerkikoulun kautta. Pohjalan mukaan (haastattelu luvussa 4.3) tämä on MTV:llä tyypillinen tapa toimia, ja se myös tuli tämän aineiston perusteella hyvin esiin.

Toisena esimerkkinä hyvin tyypillisestä aluejutusta MTV:n osalta on kuvailtava yksi loppukevennys. Kevennykset oli tässä tutkimuksessa oma luokkansa niiden tunnistettavuuden ja merkityksen takia, vaikka suuri osa niistä oli myös inserttejä. Kevennykset täytyy huomioida myös siksi, että niiden osuus aluejutuissa oli huomattavan suuri.

Torstaina 5.4.2012 elettiin kiirastorstaita ja valmistauduttiin pääsiäisen pyhiin. Uutislähetys alkoi kovilla aiheilla, pikavippien rajoituksilla ja sairausloma-ajan palkoilla. Tämän jälkeen aiheet kevenivät loppua kohti, käsiteltiin muun muassa VR:n Allegro-junan markkinointia sekä 80 vuotta täyttäneitä Alkoa. Loppukevennyksessä oltiinkin jo aivan pääsiäistunnelmissa ja asialla lajityypin erikoismies, toimittaja Mika Tommola. Ankkurien juonnon jälkeen lähdettiin pääkaupungin kaduille kyselemään helsinkiläisiltä pääsiäisaiheisia tietokilpailukysymyksiä. Jutusta teki alueellisen se, että haastateltujen ihmiset kotipaikka oli mainittu TG-tiedoissa: gallup tehtiin selkeästi Helsingissä, vaikka aihe sinänsä olikin laajempi. Insertti oli kevyt ja humoristinen, kuten kevennyksen lajityyppiin kuuluu. Toimittaja esitti kadulta valituille ihmisille pääsiäisen viettoon liittyviä kysymyksiä, joihin hyvin harva tiesi oikeita vastauksia: jutussa siis hyväntuulisesti naureskeltiin ihmisten tietämättömyydelle ja sille, miten

pääsiäinen on menettänyt alkuperäisen merkityksensä. Kepeyttä korostivat alleviivatusti taustalla soinut musiikki ja toimittajan mikrofonin kiinnitetty värikkäät sulat. MTV:n loppukevennykset on nimensä mukaisesti tehty jättämään uutisista mukava vaikutelma, ja tämän aineiston perusteella hyvin usein kevennyksen aiheet löytyvät maakunnista. Myös Tapani Pohjala kertoi jo tutkimusta alustavassa haastattelussa, että kevennysjuttuja tulee alueilta paljon, koska ”siellä on ne tavalliset, hersyvät ihmiset”.

9.3 Eroja ja yhtäläisyyksiä

Miten paikallisuus ja aluetoimitusten jutut sitten näkyvät kahden kanavan pääuutislähetyksissä ja onko näkymässä mitään eroa? Tarkastelen seuraavaksi tutkimuksen tuloksia ja vertailen Ylen ja MTV:n mahdollisia yhtäläisyyksiä ja eroja, mitä tulee alueellisuuden esiintymiseen valtakunnan uutisissa.

9.3.1 Aiheina ilmiöt ja vapaa-aika

Tämän aineiston jutut jakautuivat neljääntoista luokkaan aiheen mukaan. Luokat on selvitetty luvussa 7.2. Kun vertaa Ylen ja MTV:n alueellisten juttujen jakautumista aiheiluokkiin, ensimmäisenä silmään pistää pylväskuvioiden erilaisuus: Ylellä kaikkiin luokkiin sijoittui juttuja 1-8 kappaletta, joten pylväät ovat keskenään tasaisempia. MTV:n vastaavassa kuviossa puolestaan pylväiden korkeuserot kasvavat: juttuja per aiheiluokka on 1-18 kappaletta. Ylellä siis alueellisia juttuja on tehty todennäköisemmin erilaisista aiheista, kun taas MTV:llä erottuu muutama suosikkiaihe. Toisaalta, MTV:llä oli alueellisia juttuja lukumäärällisesti enemmän, joten johtopäätöstä ei voi vetää täysin suoralinjaisesti. Seuraava asetelma koostaa molempien kanavien top 4 -aiheiluokat yleisimmästä alkaen.

Yle:		MTV:	
vapaa-aika	8 kpl	ilmiöt	18 kpl
politiikka	7 kpl	vapaa-aika	11 kpl
ilmiöt	6 kpl	rikokset ja onnettomuudet	9 kpl
talous	6 kpl	politiikka	8 kpl

Neljän tavallisimman aluejutun aihealueen joukossa kolme on samoja molemmilla kanavilla, mutta järjestys muuttuu hieman. Sekä Ylellä että MTV:llä alueelliset jutut käsittelevät eniten *vapaa-aikaa*, *politiikkaa* ja *ajankohtaisia ilmiöitä*. Isoimmat erot tulevat neljännessä juttuaiheessa. Ylellä se oli *talous*, ja MTV:llä kolmanneksi nousivat rikos ja *onnettomuus* -jutut. Verraten, MTV:n aluejutuissa talousaiheet jäivät häntäpäähän, samoin Ylellä rikoksia ja onnettomuuksia käsittelevät jutut.

Seuraavassa puolestaan on listattuna molempien kanavien osalta aiheet, joista aluejuttuja tehtiin vähiten. Listalla on kaikki aiheet, joista juttuja oli kaksi tai vähemmän.

Yle:		MTV:	
työ(markkinat)	1 kpl	terveys ja hyvinvointi	1 kpl
ihmiset	1 kpl	muut	1 kpl
maanpuolustus	1 kpl	maanpuolustus	2 kpl
muut	1 kpl	ihmiset	2 kpl
koti ja perhe	2 kpl	työ(markkinat)	2 kpl

Myös tässä vertailussa yhtäläisyys on selkeä: neljä viidestä aiheesta on samoja.

Molemmilla kanavilla aluejuttuja oli siis vähiten luokissa *työ(markkinat)*, *ihmiset*, *maanpuolustus* ja *muut*. Ylellä viides vähiten aluejuttuja tuottanut aihealue oli *koti ja perhe*, MTV:llä *terveys ja hyvinvointi*. Erot ovat tässä pieniä, kun puhutaan yksittäisistä jutuista. Yllättävänä voisi kuitenkin pitää aluejutuissa vähäiselle käsittelylle jääneitä aiheita. Kyse on koko aineistoakin tarkasteltaessa pienistä kategorioista, mutta olisi voinut olettaa, että esimerkiksi koti ja perhe -aiheet olisivat olleet edustettuina alueellisissa jutuissa vahvemmin.

9.3.2 Alueutinen on useimmiten insertti

Televisio-uutiset koostuvat useimmiten toimitetuista jutuista eli inserteistä, kommenttisähkeistä eli sähkesatasista, sähkeistä, raporteista ja studiovieraista. Tässä tutkimuksessa rajasin aineistosta pois sähkeet. Jäljelle jäivät siis kaikki pidemmät juttutyypit, joissa uutisankkurin lisäksi kuuluu jonkun muunkin ääni.

Suurin osa jutuista oli pariminuuttisia inserttejä. Juttuja oli yli puolet molemmilla kanavilla, niin kotimaan jutuissa kuin alueellisissakin jutuissa. Toiseksi eniten oli

sähkesatasia, joita tosin oli yleisissä kotimaan uutisissa selkeästi enemmän, kuin alueellisessa materiaalissa. Suoria lähetyksiä ja studiovieraita lähetyksissä vilahti muutamia.

Ylen ja MTV:n alueellisten juttujen formaateissa ei ole juurikaan eroa. Molemmilla kanavilla selkeästi isoin osa alueellisista jutuista oli inserttejä. Sähkesatasia oli Ylellä kahdeksan ja MTV:llä seitsemän. MTV:n erikoisuutena mainitaan, että alueellisia loppukevennyksiä mahtui kuukauteen peräti 19. Ylellä puolestaan nähtiin yksi alueellinen suora lähetys: toimittaja kuvaili vapun viettoa Helsingissä. Käytännössä voidaan kuitenkin todeta, että lähes aina, kun alueellinen juttu ajetaan valtakunnallisessa uutislähetyksessä, se on toimitettu juttu.

Pitkien aluejuttujen määrästä voi tehdä joitakin johtopäätöksiä. Ensinnäkin, aluetoimittajat ja toimitukset todella tekevät hyviä ja mielenkiintoisia juttuja, jotka täyttävät niille esitetyt vaatimukset, joita Raisa Lehtivuori ja Tapani Pohjala kuvailivat haastatteluissaan. Toisaalta, päätoimituksessa saatetaan ajatella, että jos aluejuttu kerran ajetaan, niin annetaan sille sitten kunnolla aikaa ja näkyvyyttä; näin pidetään kansalaiset tyytyväisinä. Lisäksi, alueellisia juttuja ajetaan valtakunnan uutisissa herkemmin hiljaisina uutispäivinä, jolloin niillä pitääkin täyttää lähetysaikaa. Tai sitten aluetoimitukset ja -toimittajat tarjoavat valtakunnan uutisiin lähtökohtaisesti sellaisia aiheita, joista on muutenkin käytännöllisintä ja lopputuloksen kannalta tehokkainta tehdä juttu. Nämä kuitenkin ovat omia spekulatioitani. Olivatpa piilevät tai tarkoitukselliset syyt mitä tahansa, tosiasia on kuitenkin se, että alueellinen uutinen valtakunnallisessa lähetyksessä on useimmiten insertti.

9.3.3 Oikeita uutisia ja loppukevennyksiä

Uutisaiheista ja niiden käsittelyotteesta tässä tutkimuksessa kerrottiin luvussa 7.5. Jutut on jaettu neljään luokkaan sen mukaan, *miten* ja *millaista* aiheita niissä on käsitelty. Kotimaan toimituksen juttujen osalta tulos ei yllättänyt: molemmilla kanavilla suurin osa uutisista kuului perinteisimpään luokkaan, jossa aihe on asiallinen ja käsittelyote vakava. Toisessa ääripäässä olivat jutut, joiden aihe oli pehmeä tai kevyt, ja käsittelyote tavallisesta poikkeava tai hauska.

Sekä Ylellä että MTV:llä suurin osa myös alueellisista jutuista oli näitä perinteisimpiä, niin sanotusti oppikirjamaisia uutisia: aihe vakava ja toteutus asianmukaisen uutismainen. Näitä ”oikeita” uutisia oli MTV:n alueellisesta materiaalista tasan puolet, Ylellä vähän yli puolet. Sen sijaan edellä kuvaillun toisen ääripään tyylisten juttujen määrässä on yhtiöiden välillä jonkin verran eroa. MTV:n uutisissa olleista alueellisista jutuista joka neljäs päätyi tähän luokitukseen, kun Ylellä kaikkein kevyimpiä juttuja oli alle viidennes. Asia selittyy MTV:n kevennyksillä, jotka siis nimensä mukaisesti ovat kevyitä, ja joista iso osa oli lisäksi alueellisia.

Kaikkein painavimpien ja kevyimpien juttujen väliin mahtui vielä kaksi luokkaa: toisessa aihe oli perinteinen, mutta käsittely vapaampaa, toisessa taas aihe kepeä, mutta ote uutismainen. Näihin kategorioihin mahtui enemmän vaihtelua, ja juttujen jakaminen tyyppin mukaisesti osoittautui haastavaksi. Ero kanavien väliltä löytyy kokonaisuutta tarkasteltaessa. Käsittelyotteita kuvaavista ympyrädiagrammeista (luku 7.5) voi havaita sen, että MTV:llä isompi osa jutuista on selkeämmin joko-tai: ne ovat siis joko kevennyksen tyyppisiä tai asiallisia perusuutisia. Ylellä puolestaan nämä kaksi keskimmäistä luokkaa haukkaavat sisäänsä noin kolmanneksen kaikista aluejutuista: tästä voidaan päätellä, että asiallistenkin aiheiden käsittelyssä on leikitely enemmän, kun toisaalta silkkaa hupailua on uutisissa vähemmän. Erityisesti Ylen ympyrässä (kuvio 11.) huomio kiinnittyy luokkaan 3, jonka koko on 22 prosenttia. Ylen alueellisista jutuista siis useampi kuin joka viides on aiheeltaan asiallinen uutinen, mutta jutun kerronnassa tai kuvituksessa on jollakin tavalla poikettu uutiskaavasta.

Yhteenvedon alueellisten juttujen käsittelyotteesta todettakoon, että erot kanavien välillä ovat varsin pieniä. Kummallakin kanavalla suositaan myös alueilta pääasiassa uutismaisia juttuja. Kaupallisen kanavan linja on hieman kevyempi ja ”hassuttelevampi”, mutta myös julkisen palvelun puolella uutiskerrontaan on haettu vaihtelua ja väriä.

9.3.4 Kuuluvissa samat äänet

Kuka tai ketkä uutisissa pääsivät ääneen? Tässä tutkimuksessa ihmiset on jaettu käytännössä kahtia: toiset edustavat ammattiaan tai asemaansa, toiset itseään ja omaa mielipidettään. Kotimaan uutisissa haastateltiin virkamiehiä ja poliitikkoja; Raisa Lehtivuoren sanoi, ”puhuvia päitä”. Näitä virkansa puolesta puhuvia ammattilaisia

näyttäisi kuitenkin löytyvän kameran eteen myös maakunnista, sillä suurimmassa osassa valtakunnan uutisissa ajetuista aluejutuista äänessä olivat asiantuntijat ja dosentit siinä missä kotimaan toimituksenkin jutuissa. Mukaan kuvaan mahtuivat kuitenkin myös niin sanotut tavalliset ihmiset, joiden ääni kuului yleisissä kotimaan jutuissa marginaalisesti. Varsinkin Ylen kotimaan jutuissa äänessä oli käytännössä vain ammattiroolissaan esiintyviä ihmisiä. MTV:llä muutamissa jutuissa virkapuhujien lisäksi juttuun oli napattu kommentti myös kadunkulkijalta, mutta edelleen puhutaan kokonaisuuden kannalta hyvin pienistä osista (kuvio 14).

Aluejutuissa esiintyvien ja ääneen pääsevien ihmisten kirjo oli huomattavasti värikkäämpi. Tavallisia, sattumanvaraisesti haastatteluun kysytyjä ihmisiä näkyi alueellisista jutuista noin puolessa. Pelkästään ”tavisten” varaan rakennettuja juttujakin oli molemmilla kanavilla, mutta yleisin tyyppi oli yhdistelmä ammattiroolissaan puhuvia sekä tavallisia ihmisiä.

Tässä tutkimuksessa jaoin ihmiset siis kahteen ryhmään, kuten luvun alussakin mainitsin. En siis erotellut ammattiroolissaan haastateltuja sen enempiä esimerkiksi viranomaisiin, poliitikkoihin tai muihin ammatinharjoittajiin. Myös tavalliset ihmiset niputin samaan ryhmään. Huomion arvoista on kuitenkin lasten esiintyminen uutisissa: pikkulasten haastattelu näyttäisi olevan täysin aluetoimittajien harteilla. Lapsia vilahdelti kyllä kuvituksissa, mutta lukuun ottamatta yhtä Ylen kotimaan juttua (ilmapallobisnes 30.4.2012) heiltä ei kysytty mitään.

Alueellisissa jutuissa tavalliset kansalaiset, niin aikuiset kuin lapsetkin, pääsivät ääneen huomattavasti useammin kuin valtakunnallisissa jutuissa. Haastateltavien jakautumisessa ammattiroolissa oleviin ja tavallisiin kansalaisiin ei ollut huomattavia eroja Ylen ja MTV:n välillä. Kummankin yhtiön tavoite saada tavallisten ihmisten ääni kuuluviin myös valtakunnallisissa uutisissa näyttäisi siis tältä osin toteutuvan nimenomaan alueellisten juttujen kautta.

9.3.5 Alueuutiset ovat kaupunki uutisia

Tarkastelin tutkimusaineistossa esiintyviä paikkakuntamainintoja kartan avulla luvussa 8. Nyt palaan karttoihin tarkemmin ja vertaan, näyttäytykö Suomi maantieteellisesti samanlaisena Ylen ja MTV:n valtakunnallisissa uutisissa. Pääpiirteittäin kartoista saattoi havaita, että molemmilla kanavilla Etelä-Suomi ja erityisesti pääkaupunkiseutu painottuvat vahvasti. Pohjoisessa Suomessa mainintoja oli vain muutama. Lisäksi uutisissa vierailtiin useammin Länsi- kuin Itä-Suomessa. Toisaalta rannikkoseudulle Turusta ylöspäin ja Keski-Suomen pohjoisosaan jäi isot tyhjät alueet.

Paikkakuntamainintoja oli siis yhteensä 142 (liite 3) ja MTV:llä oli Yleä enemmän alueellisia juttuja. Ero siinä, kuinka monella paikkakunnalla kanavan uutisissa vierailtiin, on kuitenkin pieni. Ylen valtakunnan lähetyksessä mainittiin kuukauden aikana yhteensä 28 paikkakuntaa, MTV:llä 33. Ylen uutisissa mainittiin useita paikkakuntia vain kerran, kun taas MTV:llä muutama kaupunki sai useampia merkintöjä. Alla näkyvät kummankin kanavan useimmin mainitut paikkakunnat.

Yle:		MTV:	
Helsinki	22 kpl	Helsinki	33 kpl
Espoo	3 kpl	Tampere	5 kpl
Sipoo	3 kpl	Espoo	4 kpl
Sotkamo	3 kpl	Jyväskylä	4 kpl
Turku	3 kpl	Turku	4 kpl
Vantaa	3 kpl	Useita paikkakuntia	2 kpl

Taulukko havainnollistaa selkeästi pääkaupungin painotuksen molempien kanavien uutisissa. Edelleen on muistettava, että tässä tutkimuksessa on huomioitu vain paikkakuntakohtaiset/ alueeseen suoraan liittyvät uutiset, ja Helsinki erottuu näin selkeästi. Koska käytännössä kaikki yleiset kotimaan uutiset niin ikään tehdään Helsingissä (vaikkakin aihe ei liittyisikään kaupunkiin) voidaan päätellä, että kotimaan uutisointi on hyvin pääkaupunkipainotteista. Vastaaviin tuloksiin ovat päässeet tutkimuksissaan myös esimerkiksi Christensen (2001) ja Malmberg (2011).

Pääkaupunkipainotteisuus oli siis yhdistävä tekijä Ylellä ja MTV:llä. Kun sitten tarkastellaan muita paikkakuntamerkintöjä, löytyy myös eroja. Ylen uutisissa tavoitteena näyttäisi olleen vierailu mahdollisimman monella paikkakunnalla kerran, kun taas MTV:llä käytiin hieman useammin samoissa kunnissa ja kaupungeissa.

Ylen eniten merkintöjä saaneiden kuntien lista näyttäisi painottuvan muutenkin pääkaupunkiseudulla ja Uudellemaalle. Espoo, Vantaa ja Sipoo ovat lähellä Helsinkiä, joten myös kotimaan toimituksesta ehtii päivän aikana käväistä juttukeikalla. Lisäksi listalle nousivat Turku ja hieman yllättäen Sotkamo. Turussa puitiin tutkimuksen aikaan silloisen ministerin Stefan Wallinin asuntokauppoja ja Sotkamossa puolestaan Talvivaaran kaivoksella alettiin havaita ensimmäisiä huolestuttavia merkkejä. Yle seurasi molempia tapahtumia tiiviisti.

MTV:n alueellisuus näyttäisi puolestaan painottuvan Helsingin lisäksi isoihin kaupunkeihin, Tampereelle, Espooseen, Turkuun ja Jyväskylään. Logiikka on selkeä: edustettuina ovat MTV:n aluetoimittajien asemapaikat. Lisäksi MTV:n listalla on useita paikkakuntia, joista oli tehty kaksi juttua. Näiden joukossa olivat muun muassa Kokkola, missä niin ikään on aluetoimittaja, sekä jo edellä mainittu Sotkamo ja Talvivaaran kaivos.

Uutisten ”susiraja” näyttäisi kulkevan Nurmeksesta Kajaanin kautta Ouluun: tästä linjasta ylöspäin merkinnät loppuvat käytännössä kokonaan. Pohjoisen isojen kaupunkien, Oulun ja Rovaniemen, vähäinen näkyvyys on huomion arvoista. MTV:llä on yksi maininta Ouluun eikä Rovaniemeä mainita uutisissa lainkaan, vaikka Ylellä on kaupungeissa toimitukset ja MTV:llä henkilöstöä.

Johtopäätöksenä paikkakuntamaininnoista ja alueiden jutuista voi mainita ensinnäkin sen, että MTV näyttäisi hyödyntävän alueverkostoaan Yleä tehokkaammin: alueellisuutta oli valtakunnan pääuutisissa määrällisesti laskettuna huomattavasti enemmän, kuin julkisen palvelun kanavalla (luku 7.1). Toisaalta, MTV:llä ei enää toimita ”impivaarafilosofian” mukaan, kuten sen 1970-luvulla väitettiin toimivan (luku 3.2). Pienten pitäjien sijaan kaupallinen kanava näyttäisi puoltavan suuria kaupunkeja ja niiden asukkaita.

Ylen valtakunnallisessa päälähetyksessä alueellisuus on melko vähäistä: kaikista kotimaan uutisista vain noin kolmannes oli alueellista, kun MTV:llä sitä oli yli puolet. Ainakaan 20.30-uutisissa ei siis juurikaan käytetä hyödyksi aluetoimitusten resursseja, vaan lähetys vaikuttaisi useimmiten täyttyvän ulkomaan uutisten lisäksi niin sanotuista kovista kotimaan uutisista.

9.4 Alueuutisten merkitys valtakunnan uutisissa

Tämän tutkimuksen alussa esitin kolme kysymystä, joihin olen etsinyt vastauksia aineistoa tarkastelemalla. Kysymykset liittyivät siihen, millaisia ovat ne uutisjutut, jotka ylittävät maakunnallisen ja valtakunnallisen uutiskynnyksen. Lisäksi tarkoitus oli alueellisten uutisjuttujen roolia ja merkitystä valtakunnallisessa lähetyskokonaisuudessa, sekä sitä, onko alueellisuudessa eroa, kun verrataan julkisen palvelun Yleisradiota ja kaupallista MTV:tä. Seuraavaksi vielä tiivistän tämän tutkimuksen kulkua ja keskeisimpiä tuloksia.

Aloitin aiheeseen perehtymisen haastattelemalla Ylen ja MTV3:n aluetoimituksista Helsingin päässä vastaavia henkilöitä. Raisa Lehtivuori ja Tapani Pohjala kertoivat yhtiöidensä yleisistä toimintatavoista ja tavoitteista alueellisuuden näkymisestä valtakunnallisissa uutisissa. Seuraavaksi perehdyin aineistoon, joka koostui Ylen 20.30-uutisista ja MTV:n Kymmenen uutisista yhden kuukauden ajalta. Tarkastelin ensin rajaamaani aineistoa useista eri näkökulmista ja kirjasin huomioni ylös taulukkoon, joka on liitteenä tämän tekstin lopussa. Tämän raakamateriaalin pohjalta aloitin yksityiskohtaisemman ja vertailevan tutkimisen.

Aineistoni perusteella näyttäisi siltä, että Ylen pääuutislähetyksessä alueellista materiaalia on kaikista kotimaan uutisista noin kolmannes ja MTV:llä vähän yli puolet. Valtakunnan uutisissa nähtiin paikkakuntaakohtaisia ja eri kunnissa tehtyjä juttuja laidasta laitaan. Tiettyä kaavaa sille, millaiset alueuutiset pääsevät valtakunnan uutisiin, ei suoralta kädeltä pysty piirtämään. Alussa haastatellut Lehtivuori ja Pohjala linjasivat muun muassa, että aluetoimituksilta odotetaan kiinnostavia ja ihmisläheisiä juttuja, mutta kuitenkin oikeita uutisia. Kuvitukselta ja kerronnalta odotettiin myös paljon, sillä alueiden juttuja haluttiin tasapainottamaan uutislähetysten taittoa. Tämän tutkimuksen perusteella sanoisin, että tämä myös toteutui molemmilla kanavilla. MTV kuitenkin

näyttäisi hyödyntävän esimerkiksi toimitusten välistä yhteistyötä Yleä tehokkaammin esimerkiksi tuottamalla uutisjuttuja Pasilan toimituksen ja jonkin aluetoimituksen yhteistyönä. Ylellä on kattava aluetoimitusten verkko, mutta näyttäisi siltä, ettei aluetoimitusten tuotteita haluta tai tarvita ainakaan lippulaivalähetykseen läheskään niin monipuolisesti kuin olisi mahdollista. Tulos saattaisi näyttää toiselta, jos aineistonani olisivat olleet kaikki illan uutislähetykset.

Alueelliset uutisjutut käsittelivät useimmiten melko kevyitä aiheita, vapaa-aikaa ja ajankohtaisia ilmiöitä. Näissä jutuissa oli eniten sitä toivottua ihmisläheisyyttä, tavallisia ihmisiä haastattelussa ja erilaista tekemistä kuvituksessa. Pelkästään iloista puuhastelua aluejutut eivät kuitenkaan olleet, vaan myös esimerkiksi politiikkaa käsiteltiin alueellisesti tai aluetoimitusten kautta paljon. Verrattuna yleisiin kotimaan aiheisiin tämä oli kuitenkin suhteellisen vähäistä ja pääosa ”kovista” talouden ja politiikan aiheista käsiteltiin yleisluontoisesti ja paikkaan sitomatta. Alueelliset, yhteiskunnallista päätöksentekoa käsittelevät jutut eivät juuri eronneet valtakunnallisista politiikka-uutisista. Yleensä käsiteltäessä abstrakteja, ei kovin konkreettisia aiheita, kuvituksena käytetään rakennuksia, lippuja, vaakunoita ja kävelevien ihmisten jalkoja: niin myös alueellisissa jutuissa. Joukkoon mahtui toki poikkeuksiakin. Esimerkiksi osittain Helsingissä ja osittain Lieksassa tehdyssä, hyvinvointiyhteiskuntakyselyä käsittelevässä jutussa oli kuvituksessa käytetty kiinnostavia kontrasteja: oltiin eksoottisessa talvipuutarhassa ja autiolla kylänraitilla (Yle 6.4.2012). Vastaavasti Seppo Kääriäisen haastattelu, joka liittyi Keskustan puoluejohtajakilpailuun, oli kuvitettu hyödyntäen hänen viehättävää mökkimiljöötään Iisalmella: politiikasta puhuttiin vanhan pirtin keinutuolissa, välillä piipahdettiin ulos kuvaamaan idyllistä pihapiiriä (MTV 2.4.2012). Esimerkkijutuissa aiheet olivat valtakunnallisia, mutta toteutuksessa oli päästy ja onnistuttu hyödyntämään alueellistamisen parhaita puolia: lopputuloksena kaksi maakuntarajoista piittaamatonta, kiinnostavaa juttua.

Alueelliset jutut sijoittivat yleensä lähetysten loppupuolelle. Tämä ei kuitenkaan näyttäisi olevan säännönmukaisuus, sillä toisaalta alueiden juttuja oli lähetyksissä myös aivan alussa. Tällä perusteella on siis tarpeetonta yleistää, että alueiden jutut olisivat aina uutishierarkian häntäpäässä. Ylellä pääuutislähetys on jaettu kahteen osaan välijuonnolla, jossa ankkuri kertoo, mitä lähetyksessä vielä on tulossa. Karkean arvioni mukaan aluejuttuja oli kuitenkin useimmiten jälkimmäisessä puoliskossa. Tämän

perustan kuitenkin arviooni, sillä aineistotaulukosta tätä ei voi päätellä muun muassa ulkomaan aineiston puuttumisesta johtuen. MTV:n Kymmenen uutisten rakenteesta tunnistettavin osuus on nimenomaan lähetyksen loppu. Viimeisen varsinaisen uutisen jälkeen ankkurit ja meteorologi tekevät katsauksen hetken kuluttua nähtävään säähän, jonka jälkeen lähetys päätetään kevennykseen. Ja kuten Tapani Pohjala totesi, alueilta löytyy kevennyksiin sopivia, hersyviä aiheita ja ihmisiä. MTV:n uutisissa alueellisuuksella on ainakin yksi, selkeä tehtävä: loppukevennyksen tuottaminen. Toisaalta on valitettavaa, että tämän vahvan, selkeästi tunnistettavan ja mieleenpainuvan elementin takia paljon erinomaista alueellista uutismateriaalia ”peittyi” mielikuvassa hassuttelun alle. Toisaalta MTV:n uutisista kuitenkin jää mieleen alueiden panos, kun taas Ylen 20.30-uutisissa samalla kaavalla tehdyt jutut sekoittuvat: lopulta lähetys on tasalaatuinen, mutta vivahteeton.

Viimeinen tutkimuskysymykseni koski eroja ja yhtäläisyyksiä Ylen ja MTV:n alueellisessa materiaalissa ja sen käytössä valtakunnallisessa lähetyksessä. Ensinnäkin, yhtäläisyyksiä oli tämän aineiston perusteella enemmän kuin eroavaisuuksia. Molemmilla kanavilla valtakunnan uutisten alueelliset uutisjutut käsittelivät hyvin pitkälti samoja aiheita, samanlaisella otteella ja samoin perustein valittuihin haastateltaviin nojaten. Aiheet olivat siis kevyemmästä päästä, mutta joukkoon mahtui paljon myös niin sanottuja oikeita uutisia. Aiheita käsiteltiin pääasiassa perinteisten uutisoppien mukaisesti, mutta MTV:llä oli tässä enemmän vaihtelua. Isoin yksittäinen tekijä oli jälleen kerran mainittuna kevennykset, joissa toimittajat heittäytyivät ja irrottautuivat uutisraameista lopullisesti. Eroa kanavien alueellisiin juttuihin ei löytynyt myöskään äänessä olevia ihmisiä vertailemalla: eniten haastateltiin vain ammattiroolissaan esiintyviä ihmisiä, mutta lisäksi ääneen pääsivät myös tavalliset ihmiset. Kadulta poimitut gallupit ja sivustakatsojien kommentit kuuluvat selkeästi aluetoimitusten ja -toimittajien työnkuvaan kotimaan toimituksia useammin.

Tämän tutkimuksen perusteella alueet tuottavat valtakunnan uutisiin laadukasta ja monipuolista uutismateriaalia, jota voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän sekä Ylellä että MTV:llä. Erityisesti maantieteellisesti ajateltuna koko maan kattamisessa on vielä parantamisen varaa: molempien yhtiöiden tavoite on palvella kaikkia ja tavoittaa koko Suomi, mutta tämän tutkimuksen mukaan susiraja todella on yhtä kuin uutisraja. Alueellisuuden tehtävä on värittää lähetystä ja tuoda siihen erilaisia ääniä ja näkökulmia.

Maakunnista tulee asiallisia ja laajaa yleisöä kiinnostavia uutisjuttuja. Parhaimmillaan alueellistaminen onnistuu tekemään valtakunnallisesta aiheesta ymmärrettävämmän ja samastuttavan. Valtakunnan uutisissa voitaisiin nykyistä enemmän hyödyntää maakuntien murteita, vivahteita ja paikalliskulttuuria. Vaarana on se, että aluetoimitukset ja toimittajat yrittävät lähtökohtaisesti tehdä ”valtakunnan näköisiä uutisia”, jolloin paikallisuus menettää lopulta merkityksensä.

10 LOPUKSI

Tutkimuksen lopuksi tarkastelen vielä saavuttamiani tuloksia ja niiden vastaavuutta tutkimuskysymyksiin. Lisäksi pohdin, kannattiko tätä aihetta ylipäänsä tutkia. Lopuksi arvioin vielä omaa työtäni ja siihen mahdollisesti vaikuttaneita seikkoja. Myös mahdollisia jatkotutkimusten aiheita voisi löytyä.

10.1 Vanhanaikaista vai sittenkin ajankohtaista?

Tämän tutkimuksen tekeminen puolsi paikkaansa, koska aihetta ei ole tarkasteltu käytännössä lainkaan. Kirjallisuutta aiheesta löytyy todella vähän, mikä osoittautui haasteeksi tutkimuksen taustatietoa ja aineistoa haaliessa.

Erityisesti tutkimusta tehdessä hämmästytti useasti se, miten vähän Ylen alueuutisista löytyy mainintoja kirjallisuudesta. Erilaisissa yhtiön puheissa alueellisuuden merkitystä on korostettu vuosikymmenten aikana jatkuvasti, mutta jokin ristiriita tässä mielestäni yhä on. Suuri osa saatavilla olevista Yle-teoksista on toki ajalta ennen alueellisten tv-uutisten alkua, mutta tuoreitakin esimerkkejä on. Esimerkiksi Pernaan (2009) yli 400-sivuinen opus Yleisradion televisiotaipaleen kehityksestä on hyvin kattava ja käsittelee uutisia viiden vuosikymmenen ajalta. Silti, alueuutisten alku ja kehitys 2000-luvulla ei ole saanut kirjasta edes yhtä lukua tai kappaletta. Alueellista uutishankintaa sivutaan kyllä ohimennen luvussa, jossa käsitellään lopullista STT:n palveluista luopumista (Perna 2009, 356-359). Aluetoimitukset mainitaan toisen kerran, kun kerrotaan kaupallisten medioiden kritiikistä Ylen nettiuutispalvelun kehittämistä kohtaan (Perna 2009, 365).

Myöskään opinnäytteitä tai tutkimuksia alueuutisista ei ole viime vuosina juuri tehty. Kuten tämän tekstin johdannossa jo todettiin, Ylen alueuutisten alkaessa 2000-luvun alussa aihetta käsiteltiin muutamissa graduissa, mutta esimerkiksi väitöskirjoihin alueellisuudesta tai maakunnallisuudesta ei ole ammennettu Hujasen (2000) jälkeen.

Toisaalta tutkimuksen aihe on ajankohtainen myös suomalaisessa mediakentässä tapahtuvien muutosten takia. Vuoden 2012 aikana useissa mediayhtiöissä on käyty läpi rankkoja yt-neuvotteluja ja henkilöstöä on vähennetty. Erityisesti maakunnalliset

sanomalehdet ovat olleet vaikeuksissa. Myös MTV Oy vähensi syksyn neuvottelukierroksella yli 30 työntekijää (MTV3.fi, 5.11.2012). Henkilöstön vähentämisen seurauksena näyttäisi useimmiten olevan toimintojen keskittämistä ja harvaan miehitettyjen yksiköiden lakkauttamista. Nähtäväksi jää esimerkiksi se, millaisia vaikutuksia jatkuvalla vyön kiristämällä on MTV3:n alueverkostoon.

Yleisradiolla tilanne näyttää tällä hetkellä jopa päinvastaiselta. Yhtiön rahoitusmallin selvittyä Ylellä on mahdollisuus vakauttaa tilanne ja keskittyä varsinaiseen tehtäväänsä, julkisen palvelun tiedonvälitykseen. Verorahoitus lisää mielestäni myös Ylen vastuuta sille laissa osoitetun tehtävän hoitamisesta entisestään: veronmaksajien rahoille täytyy tuottaa vastinetta, eli Ylen täytyy jatkossakin palvella ja tavoittaa koko kansa. Tämä tarkoittaa myös alueellisen uutispalvelun kehittämistä ja parempaa hyödyntämistä. Tämän tutkimuksen perusteella näyttäisi siltä, että alueellisten resurssien hyödyntäminen myös valtakunnallisessa uutisjakelussa voisi olla tehokkaampaa ja monipuolisempaa.

10.2 Tutkimuksen ja tulosten arviointia

Tämä tutkimus jakaantuu käytännössä kahteen osaan: aiemman tutkimuksen ja teoreettisen viitekehyksen koontiin sekä aineistoon pohjautuvaan tutkimukseen. Ensin mainitun osion kokoaminen osoittautui kohtuullisen haastavaksi, koska aiheeseen täysin sopivaa taustamateriaalia oli saatavilla niin vähän. Uskon kuitenkin keränneeni tämän kokoluokan tutkimukseen riittävästi taustaa ja ponnistus pohjaa.

Jälkimmäinen osio taas tuotti määrällisesti enemmän tietoa ja kiinnostavaa asiaa. Tein tutkimuksen edetessä ja aineistoa käsitellessäni useita rajauksia ja päätöksiä, jotka osaltaan vaikuttavat lopputulokseen. Esimerkiksi, jos aineistona olisi ollut jokin toinen kuukausi tai eri uutislähettykset, saattaisi muodostunut kuva olla erilainen. Siksi kaikkia tekstissä esittämiäni väitteitä täytyykin tarkastella niiden kontekstissa: juuri tähän aineistoon perustuvina, juuri tätä tapausta ja otantaa kuvaavina. Aineiston koko oli mielestäni sopivan laaja tähän tutkimukseen. Suurempi aineisto olisi vaatinut puhtaammin määrällistä käsittelyä, kun taas suppeampi otanta olisi toiminut laadullisen tutkimuksen aineistona.

Tutkimuksen lähtökohtaan, aihevalintaan ja kaikkiin päätöksiin osaltaan vaikuttivat omat intressini. Koska työskentelen itse Ylen aluetoimituksessa, oli luontevaa tutkia

itseä lähellä olevaa aihetta. Pyrin kaikissa ratkaisuihin tuomaan tämän kytköksen läpinäkyväksi, mutta paraskaan pyrkimys objektiivisuuteen ei koskaan ole täydellinen. Koska Ylen toimintakulttuuri on itselleni tutumpi kuin MTV:n, saattaa se näkyä jollakin tavalla tekstissä. Pyrin kuitenkin tietoisesti tasapuoliseen käsittelyyn ja koen onnistuneeni puolueettomuudessa niin aineiston käsittelyssä kuin sen tarkastelussakin. Sivumäärällisesti mitattuna olen tarkastellut Yleä MTV:tä kattavammin, mutta toisaalta Yleisradion historia on pidempi ja kirjallisuutta saatavilla enemmän. Kaikki johtopäätökset ovat kuitenkin omiani ja perustuvat päättämiini rajauksiin ja kysymyksiin.

Esitin tutkimuksen johdannossa kolme kysymystä, joihin tämän aineiston perusteella oli tarkoitus vastata. Tutkimustuloksia käsitelin aiemmin luvussa 9 ja se alaluvuissa, mutta tiivistän vielä vastaukseni muutamaan riviin. Ylittääkseen valtakunnallisen uutiskynnyksen, maakunnallisen jutun täytyy olla ”oikea uutinen”, mutta perinteistä tapaa ihmisläheisemmällä ja kiinnostavammalla tavalla toteutettu. Aihe voi käsitellä käytännössä mitä vain, mutta erityisesti kansaa puhuttavat ilmiöt ja maanläheiset puuhastelut ovat aluetoimitusten aiheita. Aluejuttujen merkitys valtakunnan lähetyskokonaisuudessa on tuoda siihen väriä, tavallisia ihmisiä ja elämän makua. Alueellisuuden erot Ylen ja MTV:n, eli julkisen palvelun ja kaupallisen kanavan, välillä näyttäisivät olevan melko vähäisiä. Ylellä jako perinteisten, asiallisten uutisten ja kevyiden juttujen välillä oli selkeämpi, MTV:llä puolestaan toteutuksessa oli käytetty enemmän mielikuvitusta ja ”siltä väliltä” olevia ratkaisuja. Kaupallisen kanavan kotimaan uutisissa alueellisuutta oli määrällisesti enemmän kuin julkisen palvelun uutisilla. Erityisesti Ylellä olisi siis parannettavaa alueellisuuden hyödyntämisessä, varsinkin kun verrataan yhtiöiden käytössä olevia toimitusresursseja.

Tämän aineiston perusteella oli siis mahdollista vastata asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Vastaukset olivat lopulta hieman erilaisia kuin olin ennakkoon odottanut. Esimerkiksi erot Ylen ja MTV:n välillä olivat pienempiä, kuin hypoteettisesti odotin. Lisäksi jutut ja aiheet olivat enemmän oikeita uutisia ja vähemmän hyväntuulista puuhastelua kuin oletin. Toisaalta osasin odottaa maantieteellistä hajontaa muun muassa Malmbergiin (2011) viitaten. Pääkaupunkikeskeisyys ja Lapin hajaedustus uutisissa vastasivat ennakkokäsitystäni.

10.3 Jatkotutkimuksen paikka

Kuten jo useasti todettu, alueellisuutta valtakunnallisissa uutisissa tai paikallisuutta yleensäkin on tutkittu esimerkiksi pro graduissa suhteellisesti hyvin vähän.

Jatkotutkimukselle olisi siis paikkansa ja erilaisia näkökulmia löytyisi alati muuttuvalta mediakentältä.

Tämän tutkimuksen aihetta voisi jalostaa laadullisempaan suuntaan ja keskittyä enemmän ja puhtaasti siihen, millaisia ovat valtakunnan uutisiin nousevat alueelliset jutut. Tällainen tutkimus perehtyisi yksityiskohtaisemmin juttujen sisältöön ja pieniin nyansseihin, jolloin myös otanta olisi pienempi. Laadullisella tutkimuksella voitaisiin esimerkiksi vertailla valtakunnan toimituksen ja aluetoimitusten samaa aihetta käsittelevien juttujen eroja ja yhtäläisyyksiä. Vertaileva laadullinen tutkimus tuottaisi lisää tietoa myös kaupallisen ja julkisen palvelun välisistä eroavaisuuksista.

Tähän tutkimukseen valitsin kahden yhtiön, Ylen ja MTV:n pääuutislähetykset.

Tulevissa tutkimuksissa tarkastelun kohteeksi voisi ottaa edellä mainittujen rinnalle tai niiden tilalle myös Sanoma-konserniin kuuluvat Nelosen uutiset. Helsingin Sanomien kanssa toimintansa yhdistäneen Nelosen toimitus on jo pienellä tekijäjoukolla tuottanut kilpailukykyisiä uutisia, joten on mielenkiintoista nähdä, miten korkealle kaupallinen kanava vielä uutiskisassa yltää. Profiilin nosto on ollut voimakasta jo ennen kuin ensimmäisiä, uudistettuja uutisia on vielä edes lähetetty. Nelosen uutisia olisi mielenkiintoista tarkastella alueellisuuden kannalta, sillä ainakin oman näkemykseni mukaan kanava on tähän saakka ollut vahvasti Helsinki-keskeinen. Ennalta voisi olettaa, että synkronoituminen Helsingin Sanomien kanssa ei toisi tähän asiaan muutosta.

Toisaalta viihteellinen Nelonen tavoittaa jo lähes 80 prosenttia suomalaisista (nelonenmedia.fi), joten kilpailua käydään myös Kehä Kolmosen ulkopuolella.

Tämä tutkimus herätti myös kysymyksiä muun muassa siitä, keitä alueellisissa jutuissa todellisuudessa oli äänessä: ketkä puhuvat maakuntien suulla? Tästä tutkimuksesta kävi ilmi se, että alueellisissa jutuissa puhuvat tavalliset ihmiset, mutta myös asiantuntijat. Verrattuna kotimaan juttuihin tavallisten ihmisten ääni kuului nimenomaan alueilta. Jatkossa tutkia voisi tarkemmin esimerkiksi sitä, keitä ja miksi uutisjutuissa todellisuudessa haastatellaan.

Jatkotutkimuksen paikka olisi tarjolla myös uutisten jatkuvan muutoksen takia. Mikäli uutiset ovat yhteiskunnan ja kulttuurin peili, kuten tavataan sanoa, muuttuu uutisten heijastama ajankuvakin koko ajan. Myös alueellisuus muuttaa muotoaan yhteiskunnan mukana. Radion ja television alkuaikoina paikallisuus tarkoitti katsauksia maaseudun ja sen ihmisten elämään. Sittenkin maalta on muutettu joukolla kaupunkeihin ja harvaan asuttujen seutujen näkyvyys valtakunnan uutisissa on heikentynyt, kun kaikki ”merkittävä” keskittyy. Ympyrät ovat jatkuvasti kasvaneet ja lokaalista siirrytty globaaliin. Kuitenkin Suomenkin kokoiseen maahan mahtuu erilaisia kulttuureja, tapoja olla ja elää, mielenkiintoisia tarinoita. Siksi valtakunnan uutisten pitäisi myös jatkossa heijastaa peilillään tarinoita nykypäivän Impivaaroista.

LÄHTEET

Haastattelut

Raisa Lehtivuori, Ylen alueellisen uutishankinnan päällikkö, puhelinhaastattelu 20.1.2012

Tapani Pohjala, MTV3: uutispäällikkö, puhelinhaastattelu 20.1.2012

Kirjallisuus

Berger, Arthur Asa (2010) *Media and Communication Research Methods. An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches. Second Edition.* Sage Publications, Los Angeles.

Casey, B., Casey, N., Calvert, B., French, L. & Lewis, J. (2002) *Television Studies. The Key Concepts.* Routledge: London.

Christensen, Christian (2001) *Public Service and Commercial Television News in Sweden: Ideas and Influences.* Faculty of the Graduate School of the University of Texas: Austin.

Galtung, Johan & Ruge, Mari (1965) *The Structure of Foreign News.* Teoksessa Tumber, Howard (1999) *News. A reader.* Oxford. University Press.

Hellman, Heikki (2012) *Koko illan ilo? Kolmoskanava ja television kaupallistuminen Suomessa.* Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.

Hossi, Laura (2004) *Ylen alueellista. Alueellista uutistyötä kolmen maakuntatoimituksen näkökulmasta.* Journalistiikan pro gradu -työ. Jyväskylän yliopisto.

Kirves, Kaisa (2000) *Yleisradion maakuntaradioiden uutiskriteerit.* Journalistiikan pro gradu -työ. Jyväskylän yliopisto.

Kokkonen, Esko (1998) *Alueutisten aika.* Yleisradio: Helsinki.

Kunelius, Risto (2009) *Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin.* WSOYpro Oy: Helsinki.

Lyytinen, Jaakko (2006) *Kun pöllö sai siivet.* MTV:n uutisten historia. Tammi: Helsinki.

Lyytinen, Jaakko (2007) *Tässä ne tulevat, Kymmenen uutiset.* Teoksessa Wiio, Juhani (toim.) *Television viisi vuosikymmentä.* Suomalaisen kirjallisuuden seura: Helsinki.

Malmberg, Sara (2011) *Täällä Sottungassa ollaan jo pitkään ihmetelty.* Paikallisuus Yleisradion pääuutislähetysten aiheissa. Journalistiikan proseminaari -työ. Jyväskylän yliopisto.

- Morley, David (2000) *Home Territories : Media, Mobility and Identity*. London: Routledge.
- Mäkiniemi, Laura (2008) *Pääseekö alueuutinen katsojaansa likelle? Ylen Hämeen uutiset ja 20.30 -uutiset vertailussa. Tiedotusopin pro gradu -työ. Tampereen yliopisto.*
- Nieminen, Hannu & Pantti, Mervi (2004) *Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Loki-kirjat: Helsinki.*
- Pantti, Mervi (2004) *Taistelu sydämistä ja mielistä: Stuart Hall ja kulttuurintutkimus. Teoksessa Mörä, Salovaara-Moring, Valtonen (toim.) Mediatutkimuksen vaeltava teoria. Gaudeamus: Helsinki.*
- Pernaa, Ville (2009) *Uutisista, hyvää iltaa. Ylen tv-uutiset ja yhteiskunta 1959-2009. Karttakeskus: Helsinki.*
- Pietilä, Veikko (1973) *Sisällön erittely. Gaudeamus: Helsinki.*
- Pietilä, Veikko (1995) *TV-uutisista, hyvää iltaa. Merkityksen ulottuvuudet televisiouutisjutuissa. Vastapaino: Tampere.*
- Rantala, Juho-Pekka (2007) *Uutistoiminnan synty. Innokkaiden amatöörien aika. Teoksessa Wiio, Juhani (toim.) Television viisi vuosikymmentä. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.*
- Rämet, Taija (2008) *Kovasta kärjestä koskettavaan loppuun. Yleisradion tv-uutisten sisällön hierarkia ja aihepiirien tehtävät uutislähetyksessä. Journalistiikan pro gradu -työ. Jyväskylän yliopisto.*
- Salmijärvi, Tiina (2001) *Alueellisten TV-uutislähetysten heijastama käsitys Keski-Suomen alueellisesta identiteetistä. Valtio-opin pro gradu -työ. Jyväskylän yliopisto.*
- Salokangas, Keijo (2001) *Yhdessä vai erikseen? Keski-Suomen alueellisten tv-uutisten ja Radio Keski-Suomen yhteistyön rakentaminen, toteuttaminen ja tulevaisuus sekä toimittajien asenteet yhteistyötä kohtaan. Journalistiikan pro gradu -työ. Jyväskylän yliopisto.*
- Salokangas, Raimo (1996) *Aikansa oloinen. Yleisradion historia 1949-1996. Yleisradio: Helsinki.*
- Salokangas, Raimo (1997) *Radio News. The Finnish News Agency and the Finnish Broadcasting Company. Nordicom Review 1/1997, p.123-131.*
- Salokangas, Raimo (2007) *Suomalainen televisiojärjestelmä. Julkisen palvelun ja kaupallisen television liitto. Teoksessa Wiio, Juhani (toim.) Television viisi vuosikymmentä. Suomalaisen kirjallisuuden seura: Helsinki.*

Shoemaker, Pamela (1991) Gatekeeping. Communication concepts 3. Sage Publications.

Sipola, Simo (1998) Lisää koskettavuutta – Miten käy uutisen? Teoksessa Kantola, A., Mörä, T. (toim.) Journalismia! Journalismia? WSOY: Helsinki.

Verkkolähteet

Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L., Himberg, T. (2008)
Menetelmäpolkuja humanisteille. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta.
<<http://www.jyu.fi/mehu>>. (Viitattu 1.12.2011)

Finnpanel, (2011). TV-mittaritutkimuksen tuloksia. Viikoittaiset tulokset. 50 katsotuinta
(kaikki kanavat, paras esityskerta) Viikko 47/2011.
<http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vko/top50p/viimeisin/>.(viitattu 1.12.2011)

MTV3 (2011) Yhtiön verkkosivut. <<http://www.mtvmedia.fi/mediat/?652332#section1>>
(viitattu 2.11.2011)

MTV3 (2012) Verkkouutinen 5.11.2012 yhtiön päättyneistä YT-neuvotteluista.
<http://www.mtv3.fi/uutiset/talous.shtml/mtvn-yt-neuvottelut-paatokseen---34-irtisanotaan/2012/11/1649933> (viitattu 2.12.2012)

Nelonen Media (2012) Yhtiön verkkosivut. <http://www.nelonenmedia.fi/kanavat-ja-sisalto/nelonen> (viitattu 3.12.2012)

Yle (2011) Yhtiön verkkosivut. <http://yle.fi/yleisradio/kanavat-ja-palvelut> (viitattu 1.12.2011)

LIIKTEET

Liite 1. Aineisto, Ylen uutiset 1.-30.4.2012

Päivä	Muoto	Aihe	Luokka	Paikka	Ote	Kuka/keitä
1.4.2012	I	Kiviniemi, Keskustan pj-kisa	1	kotimaa	4	Mari Kiviniemi, Väyrynen
1.4.2012	S	Keskustan pj-kisa	1	kotimaa	4	Väyrynen, Pekkarinen
1.4.2012	V	Keskustan pj-kisa	1	kotimaa	4	Riikka Uosukainen
1.4.2012	I	Pääsiäinen, aasivaellus	2	Helsinki	1	pappi, paikalla olia
1.4.2012	S	Virpojat liikenteessä	2	Sipoo	1	Pikku"noitia"
2.4.2012	I	Liikennekaos ja kolarit	3	Tampere	4	poliisi, virkamies
2.4.2012	I	Keskustan pj-kisa	1	kotimaa	4	Kiviniemi, PV, MP
2.4.2012	S	Finanssivalvonta	4	kotimaa	4	Finanssivalvonnan johtaja
2.4.2012	I	Accenture antaa kenkää	5	kotimaa	4	luottamusmies, ay-pomo
2.4.2012	I	Pressan kuvat seinällä	12	Kuopio	3	virkamies, sotilaspomo
2.4.2012	S	Pohjoisen teatterin ahdinko	6	Kemi	4	teatterinjohtaja
2.4.2012	I	Outi Heiskanen	10	kotimaa	3	Heiskanen
3.4.2012	I	Romanikerjäläiset Suomessa	1	kotimaa	4	Stubb, Romanian ulk.min
3.4.2012	I	Romanivirkamies Suomeen	1	kotimaa	4	Romaninainen, kunnanjoht.
3.4.2012	V	Taloussennusteet	4	kotimaa	4	toimittaja esittelee
3.4.2012	I	Suom.pato Laosiin joella	7	kotimaa	4	luontotiedottaja, virkamies
3.4.2012	I	RKP:n pj-kisa	1	kotimaa	4	Henriksson, Haglund
3.4.2012	I	Saamelaiskäräjien avaus	1	Inari	4	Niinistö, saam.päällikkö
3.4.2012	I	Renkaat ja katupöly	3	kotimaa	4	taviksia, trafiri joht, tutkija
4.4.2012	I	Romanikerjäläislapse	9	Helsinki	4	virkamies, romaneja
4.4.2012	I	Wallinin asuntokaupat	11	Turku	4	Wallin, ÅboAkad.tj
4.4.2012	I	Haglund mukaan rkp:n pj-kisaan	1	kotimaa	4	Haglund
4.4.2012	I	Valtion säästökuuri	4	kotimaa	4	virkamies, kansanedustaja, Katainen
4.4.2012	I	Lampaanlihan tuotanto	5	Helsinki/Laukaa	4	lihayrittäjä, lampuri
5.4.2012	I	Wallinin asuntokauppoja ei tutkita	11	kotimaa/Turku	4	oikeuskansleri, poliisi, virkamies
5.4.2012	I	Järjestöt vast.valtion metsäkaupat	7	Sipoo	3	kalastaja, luonnonsuojelija, metsäpomo
5.4.2012	I	Pankit kisaavat talletuksista	4	kotimaa	4	pankkineuvoja, toimitusjohtaja
5.4.2012	I	Autoilun hinta	3	Helsinki	3	taviksia, tilastoasiat.
6.4.2012	I	Kysely hyvinvointiyhteiskunnasta	13	Helsinki/Liekksa	4	taviksia, professori
6.4.2012	S	Poliisille lisärahaa	1	kotimaa	4	Päivi Räsänen
6.4.2012	S	Pääsiäisnäytelmä, ristin tie	2	Porvoo	3	Näytelmän tuottaja, tavis
6.4.2012	I	Kysely:ilmainen joukkoliikenne	3	Helsinki	3	HSL:n tj, taviksia
7.4.2012	I	Palkitsemikäytännöt yrityksissä	4	kotimaa	4	toimihenkilö, toimari, toimari
7.4.2012	S	HäKen pilasoittoihin rangaistus?	1	kotimaa	4	HäKe-johtaja
7.4.2012	I	Kukkakaupan nykytila	4	Helsinki	2	asiakas, prisma-kauppias, floristi
7.4.2012	S	Lankalauuntain kokkoja poltetaan	2	Helsinki	3	"trulleja ja pikkunoiita"
8.4.2012	I	Lestadiolainen naispappi	10	Lieto	3	Mari Leppänen, pappi
8.4.2012	I	Ulkoilua rinteessä ja vesillä	8	Sipoo	1	lapsia, taviksia
9.4.2012	I	Puukauppa käy vilkkaana	4	Ähtäri, Laihia	4	metsäjohtaja, metsän omistaja
9.4.2012	S	PAM ja kesäharjoittelijat	5	kotimaa	4	PAMin pj, Kaupan liiton toimari
9.4.2012	I	Pääsiäisen paluuliikenne	3	kotimaa/ Vantaa	3	Autoliiton mies, taviksia matkalla
10.4.2012	I	Maailmantalouden vaikeudet	4	kotimaa	4	ETLA:n tutkija, tutkimusjohtaja
10.4.2012	I	Miehet työtömyyden kurimuksessa	5	kotimaa	4	yliaktuaari
10.4.2012	I	Sipiä Keskustan pj-kisaan	1	kotimaa	4	Juha Sipilä, Juha Rehula
10.4.2012	S	Yle-vero eduskunnan käsittelyssä	1	kotimaa	4	Piia Viitanen, Ben zycovitc
11.4.2012	I	Finnair antoi kenkää, ulosmarssi	5	kotimaa	4	työntekijä, toimitusjohtaja, liiton pj, pääluottis
11.4.2012	I	eduskunta, työurien pidennys	1	kotimaa	4	Katainen, Ihalainen
11.4.2012	S	Hallitus tilille budjetista	1	kotimaa	4	kesk.kans.ed Tiilikainen, Urpilainen
12.4.2012	S	Nokian kurssi jatko putoamista	4	kotimaa	4	toimittaja esittelee
12.4.2012	V	Nokian kohtalo	4	kotimaa	4	ETLA:n tutkija
12.4.2012	I	Persu-avustajan hihamerkki-kohu	1	kotimaa	4	Ruohonen-Lerner, Hirvisaari
12.4.2012	S	Puumala Keskustan pj-kisaan	1	kotimaa	4	Tuomo Puumala
12.4.2012	I	Jätteenmaki: Kiviniemi teki oikein	1	kotimaa	4	Jätteenmaki
13.4.2012	I	Suomalaisproffaa epäillään vakoilusta	11	kotimaa	4	Ahtisaari
13.4.2012	S	Suomalaisproffaa epäillään vakoilusta	11	kotimaa	4	rikosoiik.professori
13.4.2012	I	kuntaudistuslausunnot	1	Hanko	4	valtuuston pj, Virkkunen, kuntaliiton vara-tj
13.4.2012	I	Selvitys kumoo tuulivoiman esteet	1	kotimaa	4	selvitysmies Tarasti, ministeri Häkämies
13.4.2012	I	Titanicilta selvinneiden jälkeläiset	9	kotimaa	3	tavis, tutkija,
14.4.2012	I	SYKEN tutkimukset Venäjällä	7	kotimaa	4	SYKEN johtaja
14.4.2012	I	Vanhanen: eläkeikä hallitukselle	1	kotimaa	4	Matti Vanhanen, Lauri Ihalainen
14.4.2012	I	Juoksukoulut suosittuja	8	Helsinki/Espoo	1	juoksukouluttaja, harrastaja
14.4.2012	I	MM-kisoihin valmistaudutaan jo	8	Helsinki	1	taviksia, kisasihteeri, kokki, hotellipomo
15.4.2012	I	Eläkesäästäminen vähenee	4	kotimaa	3	Piia-Noora Kauppi, ministeriön virkamies
15.4.2012	S	Venäjällä pidätetty tutkija	1	kotimaa	4	Jyrki Katainen
15.4.2012	I	Koskimelontatapahtuma	8	Helsinki	1	taviksia, järjestäjä, kilpailija, lapsi

16.4.2012	I	Pressa ja ulk.as.valiokunta lähentyvät	1	kotimaa	4	Niinistö, Soini, Salolainen
16.4.2012	I	Persut kiistelevät avustajan asemasta	1	kotimaa	4	Putkonen(PS), Soini
16.4.2012	I	Guggenheim-päätös siirtyä	6	Helsinki	4	kaupjoht.Pajunen, valtuutetut sd. ja vihr.
16.4.2012	I	Wahlroos:demokratiaa rajattava	10	kotimaa	3	Björn Wahlroos
16.4.2012	I	Suomi pyytää selvitystä tutkijan pidät	1	kotimaa	4	UM:n päälikkö, projektijoht.
16.4.2012	I	Romanien terveydenhoito mietityttää	13	Helsinki	4	Diak.lait.johtaja, päiväkesk.työntekijä, tervasemien johtaja
17.4.2012	I	Persut erottivat Hirvisaaren	1	kotimaa	4	Soini, Hirvisaari
17.4.2012	I	Perheiden hyvinvointi, perhesurmat	13	kotimaa	4	dosentti, professori, tavitsainen
17.4.2012	I	Kuntien terveyspalveluiden uudistus	1	Helsinki	4	tavitsainen, sosiaali johtaja, sosiaali-ry-sihteeri
17.4.2012	I	Ikäihmisten perhehoito	9	Hankasalmi	4	perhehoitaja, kehittämisspäälikkö, mummo
18.4.2012	I	Vaalirahajutussa tuomioita	1	kotimaa	4	Kanerva, apulaisvaltak.syyt., professori
18.4.2012	V	Vaaliraha-jupakan selvittelyä	1	kotimaa	4	politiikan toimittaja (studiossa) proffa (satku), Merisalo
18.4.2012	I	Kokoomus luottaa Kanervaan yhä	1	kotimaa	4	Katainen, Tiitinen, Soini
18.4.2012	I	Presidentti kommentoi Ruotsista	1	kotimaa	3	Niinistö
18.4.2012	S	Virkamiesten palkat ja korvaukset	1	kotimaa	4	Pekkarinen
18.4.2012	I	Kuntauudistuksen aikataulu epäilyttää	1	kotimaa	4	Feldt-Ranta, Virkkunen, Tölli
19.4.2012	I	Nokian tulos romahti	4	Espoo / kotimaa	4	talousjohtaja, toimitusjohtaja
19.4.2012	I	Nokiaa mietitään tulevaa	4	kotimaa	4	analytikko, seniorianalytikko
19.4.2012	I	Vanhuspalvelulaki kuohuttaa	1	kotimaa	4	kansanedustaja x3, Guzenina,
19.4.2012	I	Lugajoen tutkija kertoo tapahtumista	10	kotimaa	4	SYKE:n johtaja, tutkija,
19.4.2012	I	Ruokahävikki kotikeittiöistä	9	kotimaa	3	tavitsainen, MTT:n tutkija,
20.4.2012	I	Suurlähetystöjen rekrytoinnit	5	kotimaa	4	työök.proffa,
20.4.2012	I	Keskusta kaipaa naisia pj-kisaan	1	kotimaa	4	Elsi Katainen, Kääriäinen, Vehviläinen, S-L Anttila
20.4.2012	I	Kulttuurin rahoitus uusiksi	6	kotimaa/Savonlinna	4	Arhinmäki,
20.4.2012	I	Muistisairauksien ehkäisy	13	kotimaa	4	tavitsainen, dosentti,
20.4.2012	I	Shakkimestari politikoi pelin lomassa	1	kotimaa/ Helsinki	3	tavisnuori, Garri Kasparov
21.4.2012	I	Persut havittelevat kuntavaalivoittoa	1	kotimaa	4	Soini
21.4.2012	I	Kauppakeskustömaa motarilla	4	Hämeenlinna	4	asukasyhdistys-pj, projektipäällikkö, tavix2
21.4.2012	I	Raiskauskustelu kuumentaa netissä	11	Helsinki	4	nettipoliisi
22.4.2012	S	Venäjä arvostelee Luga-tutkijaa	1	kotimaa	4	SYKE:n pääjohtaja
22.4.2012	I	Nettipankkeja ryöstetty usein	11	kotimaa	4	rikoskomisario, OP-Pohjolan johtaja,
22.4.2012	I	Politiikot ja perhesyyt	9	kotimaa	4	Wallin, poliit.hist.tutkija
22.4.2012	I	Kevään lämpö innosti touhuiluun	8	Helsinki	1	tavitseneilijöitä, siirtolapuutarhuri, nuori
22.4.2012	I	Kanerva jättää maakuntahallituksen	1	Turku	4	Ilkka Kanerva
23.4.2012	S	Nieminen ulos Veikkauksen hallit.	1	kotimaa	4	hallituksen pj Siimes
23.4.2012	S	Äidin koulutus, lasten hyvinvointi	13	kotimaa	4	prof-yliääkäri, kehittämisspäälikkö
23.4.2012	S	Ylen uudet verkkosivut esittelyssä	14	kotimaa	2	Nettipäällikkö
23.4.2012	I	Naisartistit valtaavat hititlistat	6	kotimaa	1	Jippu, YleX-musapäällikkö
23.4.2012	S	Rollari-baletti gaalassa	6	Lappeenranta	3	gaalan taiteellinen johtaja
24.4.2012	I	Oppositioita välikysymys eurokriisistä	1	kotimaa	4	kansanedustaja x5, Urpilainen, Katainen
24.4.2012	S	Persujen toimistokaupat	1	kotimaa	4	tukisäätiön pj Vistbacka
24.4.2012	I	Kaunisto mukaan keskustan pj-kisaan	1	kotimaa	4	Timo Kaunisto
24.4.2012	S	Oikiluodon rakennus viivästyy	4	kotimaa	4	Teollisuuden Voima -pomo
24.4.2012	I	Suomalaiset kovia hukkamaan tavaraa	2	kotimaa/Helsinki/Vantaa	3	löytötavarapisteiden tj, komisario
24.4.2012	I	Roskaamisesta dokumentti	14	Helsinki	3	ohjaaja, data-analytikko, tavix x4,
25.4.2012	I	Niinistö vierailulla Virossa	1	kotimaa	3	Viron presidentti, Niinistö
25.4.2012	S	Mielipiteitä EU:n raha-asioista	4	Tampere	4	Taviksia x3
25.4.2012	I	SDP etsii puoluesihteeriä kiivaasti	1	kotimaa	4	edusk.ryhmän pj Backman, Jugner
25.4.2012	I	IT-ala etsii mamu-osaajia	5	kotimaa	4	romanialainen työntekijä, toimari, hallitusneuvos
25.4.2012	I	Mamu-nuorilla syrjäytymisriski	9	kotimaa	4	tutkija, työministeri Ihalainen
25.4.2012	I	Seksivalistusvideo närkästyttää	13	Vantaa	4	nuoria x2, opettaja, Vanhempainliiton toimjoht.
25.4.2012	S	Isät erolasten asialla	9	kotimaa	3	yhdistyksen pj,
25.4.2012	I	Performanssia kadulla	7	Helsinki	2	taiteilija x3
26.4.2012	I	PV ottaa uutta kalustoa käyttöön	13	Mikkeli	4	majuri, everstiluutnantti, eversti
26.4.2012	I	Eläkerahastot sijoittavat ydinaseisiin	4	kotimaa	4	tutkija, vast.sijoit.päälikkö x2, europarlamentaarikko
26.4.2012	I	Varkauden puukotus järkytti	11	Varkaus	4	taviksia x3, rikoskomisario,
26.4.2012	S	Suomessa vaikea päästä hoitoon	13	kotimaa	4	mielenterv.seuran kehitysjohtaja
26.4.2012	I	Viranomaisia kritisoidaan Talvivaara	1	Sotkamo	4	piensijoittaja, mielenosoittaja x2, professori, kaivospäälikkö
26.4.2012	I	Kanerva jatkaa eduskunnassa	1	kotimaa	4	Kanerva, edkunryh.pj Vapaavuori,
26.4.2012	S	Kokoomuksen kannanotto ihmetyttää	1	kotimaa	4	apulaisvaltakunnansyöttäjä Kalske
27.4.2012	I	Pekkarinen vetäytyi pk-kisasta	1	kotimaa/Lapua/Ilmajoki	4	Mauri Pekkarinen, Paavo Väyrynen, taviksia x2
27.4.2012	S	Kanerva-tapauksen jauhantaa	1	kotimaa	4	Vapaavuori
27.4.2012	I	Valta keskittyy kunnissa ja valtiolla	1	kotimaa	4	kansanedustaja, Virkkunen, Kesk.puoluesihteeri
27.4.2012	I	Suomi sai Kreikalta velkarahaa	4	kotimaa	4	Urpilainen, korkosijoitusjohtaja,
27.4.2012	S	Finnair kustannusahdingossa	4	kotimaa	4	toimari
27.4.2012	I	Suomalainen jazz löytynyt yleisön	6	kotimaa	2	saksofonisti, rumpali
28.4.2012	I	Kesk. pj-ehdokkaat esiteltiin väelle	1	kotimaa	4	Pekkarinen, Laaninen, 2x jäsen
28.4.2012	S	Kokoomuksen tuki kanervalle	1	kotimaa	4	Ben Zyscovich
28.4.2012	I	Läpinäkyv.säätiöiden vaalituikiin	1	kotimaa	3	Kyösti Kakkonen, yhdistys-rekist.päälikkö
28.4.2012	S	Talvivaarasta löytyi kuolleita lintuja	7	Sotkamo	4	tutkija SYKE, Kainuun ELY:n virkamies
29.4.2012	I	Puolueiden kannatusluvut	1	kotimaa	3	tavis, tutkimusjohtaja, Ruohonen-Lerner,
29.4.2012	I	Pot.tiet.järj. kansvälistä kisaa	4	Helsinki	4	osasonlääkäri, hallintoyliääkäri, julkhall.ICT-johtaja
29.4.2012	I	Mielenosoitus petokorvauksista	2	Savukoski	4	2x poronmistaja
29.4.2012	I	Purjehdusharrastus vetää	8	Espoo	2	koordinaattori, purjehduksenohjaaja, nuori purjehtija
30.4.2012	I	Vakuussopimusten julkaisua vaaditaan	1	kotimaa	4	kansanedustaja x2
30.4.2012	I	Talvivaara alkaa hätistää lintuja	7	Sotkamo	4	kest.keh.johtaja, ympäristöministeri
30.4.2012	Suora	Vapun viettoa	8	Helsinki	1	Vapputanssien järjestäjä
30.4.2012	I	Opiskelijoiden vappukaste	8	Joensuu	1	4 opiskelijaa
30.4.2012	I	Vappupallot on iso bisnes	4	kotimaa	1	lapsi x2, ilmapallotoimari,
30.4.2012	I	Suomalainen draama ei myy	6	kotimaa	2	käsikirj-ohjaaja, Yle Draaman päälikkö
30.4.2012	S	Tulvahuippu yllätti Pohjanmaalla	7	Kiiminki	4	palesimies

Liite 2. Aineisto, MTV3:n uutiset 1.-30.4.2012

Päivä	Muoto	Aihe	Luokka	Paikka	Ote	Kuka/keitä
1.4.2012	I	Kiviniemi, Keskustan pj-kisa	1	kotimaa	4	Mari Kiviniemi, Väyrynen
1.4.2012	V	Keskustan pj-kisa	1	kotimaa	4	Timo Haapala
1.4.2012	I	Brunssien suosio kasvaa	2	Helsinki	2	ravintoloitsija, kaupunkilaisia
1.4.2012	K	Aasikulkue	2	Helsinki	1	"Jeesus", lapsi
2.4.2012	I	Liikennekaaos ja kolarit	3	Tampere	4	Palomestari, taksikuski
2.4.2012	V	Liikenne ja sää	4	kotimaa	4	Pekka Pouta
2.4.2012	I	Keskustan pj-kisa	1	kotimaa	4	Kiviniemi, Laaninen
2.4.2012	I	Kääriäisen näkemys pj-kisaan	1	lialmi	4	Seppo Kääriäinen
2.4.2012	I	Kouluturvallisuus, kamerat	2	Mikkeli	4	rehtori, rehtori-pj
2.4.2012	S	Finanssivalvonta	4	kotimaa	4	Finanssivalvonnan johtaja
2.4.2012	K	Vanha mylly pyöri yhä	2	Joutsenkoski, Ylämaa	2	mylläri
3.4.2012	I	Romanivirkamies Suomeen	1	kotimaa	4	Stubb
3.4.2012	I	Romanin rikollisina	11	Helsinki	4	baariyrittäjä, poliisi
3.4.2012	I	Talvivaaran uraanilupa	1	Sotkamo	4	johtaja, kunnallispol., virkamies
3.4.2012	I	Saamelaiskäräjien avaus	1	Inari	4	saam.puhjoht., Niinistö
3.4.2012	K	Kanaharrastus	8	Nivala	2	harrastaja
4.4.2012	I	Wallinin asuntokaupat	11	Turku	4	Wallin.poliisi
4.4.2012	I	Eurobondit, EU:n talouskuri	4	kotimaa	4	Olli Rehn
4.4.2012	S	Valtion säästökuuri	4	kotimaa	4	Mika Lintilä, kansanedustaja
4.4.2012	I	Venäjältä vapautettu susia	7	kotimaa	4	ministeriön virkamies, mielenosoittajia
4.4.2012	I	Tampere Suomen paras kaupunki	9	Tampere	3	kaupunkilaisia
4.4.2012	I	Konsertti kirkossa	6	Vantaa	3	kapellimestari, sopraano
4.4.2012	K	Lounasdisco tanssittaa	2	Jyväskylä	1	taviksia, dj
5.4.2012	I	Pikavippejä rajoitetaan rankasti	1	kotimaa	4	toimjoht, pienlainayhdistys
5.4.2012	I	Sairausloman palkkausrajotus	13	kotimaa	4	ylliääkäri, asiantuntijalääkäri
5.4.2012	I	Allegron markkinointi	3	Helsinki/Pietari	4	VR-pomo, veturinkuljettaja, matkustaja
5.4.2012	S	80v. Alko saa hyvää palautetta	2	kotimaa	3	taviksia
5.4.2012	I	Veteraanien urheilukisat	2	Jyväskylä	2	urheilijoita, vanhin 93v.
5.4.2012	K	Pääsiäistietouden testaus	8	Helsinki	1	taviksia
6.4.2012	I	Pedofiilin uhrin tarina	10	Helsinki	4	Nainen (anon.), varatuomari
6.4.2012	I	Dokumentti 90-l.lamasta	14	kotimaa	4	silloisia pankkijehuja
6.4.2012	I	Karmeliittaluostarin pääsiäinen	2	Helsinki	2	nunna Hannele
6.4.2012	I	Pääsiäsnäytelmä, ristin tie	6	Porvoo	3	käsikirjoittaja, näyttelijä, työryhmän pj
6.4.2012	I	Pysähtykö kevään eteneminen?	7	Lohja	3	Tutkija, isä ja poika
6.4.2012	K	Pääsiäismunien maalaustyylit	2	kotimaa/Saksa	1	saksalainen ja suomalainen martha
7.4.2012	I	PK-seudun vuokrat haittavat muuttoa	9	Imatra/Helsinki	4	tavis, Vuokraturvun tj, professori
7.4.2012	I	Dokumentti: liikepankkien synty	14	kotimaa	4	pankkijehuja
7.4.2012	I	Pääsiäisäskokot roihuavat	2	Kaustinen	1	taviksia, "trulleja"
8.4.2012	I	Helsinki juhlii designia	6	Helsinki	2	arkkitehti, toiminnanjohtaja, ohjelmajoht.
8.4.2012	I	Ortodoksien pääsiäisen viettoa	2	Läyliäinen	3	lapsia, tavis
9.4.2012	I	Kysely: kauppa liian keskittyntä	4	kotimaa	4	Kaupan liiton toimari, taviksia
9.4.2012	S	Manner ei keskustan pj-kisaan	1	kotimaa	4	Riikka Manner
9.4.2012	K	Päiväkotilapset kirkkokierroksella	9	Turku	1	Lapsia
10.4.2012	I	Aselain porsaanreiät tukitaan	1	kotimaa	4	tietosuojavaltuutettu, Päivi Räsänen
10.4.2012	S	Lentäjät hermostuivat vuokratyöhön	5	kotimaa	4	liiton pj.
10.4.2012	I	Salkkareista kauhuelokuva	6	kotimaa	2	tuottaja, näyttelijä, elokuvasaatiön pomo
10.4.2012	K	Portsari kauppakeskuksessa	2	Muurame/Jyväskylä	1	tavis, "porttiteeri" Hanna Salminen
11.4.2012	I	Nokian kurssi romahti	4	kotimaa	4	analytiikko
11.4.2012	S	Finnair antoi kenkää, ulosmarssi	5	kotimaa	4	operat.johtaja, liiton pj
11.4.2012	S	Aasiassa maanjäristys, selitys	7	kotimaa	4	seismologi
11.4.2012	I	Keskusta kritisoi hallitusta budjetista	1	kotimaa	4	Tiilikainen, Ihalainen, Oinonen, Urpilainen
11.4.2012	I	Luonnontiet. museo rahapulassa	6	Helsinki	4	museonjohtaja, ministeriön joht, vararehtori
11.4.2012	S	Kaksi kuoli pienkoneen pudottua	11	Rääkkylä	4	uutisankkuri
11.4.2012	K	My Little Pony -fanit	2	Tampere	1	fanit Kristian ja Outi
12.4.2012	V	Nokia ei enää suurin	4	kotimaa	4	Hannu Rauhala analytiikko
12.4.2012	S	Persu-avustajan hihamerkki-kohu	1	kotimaa	4	Ruohonen-Lerner
12.4.2012	I	Melanooman hoito uusiksi	13	kotimaa	3	taviksia, erikoislääkäri
12.4.2012	I	Kansallisteatterissa "crossmediaa"	6	kotimaa	2	ohjaaja, Peter Franzen, Oona Kamu
12.4.2012	I	Titanicilta pelastunut kertoo	10	Veteli	4	pelastuneen jälkeläinen
12.4.2012	K	Pääkaupunki juhli 200v.	2	Helsinki	3	taviksia, Turun kj, Tukholman pormestari
13.4.2012	I	Vakoilusta syytetty proffa kiistää	11	kotimaa	4	Tiedpalv.pomo, Supon päällikkö, tutkija
13.4.2012	S	Metrojen automatisointia pohditaan	3	Helsinki/Espoo	4	ap.kaupunginjohtaja
13.4.2012	I	Helsingissä paljastui perhesurma	11	Helsinki	4	komisario
13.4.2012	I	Selvitys kumoo tuulivoiman esteet	1	kotimaa	4	selvitysmies, Kyllönen, Pekkarinen, Kiuru
13.4.2012	K	Kevät on erikoispyöräilyn aikaa	2	Kokkola	1	pyörämies x2
14.4.2012	I	Perhesurman selvittely jatkuu	11	Helsinki	4	komisario
14.4.2012	I	Kaksi loukkaantui jengiammuskelussa	11	Helsinki	4	komisario
14.4.2012	I	Työllistymisbonus käyttöön	5	Kokkola	4	metallimies, työnhakija, rekryneuvoja
14.4.2012	K	Amatöörikköjen kannel-ryhmä	8	Kouvola	1	kanteleuusikoita
15.4.2012	S	Venäjällä pidätetty tutkija	1	kotimaa	4	Jyrki Katainen
15.4.2012	S	Metroa ei automatisoidakaan	3	Helsinki	4	HKL:n toimari

16.4.2012	I	Tutkijan pidätyksestä nootti Venäjälle	1	kotimaa	4	ulkmin.päällikkö, projektin johtaja, SYKE johtaja
16.4.2012	I	Romanit asettuneet aloilleen	9	Pietarsaari	3	vuokra-asuntoväittäjä, tavis-tukihenkilöx2
16.4.2012	I	Osuuskaupan oudot tonttikaupat	4	Tuusula	4	ent.kiinteistöjohtaja,
16.4.2012	I	Wahlroos:Guggenheim ja muut	10	kotimaa	3	Björn Wahlroos
16.4.2012	S	Guggenheim-päätös siirtyy	6	Helsinki	4	2 kaup.valtuutettua
17.4.2012	I	Pörssi-klubilla ei näy naisia	8	Helsinki	3	klubin johtaja, varapj.
17.4.2012	I	Persut erottivat Hirvisaaren	1	kotimaa	4	Soini
17.4.2012	I	HOK-elannon tonttikauppoja tutkitaan	4	Tuusula	4	yrittäjä/valtuutettu, kunnanjohtaja
17.4.2012	I	Puhdistus oopperaversiona	6	kotimaa	2	sopraano, ohjaaja, säveltäjä, Oksanen
17.4.2012	K	Suomalaiset huippuja pellehypyissä	8	Turku	1	2 pelaää
18.4.2012	I	Vaalirahajutussa tuomioita	1	kotimaa	3	Kanerva, Merisalo
18.4.2012	I	Lahjustuomitut kommentoivat	1	kotimaa	4	Kanerva, Katainen, Vapaavuori, Tiitinen
18.4.2012	S	Presidentti kommentoi Ruotsista	1	kotimaa	4	Niinistö
18.4.2012	V	Rikosproffa kommentoi tuomioita	1	kotimaa	4	rikosoik.professori
18.4.2012	I	Toimareiden bonukset valtionyhtiöissä	4	kotimaa	4	Solidiumin toimari, Heidi Hautala,
18.4.2012	I	Kiista työurien pidentämisestä jatkuu	1	kotimaa	4	EK:n lakiasiainjohtaja, finanssineuvos,
18.4.2012	K	Ravintola tarjoaa "viimeisiä aterioita"	2	Kuopio	1	kokkiopiskelija x2, asiakas
19.4.2012	I	Nokian tulos romahti	4	kotimaa	4	toimitusjohtaja, talousjohtaja
19.4.2012	V	Nokian tulevaisuus	4	kotimaa	4	Tutkija
19.4.2012	I	Vanhuspalvelulaki kuohuttaa	1	kotimaa	3	Guzenina, SuPerin pj,
19.4.2012	S	Vanhuspalvelulaki kuohuttaa	1	kotimaa	4	2x kansanedustaja, Guzenina
19.4.2012	I	Lugajoen tutkija kertoo tapahtumista	10	kotimaa	4	tutkija Knuutila
20.4.2012	I	Kotitalouden ostavat Nokkia	4	kotimaa	4	Osakesäästäjien keskusliiton ukkoja x4,
20.4.2012	I	Uutiset testaa: alaikäinen saa viinaa	14	Helsinki	3	Valviran päällikkö, PAM:n nainen,
20.4.2012	I	MM-kisoihin saa vielä lippuja	8	kotimaa	2	Kisojen pääsihteeri, MTV Median pomo
20.4.2012	K	Horsebic sopii hevoshulluille	8	Tampere	1	lajin kehittäjä, tavisjumbppaaja
21.4.2012	I	Persut hakevat kuntajytkyä	2	kotimaa	4	Soini
21.4.2012	I	Lintsi houkuttelee aikuisia	8	Helsinki	2	kaupallinen joht, ravintoloitsija, tavisaikuinen, nuoria
22.4.2012	S	Ranskalaiset äänestivät Suomessa	1	kotimaa	4	taviksia x2
22.4.2012	I	Raja-asemat vähenevät idässä	1	Kitee	4	palopäällikkö, vartiupseeri, eläkeläisrajavartija
22.4.2012	K	Lasten raamattukisa	9	Helsinki	3	koululaisia x4
23.4.2012	I	Oppivelvollisuutta pitäisi jatkaa	1	kotimaa	4	OM Gustafsson, SAK: keh.it.joht, EK:n joht, OAJ:n pj
23.4.2012	I	Kanerva jättää maakuntahallituksen	1	Turku	4	Ilkka Kanerva, maakuntajohtaja
23.4.2012	I	Hotellit nettoavat MM-kisoista	4	kotimaa/Helsinki	4	kansiksen tohtori, hotellipomo
23.4.2012	I	Veikkauksen toimari lopettaa	1	kotimaa	4	hallituksen pj Siimes
23.4.2012	S	Muuttolintuja saapuu Suomeen	7	kotimaa	2	BirdLife-tiedottaja
23.4.2012	K	Postiautosta tuli taidepaku	2	Helsinki	1	kuvataiteilija
24.4.2012	I	Design- piratismia netissä	2	kotimaa	4	toiminnanjohtaja (ornamo) tj, Artek, asianajaja
24.4.2012	I	PK-yritykset halpamaissa, maine	4	kotimaa	4	tj Stora Enso, johtaja VTT, asiamies,
24.4.2012	I	Kaunisto mukaan keskustan pj-kisaan	1	kotimaa	4	Kaunisto,
24.4.2012	I	4G-verkot leviävät hitaasti	1	kotimaa	4	Krista Kiuru, Sonera-pomo
24.4.2012	I	Pitkäaikaistyöttömyys lisääntyy	5	Jämsä	4	tavisnainen, TE-toimistonjohtaja
24.4.2012	I	Länsimetron louhinta etenee	3	Helsinki	4	toimitusjohtaja
24.4.2012	S	Poliisi synää mopojen melua	3	kotimaa	4	ylikonstaapeli
25.4.2012	I	Ollila kiistää Nokian fuusion	4	kotimaa	4	Ollila,
25.4.2012	S	Tuntematon puukotti naisen kadulla	11	Varkaus	4	rikoskomisario
25.4.2012	I	Oikeudessa 19vuotta vanha murha	11	Tampere	4	asianajaja x2, syyttäjä
25.4.2012	I	April Jazz -tapahtuma alkoi	6	Espoo	2	Jazz-laulajatar
25.4.2012	I	Toivo-vauvalla on 15 isovanhemmaa	9	Lohtaja	1	mummoja ja pappoja
26.4.2012	I	Varkauden puukotus järkytti	11	Varkaus	4	nuoria x2, taviksia x3, rikoskomisario,
26.4.2012	I	Murhat kertovat yhteiskunnasta	11	kotimaa	4	mieltern kesk.liiton toimijoht, ylilääkäri, kansanedustaja
26.4.2012	S	Hallituksen osanotto omaisille	1	kotimaa	4	Katainen
26.4.2012	I	Taksit rikkovat työaikalakeja	5	kotimaa	3	liik.min Kyllönen
26.4.2012	I	Fortum ei lämpene tuulivoimalle	4	kotimaa	4	toimari
26.4.2012	I	PV ottaa uutta kalustoa käyttöön	12	Mikkeli	4	majuri, eversti, everstiluutnantti
26.4.2012	I	Kanerva jatkaa eduskunnassa	1	kotimaa	4	Vapaavuori, Kanerva
26.4.2012	S	Mertaranta kertoo urastaan	10	kotimaa	2	Mertaranta, Harkimo
26.4.2012	K	Jääkarhunpoikanen pääsi ulos	7	Ranua	1	ei haastateltavaa
27.4.2012	I	Pedofiilien hoidossa puutetta	13	Helsinki	4	komisario, OM:n osaston ylijohtaja,
27.4.2012	S	Pedofiilien rangaistuksia työstetään	1	kotimaa	4	oikeusministeri Henriksson
27.4.2012	I	Pekkarinen vetäytyi pk-kisasta	1	kotimaa	4	Pekkarinen, Väyrynen, Puumala, Sipilä
27.4.2012	S	Suomi sai Kreikalta velkarahaa	4	kotimaa	4	Urpilainen
27.4.2012	I	Finnair kustannusahdingossa	4	kotimaa	4	toimari Vehviläinen
27.4.2012	S	Veteraanipäivän juhlalat	2	Espoo	4	Katainen
27.4.2012	I	JYP esittelee poikaa keharifaneille	8	Jyväskylä	1	faneja x3, pelaaja
28.4.2012	I	Keskustan puolueväen kokous	1	kotimaa	4	Kiviniemi, Väyrynen, Kaunisto, Puumala, Sipilä
28.4.2012	I	Kovasikajuttu sai tunnustusta	6	kotimaa	2	bändin laulaja, ohjaaja
28.4.2012	I	Huutokaupassa missi-tuoli	2	Helsinki	1	meklari, taviksia x3
29.4.2012	I	Naiset innolla asepalvelukseen	12	Joensuu	4	alikessu, 2x tavistyttö, everstiluutnantti
29.4.2012	S	Ymp.ministeri kovistelee kaivosyhtiötä	1	kotimaa	4	Ville Niinistö
29.4.2012	I	Nuoret saavat viinaa vanhemmilta	9	kotimaa / Helsinki	4	tutkija, taviksia x3
29.4.2012	I	Parkkivalvontalaki viivästyy	1	Espoo	4	tavis, lakimies, lainsääd.neuvos, toimari
29.4.2012	I	Maikkarin rekvisiittahuutokauppa	2	kotimaa	2	taviksia x2
29.4.2012	I	Kuutit työllistävät pelastuslaitosta	7	Ranua	3	eläinpuiston intendenti, paloiesimies, eläinsuoj.valvoja
29.4.2012	K	Tulvamelonta eli HäjyRodeo	8	Kauhava	1	koskenlaskija x2, taviksia x2
30.4.2012	I	Suomalaiset haluavat eroon romaneista	1	Helsinki / kotimaa	4	dosentti, taviksia x3
30.4.2012	I	Talvivaara alkaa hätistää lintuja	7	Sotkamo	4	kest.keh.johtaja, ympäristöministeri
30.4.2012	I	Guggenheim-politiikointia	1	Helsinki	4	kaup.hal.jäsen x3
30.4.2012	I	Vapun juhlintaa	8	Helsinki/Oulu	1	taviksia x6
30.4.2012	S	Vappu poliisin vinkkelistä	8	Helsinki	2	komisario
30.4.2012	I	MM-pelipaidat valmistuvat vauhdilla	2	kotimaa	1	työnjohtaja, viestintäpäällikkö

Liite 3. Aineistossa esiintyneet paikkakunnat, mainintojen lukumäärä

Paikkakunnat:	Yle:	MTV3:	Yhteensä:	Paikkakunnat:	Yle:	MTV3:	Yhteensä:
Espoo	3	4	7	Laukaa	1	0	1
Hankasalmi	1	0	1	Lieksa	1	0	1
Hanko	1	0	1	Lieto	1	0	1
Helsinki	22	31	53	Lohja	0	1	1
Hämeenlinna	1	0	1	Lohtaja	0	1	1
Iisalmi	0	1	1	Läyliäinen	0	1	1
Ilmajoki	1	0	1	Mikkeli	1	2	3
Imatra	0	1	1	Muurame	0	1	1
Inari	1	1	2	Nivala	0	1	1
Joensuu	1	1	2	Oulu	0	1	1
Joutsenkoski	0	1	1	Pietarsaari	0	1	1
Jyväskylä	0	4	4	Porvoo	1	1	2
Jämsä	0	1	1	Ranua	0	2	2
Kauhava	0	1	1	Rääkkylä	0	1	1
Kaustinen	0	1	1	Savonlinna	1	0	1
Kemi	1	0	1	Savukoski	1	0	1
Kiiminki	1	0	1	Sipoo	3	0	3
Kitee	0	1	1	Sotkamo	3	2	5
Kokkola	0	2	2	Tampere	2	5	7
Kouvola	0	1	1	Turku	3	4	7
Kuopio	1	1	2	Tuusula	0	2	2
Laihia	1	0	1	Vantaa	3	1	4
Lappeenranta	1	0	1	Varkaus	1	2	3
Lapua	1	0	1	Veteli	0	1	1
				Ähtäri	1	0	1
				yht. 60	yht. 82	yht. 142	

Liite 4. Paikkakuntamaininnat Suomen kartalla

